

T.C.
GIDA, TARIM VE HAYVANCILIK BAKANLIĞI
Gıda ve Kontrol Genel Müdürlüğü

Sayı : 71037622-010.06.02-2663

20.01.2014

**Konu: Hayvan Hastalıkları ile Mücadele ve
Hayvan Hareketleri Kontrolü**

GENELGE
2014/01

Gelişen ve değişen dünyada insanoğlunun geçmişten günümüze önemli ve değişmez sorunlarının başında güvenilir ve yeterli gıdaya erişim gelmektedir. İnsan sağlığı, gıda güvenilirliği ve sürdürülebilir gıda güvenliği ancak hayvan sağlığının güvence altına alındığı bir ortamda temin edilebilir. Dünya nüfusundaki hızlı artış sonucu her geçen gün güvenli ve yeterli gıdanın temini zorlaşmaktadır.

Hayvansal ürünlerin insan beslenmesindeki tartışılmaz gereksinimi hayvan sağlığının önemini artırmaktadır. Hayvan sağlığı tesis edilemediğinde hayvan hastalıkları nedeni ile hayvancılık sektöründe ciddi verim kayıpları oluşmakta, insan sağlığı olumsuz etkilenmekte, önemli bir potansiyeli olan hayvan ve hayvansal ürünlerin ihracat imkanları kaybolmaktadır.

İnsanlarda görülen hastalıkların büyük bir kısmının hayvanlardan kaynaklandığı düşünüldüğünde, hayvan sağlığının küresel sağlık açısından önemli olduğunu söylemek, buradan hareketle insan sağlığının hayvan sağlığına bağlı olduğu sonucunu çıkarmak son derece yerinde olacaktır. İşte bu nedenle bugün Dünyada “Tek Sağlık Konsepti” nin önemi her zeminde bilimsel otoritelerce gündeme getirilmektedir. Tek Sağlık, sağlıklı insan için sağlıklı hayvanın gerekliliği üzerine şekillenmekte, yüksek kalitedeki hayvan sağlığının insan sağlığı ve refahı üzerine olumlu etkileri vurgulanmaktadır. Tek Sağlık Konsepti'nde başarının elde edilmesi için hayvan sağlığı ve refahı, gıda güvenliği ve halk sağlığı konularında veteriner hekimlere önemli sorumluluklar düşmektedir.

Her yönüyle stratejik bir sektör olan hayvancılığa Bakanlığımızca gereken önem verilerek, hayvan hastalıklarının kontrol altına alınabilmesi, eradikasyonunun sağlanması amacıyla Türkiye’de Şap Hastalığının Kontrolü Projesi Faz II, Oral Aşılama ile Kuduz Hastalığının Kontrol ve Eradikasyonu Projesi, Brusellanın Konjunktival Aşısı İle Kontrol ve Eradikasyonu Projesi gibi ulusal ve uluslararası birçok proje yürütülmektedir. Yine AB destekli olarak hazırlanan “Veteriner Hizmetleri Strateji Belgesi Hazırlanması Projesi” ve “Koyun ve Keçilerin Elektronik Kimliklendirilmesi ve Kaydı Projesi” 2014 yılında uygulanmaya başlayacaktır.

Hayvan hastalıkları ile mücadele yanında, hayvanların kayıt altına alınması, halk sağlığı ve hayvan refahının sağlanması, hastalıkların teşhis ve tedavi hizmetleri ile sağlıklı hayvansal ürün elde edilmesine yönelik çalışmalar da gerçekleştirilmektedir.

Hayvan hastalıkları ile mücadelenin etkinliğini artırmak amacı ile şap hastalığına yönelik olarak “Risk Bazlı Stratejik Plan” hazırlanmıştır. Ulusal ve Uluslararası uzmanların katkıları ile hazırlanan plan ile şap virüsünün yayılma sebepleri ve bu sebeplerin yok edilmesine yönelik tedbirler belirlenmiştir. Plan çerçevesinde yapılacak çalışmalar ile Trakya'nın arılığının sürdürülmesi, Anadolu'da ise Marmara ve Ege bölgesinden başlayarak kademeli olarak arılığın sağlanması hedeflenmiştir. Bu gün için şap hastalığına yönelik olarak hazırlanan stratejik plan, önümüzdeki yıllarda diğer hastalıklar için de hazırlanacaktır.

Hayvan hastalıkları ile mücadele amacı ile 5996 sayılı Veteriner Hizmetleri, Bitki Sağlığı, Gıda ve Yem Kanunu ve söz konusu Kanun çerçevesinde yayımlanmış Yönetmeliklerde hayvan hastalıklarının bildirim sistemi ve kontrol tedbirleri, hastalıkların izlenmesi ve ortadan kaldırılması, hayvanların tanımlanması ve hareketleri ile ilgili kurallar belirlenmiştir.

T.C.
GIDA, TARIM VE HAYVANCILIK BAKANLIĞI
Gıda ve Kontrol Genel Müdürlüğü

Bu çerçevede, hayvan sağlığını ve dolayısı ile halk sağlığını korumak için ihbarı mecburi hastalıklar ve diğer hastalıklarla mücadele kapsamında Bakanlıkça belirlenmiş 2014 yılı mücadele programı aşağıda belirtilmektedir.

A- GENEL PRENSİPLER

1. 22 Ocak 2011 tarih ve 27823 sayılı Resmi Gazete 'de yayımlanan İhbarı Mecburi Hayvan Hastalıkları ve Bildirimine İlişkin Yönetmelikte belirlenen **İhbarı Mecburi Hastalıklar Listesinde (EK-1)** yer alan hastalıklarla ilgili ihbarlar en hızlı şekilde ve titizlikle değerlendirilecektir.
2. **5996 sayılı Kanun gereği belirlenmesi gereken tazminatlı hayvan hastalıklarına ilişkin hükümler Hayvan Hastalıklarında Tazminat Yönetmeliği ile belirlenmiştir. Tazminatlı hastalıklara esas Yerel Kıymet Takdir Komisyonu 5996 sayılı Kanun'da belirlendiği gibi oluşturulacaktır. Tazminat ödenecek hayvanların kıymet takdirlerinin belirlenmesine dair esaslar bu Genelge'nin "Ö" bölümünde belirlenmiştir.**
3. 5996 sayılı Kanun gereği kurulan Yerel Kıymet Takdir Komisyonunda görev alacak Bakanlık temsilcisi resmi veteriner hekim olacaktır. Mahallin en büyük mülki amirinin belirleyeceği kişinin, hastalık nedeniyle kurulmuş olan hayvan sağlık zabıtası komisyonu üyelerinden birinin olması Bakanlığımızca uygun görülmektedir. Hayvan sahibinin seçeceği bilirkişi ile ilgili olarak, il/ilçe müdürlükleri bölgelerinde kurulu hayvancılıkla ilgili tüm sivil toplum örgütlerinden söz konusu komisyonda görev almak üzere temsilci bildirmelerini isteyecek, üye listesi oluşturacak ve liste hayvan sahibine temsilcisini seçmek üzere tebliğ edilecektir. Komisyon mahallin en büyük mülki amirinin onayı ile kurulacaktır.
4. Kurumlar arasında etkin koordinasyon ve işbirliği içerisinde hayvan sağlığını korumak, salgın ve bulaşıcı hayvan hastalıkları ile mücadele etmek, ülke içindeki hayvan hareketleri ile hayvan ve hayvansal ürünlerin sevkine dair tedbirleri almak ve uygulamak üzere Bulaşıcı Hayvan Hastalıkları ile Mücadelede Uygulanacak Genel Hükümlere İlişkin Yönetmelik kapsamında hayvan sağlık zabıtası komisyonları kurulacaktır.
5. Hayvan hastalıklarının tespiti amacıyla yapılan sağlık taramaları aksatılmadan ve hassasiyetle sürdürülecektir. Şüpheli hayvan ölümlerinin duyulması veya sebebi belirlenemeyen hayvan hastalıklarının çıkması halinde erken uyarı ve erken müdahale prensiplerinin uygulanması için il müdürlüklerince; Bakanlığımız Enstitüsü Müdürlüklerinden derhal uzman talebinde bulunulacak, durum gecikmeksizin Bakanlığa bildirilecektir.
6. **İhbarı zorunlu hastalıkların mihrak takibi ve epidemiyolojik araştırması Hayvan Sağlığı, Yetiştiriciliği ve Su Ürünleri Şube Müdürü tarafından koordine edilecektir.**
7. Epidemiyolojik değerlendirmelerin daha sağlıklı yapılabilmesi için hastalık mihraklarında, hastalığın bulaşma yolu ve şekli (**fiilyasyon**) gerçek anlamda anlaşılincaya kadar çalışmalar sürdürülerek, bulaş kaynağı tespit edilecek ve gerekli önlemler alınacaktır.
8. Hayvan satış yerlerinin denetim ve kontrolleri aksatılmadan yürütülecektir.
9. Zoonoz bir hastalık çıkması durumunda aynı gün Sağlık Bakanlığı ilgili taşra birimlerine bildirimde bulunularak gerekli işbirliği ve koordinasyon sağlanacaktır. Zoonoz hastalıklarla mücadele konusunda Sağlık Bakanlığı taşra teşkilatı ve yerel yönetimlerle değerlendirme ve koordineli çalışma toplantıları yapılacaktır. Alınan müşterek kararlar Bakanlığa bildirilecektir.
10. Hastalık mihraklarında alınacak karantina tedbirlerinin yerine getirilmesinde Muhtarlık, Belediye, Emniyet ve Jandarma teşkilatları ile işbirliği yapılacaktır.
11. 5996 Sayılı Veteriner Hizmetleri, Bitki Sağlığı, Gıda ve Yem Kanununun 4. maddesinin sekizinci fıkrasında "İl özel idareleri ve belediyeler, hayvan hastalıkları ile mücadele ve kontrollerde Bakanlığa yardımcı olmakla yükümlüdür" hükmü yer almaktadır. Söz konusu

T.C.
GIDA, TARIM VE HAYVANCILIK BAKANLIĞI
Gıda ve Kontrol Genel Müdürlüğü

- Kanun hükmü kapsamında hayvan hastalıkları ile mücadele çalışmaları için İl Özel İdareleri ve Belediyelerden bütçelerinde bu hususa yer vermeleri yazılı olarak istenecektir.
12. Hayvan hastalıkları ile mücadele çalışmaları mesaiye bağlı kalınmaksızın uygun olan en erken saatte başlatılarak, tüm yetiştiricilere ulaşılması sağlanacak, mükerrer görevlendirmeler azaltılacaktır.
 13. Hastalık çıkışlarında ve aşı kampanya dönemlerinde planlanan hedeflere ulaşmak ve hastalıkla mücadeleyi olumsuz etkilememek için, mesai mevhumu gözetmeksizin çalışılacak, görevli personele mesai konusunda İl/İlçe Müdürlüklerince gerekli kolaylık sağlanacaktır. **Mesai öncesi aşılama çalışmalarına gönderilen personelden, görev dönüşü Hayvan Sağlığı, Yetiştiriciliği ve Su Ürünleri Şube Müdürü ve İlçe Müdürünün uygun görüşü ile mesaiye devamı beklenmeden idari izin verilebilecektir.**
 14. İl Müdürlükleri, çalışma takviminin başlangıcında **İl Müdürünün başkanlığında**, konu ile ilgili tüm sorumluların katılımlarıyla toplantı düzenleyerek, aşılama programını kolaylaştırıcı ve hızlandırıcı tüm tedbirleri alacaktır.
 15. **Koyun ve Keçilerde tespit edilen tüm hastalıklar ile ilgili bildirimler Koyun-Keçi Kayıt Sistemine (KKKS) kayıt edilecektir.**
 16. Hastalık Çıkış ve Sönüş Bildirimleri İlçe Müdürlüğü tarafından hazırlanarak aynı gün içinde TÜRKVET/KKKS'ye işlenecek ve İl Müdürlüğüne gönderilecektir. İl Müdürlüğünce TÜRKVET/KKKS'de bulunan hastalık verileri kontrol edilip, çıkış ve sönüş bildirimleri İl Müdürlüğü bünyesinde muhafaza edilecektir. **Söz konusu raporlar hastalık bazında dosyalanarak Genel Müdürlüğümüze takip eden ayın ilk haftası toplu olarak gönderilecektir.** Hastalık çıkışı ile sönüşünün sistem üzerinden yapılmasını takiben mucadele@tarim.gov.tr adresine elektronik posta ile bildirilecektir. Ziyaret kayıtları sürekli kontrol edilecek, boş veya hatalı kayıtlar düzeltilecek ve kayıtların güncel tutulması sağlanacaktır. TÜRKVET/KKKS'ye kaydı yapılmamış olan hastalıklar için sorumlular hakkında yasal işlem yapılacaktır. Hastalık çıkış ve sönüş bildirimlerinin düzenlenmesi ile TÜRKVET/KKKS kayıtlarında geçerli olan esaslar **EK-2a'** da, hastalık bildirimleri ve TÜRKVET/KKKS kayıtlarında epidemiyolojik tanımlamalar **EK-2b'** de verilmektedir. TÜRKVET/KKKS üzerinde hastalık bildirimleri yapılması hakkında detaylı kılavuz **EK-3/1, EK-3/2, EK-3/3, EK-3/4, EK-3/5, EK-3/6 ve EK-3/7'** de yer almaktadır.
 17. **Bakanlığımız Enstitü Müdürlükleri tarafından gönderilen laboratuvar sonuç raporunda antikor pozitiflik tespit edilmesi durumunda hastalık çıkışı yapılmayacaktır.**
 18. Koruma ve Kontrol Uygulamaları Cetveli İl ve İlçe Müdürlükleri tarafından takip eden ayın ilk haftası **TÜRKVET** üzerindeki **"HBS/KKGM Aylık Aşı Cetveli"** bölümünden girilecektir. Her İlçe Müdürlüğü kendi ilçesinin cetvelini ilgili bölüme kaydettikten sonra **"Raporlar/Bilgi Raporları/Kor. ve Kont. Uygulamaları Cetveli"** çıktısını alacak, imzalayarak İl Müdürlüğüne gönderecektir. İl Müdürlükleri merkez ilçe verilerini girecek, tüm ilçelerin giriş yaptığından emin olduktan sonra aynı raporu sistemden il toplamı olarak alacak, imzalayarak ilçe raporları ile birlikte dosyasında muhafaza edecektir. Koruma ve Kontrol Uygulama Cetvelleri evrak olarak Genel Müdürlüğe gönderilmeyecek, Genel Müdürlük tarafından sistem üzerinden kontrol edilecektir.
 19. Hayvancılık işletmelerinde görev yapan veteriner hekimlerin aşı uygulaması yapabilmesi için Veteriner Tıbbi Ürünler Hakkında Yönetmelik ile Veteriner Eczacı Depoları, Perakende Satış Yerleri (Veteriner Hekim Muayenehane, Poliklinik ve Hayvan Hastaneleri) ile Toptan Veteriner Tıbbi Ürün Temin Eden Hayvancılık İşletmelerinin İzin ve Denetimleri Talimatına ek olarak aşağıdaki hususları yerine getirilmelidir.
 - a) İşletme veteriner hekimleri uyguladıkları aşılama her ayın ilk haftasında Bakanlık İl/İlçe Müdürlüklerine bildirmelidir.
 - b) İşletme veteriner hekimleri uyguladıkları büyükbaş aşılama raporlarını TÜRKVET, küçükbaş aşılama raporlarını ise KKKS veri tabanına uygulamadan sonraki 10 gün içerisinde kayıt etmelidir.

T.C.
GIDA, TARIM VE HAYVANCILIK BAKANLIĞI
Gıda ve Kontrol Genel Müdürlüğü

20. Bakanlık Enstitü Müdürlükleri, Şap Enstitüsü ve Özel Veteriner Teşhis Laboratuvarlarınınca teşhisi yapılan ihbarı mecburi hastalıklar, mucadele@tarim.gov.tr adresine elektronik posta ile bildirilecektir. **Söz konusu raporların asılları hastalık bazında dosyalanıp Genel Müdürlüğümüze takip eden ayın ilk haftası posta ile gönderilecektir.** Hastalığın çıktığı yerin İl/İlçe Müdürlüğüne ve Enstitü Müdürlüğüne elektronik posta veya faks ile bildirimden sonra raporun aslı posta ile gönderilecektir.
21. Hayvanların Tanımlanması ve Veteriner Biyolojik Ürün Uygulama Ücreti Makbuzu ve tutulan defterler İl Müdürlüklerince bastırılacak, Bakanlıktan talep edilmeyecektir. Hayvanların tanımlanması ve Veteriner Biyolojik Ürün Uygulama Ücreti Makbuzlarının serbest veteriner hekimlere kıymetli evrak olarak bedeli mukabilinde verilmesi ve aşılamaaların bu makbuza yazılması sağlanacaktır.
22. **Hayvan Sağlık Zabıtası Komisyon Kararları Bakanlığa gönderilmeyecek İl/İlçe Müdürlüklerinde muhafaza edilecektir.**
23. Hayvan hastalık ve zararlıları ile mücadelede kullanılan alet ve malzemeler öncelikle İl ve İlçe Müdürlükleri imkânları ile tedarik edilecektir. Tedarik edilemeyecek ve zorunlu kullanılması gereken alet-malzeme ve veteriner sağlık ürünü talepleri sadece Genel Müdürlüğe yapılacak, istenen malzemelerin kargo ile gönderilmesinin istenip istenmediği bildirilecektir. **Genel Müdürlüğün tahsisi dışında Merkez İkmal Müdürlüğünden malzeme talep edilmeyecektir.**
24. Hastalıklar ile mücadelede kullanılmak üzere gönderilmiş olan makine, alet ve sarf malzemeleri hastalıkla mücadele amacı dışında kullanılmayacak olup makinelerin bakımları düzenli yapılacaktır. Tüm malzemeler bir depoda düzenli şekilde muhafaza edilecek, depo anahtarı ilgili personellerde bulunacaktır. Makine kullanımları ilgili tüm personele öğretilerek acil durumlarda sıkıntı oluşmasına izin verilmeyecektir.
25. **İl Müdürlükleri analog deri kalınlığını ölçen kumpasların doğru ölçüm yapabilmesi amacıyla kalibrasyonlarını yılda en az bir kez yaptıracaklardır.**
26. Bakanlık Enstitü Müdürlüklerinin sorumlu olduğu iller EK-4' de belirtilmiştir. Enstitü Müdürlükleri sorumlu oldukları illerde, hastalık takibi, aşılamaalar, aşılamaalarda etkinlik kontrolü, sağlık taraması ve epidemiyolojik çalışmalar amacıyla haberli ya da habersiz çalışma yapacak ve tespit ettikleri bulgular çerçevesinde iller bazında hazırlanan raporlarını 1-15 Haziran ve 1-15 Kasım tarihleri arasında olmak üzere yılda iki dönem halinde Bakanlığa göndereceklerdir.
27. Bakanlık Enstitü Müdürlükleri, sorumluluk bölgelerinde bulunan il müdürlükleri ile koordineli olarak resmi ve özel veteriner hekimlerin bilgilendirilmesine ve hastalıklar hakkında farkındalıklarının artırılmasına yönelik olarak illerde eğitim vereceklerdir.
28. Bakanlık Enstitü Müdürlüklerince, İhbarı mecburi hastalıkların yanı sıra, klinik ve otopsi bulguları ile tespit edilemeyen hastalıklar, klinik olarak teşhis edilen ancak laboratuvar teyidi amacı ile gönderilen numuneler ile ölüm sebebinin tespiti amacı ile laboratuvar muayenesine ihtiyaç duyulan ve resmi veteriner hekimler tarafından gönderilen örneklerden de ücret alınmayacaktır.
29. "Veteriner Teşhis ve Analiz Laboratuvarları Yönetmeliği" ne göre Bakanlıkça ruhsatlandırılmamış Veteriner Fakülteleri laboratuvarlarının hastalık bildirimleri sonrasında hastalık çıkışı yapılmayacak, ancak kordon ve karantina tedbirleri uygulanacaktır. Bu tedbirler, resmi veteriner hekimce alınan marazi maddeye istinaden, hastalık ile ilgili Ulusal Referans Laboratuvarca (URL) hastalık hakkında rapor verilinceye kadar sürdürülecektir. Alınan tedbirler URL tarafından hastalığı teyidi durumunda hastalık sonuşüne kadar devam ettirilecek, teyit etmemesi durumunda ise sonlandırılacaktır.
30. KKKS sistemi içerisinde geliştirilen Numune Takip Sistemi (NTS) 27.05.2013 tarihinde devreye girmiştir. İl ve İlçe Müdürlükleri enstitülere marazi madde gönderirken NTS içerisinde bulunan marazi madde gönderme protokolünü oluşturacaklar ve bu protokolün çıktısını alarak numuneyle birlikte ilgili Enstitü Müdürlüğüne göndereceklerdir. Trakya'ya

T.C.
GIDA, TARIM VE HAYVANCILIK BAKANLIĞI
Gıda ve Kontrol Genel Müdürlüğü

sevk edilecek hayvanlardan alınan numuneler, hastalıktan arı işletmelerden alınan numuneler ve ithal edilen hayvanlardan alınan numuneler gibi bir işletmeden 5 adetten fazla numune gönderilmesi durumunda bu numuneler için NTS üzerinde protokol oluşturulmayacak ve numuneler sisteme kaydedilmeyecektir. Bu numuneler için İl ve İlçe Müdürlükleri “**Marazi Madde Gönderme Protokolü (EK-5)**” nü dolduracaktır. Tazminatlı hastalıklarda test materyalleri mutlak surette İl/İlçe Müdürlükleri kanalı ile ilgili Enstitü Müdürlüğüne gönderilecektir.

31. Koruyucu aşılama çalışmaları tüm il ve ilçelerde Bakanlık tarafından **EK-6a’ da** belirtilen tarihler arasında yapılacaktır.
32. Veteriner biyolojik ürünler ile kulak küpesi, mikroçip gibi tanımlama hizmetleri için alınacak ücretler Bakanlık Makamı’ndan alınan 02.02.2012 tarih ve 230 sayılı “Hayvanların Tanımlanması İle Veteriner Biyolojik Ürünlerin Uygulama Ücretleri” Olur’u çerçevesinde alınacak ve söz konusu ücretler için uygulama sonunda “Hayvanların Tanımlanması ve Veteriner Biyolojik Ürün Uygulama Ücreti Makbuzu (**EK-15**)” düzenlenecektir. 2014 yılı için uygulanacak idari para cezaları **EK-35’de** belirtilmiştir. Aşılamanın istenen hedeflere ulaşmasının sağlanması ve yetiştiricilerin farkındalığının artırılması için İl/İlçe Müdürlüklerince eğitim faaliyetleri yanında, yetiştiricilere 5996 sayılı Kanunun ceza hükümleri de hatırlatılacaktır.
33. Balık yetiştiricileri ile sıkı bir işbirliği kurularak; hastalıklar, çiftliklerde alınması gereken koruyucu önlemler, aşı, ilaç, antiseptik ve dezenfektan kullanımı hakkında bilgi verilecektir. Balık aşıları da diğer aşılar gibi veteriner hekim ve yardımcı sağlık personeline uygulanacaktır.
34. Daha önceden mallein testi yapılmayan hayvanlara test yapılacak ve tek tırnaklı hayvan kimlik belgelerinin düzenlenmesine devam edilecektir. Söz konusu kimlik belgeleri hayvanların satılması veya sahip değiştirmesi durumunda yeni sahibi adına güncellenecektir.
35. “Safkan Arap ve İngiliz Atlarının Soy Kütüğüne Kayıtlarına Dair Yönetmelik” hükümlerine göre damızlık olarak kullanılacak aygır ve kısraklar için “**Damızlık Belgesi**” düzenlenmesinde **EK-7a’ da** yer alan hususlara dikkat edilecektir. Yurt dışından ithal edilerek damızlıkta kullanılmak istenen aygır ve kısraklar için, damızlık belgesi müracaat tarihinde, uluslararası referans laboratuvarında son 60 gün içerisinde gerçekleştirilmiş test sonuçlarına göre **Equine Viral Arteritis, Ruam, Durin ve Salmonella Abortus Equi** hastalıklarından menfi olduğu belgelenen hayvanlara sertifika tanzim edilecek, Türkiye’de yeniden test yaptırılması istenmeyecektir. Söz konusu hastalıkların tamamı yerine bir kısmına ait test sonuçları varsa, onlar kabul edilecek, diğerleri için ulusal laboratuvarında test yaptırılacak ve sonuçları menfi bulunanlara damızlık sertifikası tanzim edilecektir
36. Yetiştiricilerin isteği üzerine faaliyette bulunan hayvancılık işletmelerine aşağıda belirlenmiş kamu sağlığı, hayvan sağlığı ve hayvan refahı açısından minimum standartları taşımaları halinde **EK-25 ’de** yer alan “Hayvancılık İşletmesi Faaliyet Belgesi” düzenlenecektir.
 - İşletme TÜR VET bilgi sistemine kayıtlı olmalıdır.
 - Sığır cinsi ile koyun ve keçi türü hayvanların tamamı küpelenecek TÜR KVET/KKKS’ de kayıt altına alınmış olmalıdır.
 - İşletmede kullanılan içme ve kullanma suyu şebeke suyundan değil de kuyu, artezyen, kaynak suyu gibi bir su kaynağından getiriliyorsa su analiz raporu alınmalı ve bu analizler yılda bir kez tekrarlanmalıdır.
 - İşletme binası kontaminasyon riski taşımamalı, ahır zemini ve duvarlar kolay temizlenebilir olmalıdır.
 - İşletme binası yeterli aydınlatma ve havalandırmaya sahip olmalıdır.
 - Değişik hayvan türleri bir arada bulundurulmamalıdır.
37. Hayvan sağlığı çalışmalarında kullanılan kayıt defterlerinin (Klinik Muayene, Aşı Serum Sarf, Kuduz Müşahede, Kuduz Kayıt, Ruam Kayıt gibi) düzenli olarak tutulması sağlanacaktır.

T.C.
GIDA, TARIM VE HAYVANCILIK BAKANLIĞI
Gıda ve Kontrol Genel Müdürlüğü

Defterler Bakanlıktan talep edilmeyecek, İl Müdürlükleri tarafından bastırılacaktır. TÜRKVET/KKKS veri tabanının tüm il/ilçe müdürlüklerimizce aktif olarak kullanılması gerektiğinden, söz konusu sisteme kaydedilen veriler için ayrıca kayıt defteri tutulmayacaktır. TÜRKVET/KKKS veri tabanına kayıt edilmesi gereken tüm veriler zamanında ve eksiksiz olarak işlenecektir. Kayıtların işlenmesinden ilgili personel, kontrolünden İl Müdürlüklerinde Hayvan Sağlığı, Yetiştiriciliği ve Su ürünleri Şube Müdürü, İlçe Müdürlüklerinde ise İlçe Müdürü sorumludur.

38. İl/İlçe Müdürlükleri tarafından kimliklendirme ve kayıt altına alma faaliyetleri kapsamında, yetki devri yapılan kurum ya da kuruluşlarca küpeleme yapılan işletmeler başta olmak üzere, İl/İlçede bulunan bütün işletmelerin en az % 5' ini kapsayacak şekilde risk analizi yöntemiyle işletme denetimleri gerçekleştirilecek, bu denetimlerin sonuçları dosyasında muhafaza edilecektir.
39. TÜRKVET/KKKS veri tabanlarında yer alan Bakanlığımızdan ruhsatlı hayvan pazar ve borsaları ile kesimhanelere ait bilgiler güncellenecektir. Sığır cinsi hayvanlar ile koyun ve keçi türü hayvanlar alım, satım veya kesim amacıyla söz konusu işletmelere veri tabanından nakil işlemi gerçekleştirildikten sonra sevk edilecektir.
40. Yetiştiricilerimizin sığır cinsi hayvanlar ile koyun ve keçi türü hayvanlarını naklederken, pazara götürürken, kesimhanede kestirirken hayvanlarını zamanında küpeletmeleri ve hayvanlarına gerekli aşıları zamanında yaptırmaları konusunda mutlaka duyurular yapılmalıdır.

B- AŞILARIN TEMİNİ, UYGULAMALARI VE PROGRAMLI AŞILAMALAR

1. Bakanlığımız aşılama programı çerçevesinde brusella, şap, PPR ve kuduz hastalığına karşı mücadelede kullanılacak aşilar ücretsiz gönderilecektir.
2. Bakanlıkça ücretsiz gönderilen aşiların dışında İl ve İlçe Müdürlükleri her türlü aşı ihtiyaçlarını İl Müdürlüğü döner sermayelerince temin edecektir. Döner sermayeler vergi ve harçlar dışında, karları %10'dan fazla olmayacak şekilde aşı fiyatı tespit edeceklerdir. Ayrıca dernek, vakıf v.b. yerler için ilave yapılmayacaktır. Aşı uygulaması esnasında oluşacak zorunlu aşı kayıpları İl Müdürlüğü döner sermayelerince karşılanacaktır.
3. İl Müdürlükleri Hayvan Hastalık ve Zararlıları ile Mücadele Programı ve program dışındaki aşiları, doğrudan aşı üretimi yapan Enstitülerle irtibat sağlayarak temin edeceklerdir. Aşilar ısıya karşı hassas olduğundan, Enstitülerden elden teslim alınacak veya İl Müdürlüklerine soğuk zincir şartlarına uygun şekilde ulaştırılması temin edilecektir. Canlı aşilar mümkünse kullanım zamanına kadar -20 °C muhafaza edilecektir.
4. Aşılama sırasında kontaminasyon riskinin en az düzeye indirilmesi amacıyla gerek personel gerekse araçlar ile hastalıkların bulaşmasının engellenmesi için gerekli tedbirler alınacaktır. Aşı şişesinde bir uç, enjektörde ayrı bir uç kullanılmasına özen gösterilecektir. Yapılabildiği ölçüde her hayvan için tek kullanımlık enjektör veya ayrı uç kullanılacaktır.
5. Çiftlik hayvanlarından sığırlarda şap aşılaması ile kuduz aşılaması, koyun ve keçilere, koyun-keçi vebası aşısı ile şap aşısı hayvanların farklı uygulama bölgelerine, ayrı ayrı enjektör kullanılmak şartı ile aynı anda yapılabilir olduğu yapılan saha çalışmalarında ortaya konmuştur. Aynı anda yapılması durumunda bu aşiların kesinlikle birbirine karıştırılmaması ve aynı bölgeden yapılmamasına dikkat edilecektir.
6. Aşı uygulayan serbest veteriner hekimler uyguladıkları aşilarla ilgili olarak uygulama yapılan yetiştiricinin adı ve soyadı, ili, ilçesi, köyü, işletmesi, aşılama yapılan hayvanların kulak numaraları, yapılan aşinin adı, seri no'su, üretim ve son kullanma tarihi ile

T.C.
GIDA, TARIM VE HAYVANCILIK BAKANLIĞI
Gıda ve Kontrol Genel Müdürlüğü

- uygulama tarihini kapsayan tüm bilgileri kayda geçirerek kaydın bir nüshasını hayvan sahibine, bir nüshasını da her ayın ilk haftasında İl/İlçe Müdürlüğüne teslim edeceklerdir.
7. Bakanlıkça programlanan aşılama **öncelikle** resmi veteriner hekim, veteriner sağlık teknikeri/teknisyenleri tarafından gerçekleştirilir. İl/İlçe Müdürlüğünün personel ve iş durumu programlı aşılama için yetersiz ise **Veteriner Hekim Odaları** ile **EK-8' de** belirtilen şartlar dikkate alınarak İl Müdürlüğünce yapılacak protokol çerçevesinde programlı aşılama yaptırılabilir. Veteriner Hekim Odaları tarafından yapılan aşılama TÜRKVET/KKKS kayıt sistemine 10 gün içinde kaydedilecektir. Bu süre içerisinde sisteme kayıt edilmemiş aşı uygulamaları, uygulanmamış kabul edilecek, bu aşı uygulamalarına bağlı destekleme ödemesi ya da sevk raporu tanzimi gerçekleştirilmeyecektir.
 8. **Hastalıklarla etkin mücadele edebilmek için Bakanlıkça programlanan aşılama hedefler doğrultusunda ve zamanında gerçekleştirilmesi gerekmektedir. Bu nedenle aşılama programının zamanında tamamlanabilmesi için ihtiyaç duyulan sağlık personeli öncelikle İl/İlçe Müdürlüğünde görevli personellerin, TARGEL personelleri de dahil olmak üzere geçici görevlendirilmesi ile sağlanacaktır. Bu görevlendirmelerin yeterli olmadığı durumlarda serbest veteriner hekimlerin işgücünden yararlanılması gerekmektedir. Bunun da gerçekleştirilemediği durumlarda programın zamanında tamamlanamayacağı, gerekçeleri ile birlikte bildirilerek, Bakanlıkça personel görevlendirilmesi talep edilecektir.**
 9. Aşılama dönemlerinde uygulanan aşılama 15 günde bir çalışmaların tamamını kapsayacak şekilde güncellenerek ve **Ek-21'de** yer alan form kullanılarak sadece elektronik olarak mucadele@tarim.gov.tr adresine bildirilecek, kampanya sonunda ise bir kez yazılı olarak gönderilecektir. Söz konusu aşılama rakamları ile veri tabanına işlenen rakamlar uyumlu olacaktır.
 10. 2014 yılı Hayvancılığın Desteklenmesi Hakkında Bakanlar Kurulu Kararı henüz yayımlanmamış olmakla birlikte, Karar'da yer aldığı takdirde programlı aşılama uygulayıcıların desteklenmesi işlemleri **EK-8' de** yer alan hususlar kapsamında gerçekleştirilecektir. Kamuda çalışan veteriner hekimler, veteriner sağlık teknikeri/teknisyenleri ve hayvancılık işletmelerinde görevli sözleşmeli veteriner hekimler, söz konusu Karar ve Tebliğ kapsamında değildir. Gerçekleştirilen aşılama sonrasında **EK-9a'** da yer alan Hak Ediş Belgesi her bir uygulayıcı için Veteriner Hekimleri Odalarının ayrı ayrı tanzim edilerek İl Müdürlüğüne teslim edilecek, İl Müdürlüğü ise **EK-9b' de** yer alan Hak Ediş Belgesini düzenleyerek Bakanlığa, Veteriner Hekimleri Odası ile yapılan Protokol ve desteklemeden yararlanacak Veteriner Hekim listesi ile birlikte gönderecektir.
 11. Soy kütüğüne kayıtlı Safkan Arap ve İngiliz Atlarına Equine Influenza Virus ve Equine Herpes Virus (EHV 1-4) hastalıklarına karşı yapılacak aşılama Bakanlığımız ve Türkiye Jokey Kulübü'nün işbirliğinde İl/İlçe Gıda, Tarım ve Hayvancılık Müdürlüklerince gerçekleştirilecektir. İhtiyaç duyulacak aşılama Türkiye Jokey Kulübü tarafından temin edilecektir.

C- DENETİM VE KONTROL

1. Ülkemiz süt sektörünün AB ülkelerine süt ve süt mamulleri ihracatı yapabilmesi için, 853/2004 EEC ve 854 EEC sayılı direktifler çerçevesinde hazırlanan **26/07/2012 tarihli 2012/21** sayılı Ari İşletmeler ve Onaylı Çiftlikler Genelgesine uygun olduğu belirlenen süt çiftlikleri, genelge kapsamında Hayvan Sağlığı, Yetiştiriciliği ve Su Ürünleri Şube

T.C.
GIDA, TARIM VE HAYVANCILIK BAKANLIĞI
Gıda ve Kontrol Genel Müdürlüğü

Müdürlüğü ve Gıda ve Yem Şube Müdürlüğü tarafından yılda en az 2 (iki) kez denetlenecektir.

2. Kuluçkahane ve damızlık kanatlı işletmeleri ile ilgili çalışmalar 16.01.2014 tarih ve 28884 sayılı Resmi Gazete' de yayımlanarak yürürlüğe giren Kuluçkahane ve Damızlık Kanatlı İşletmeleri Yönetmeliği hükümlerine göre yürütülecektir. Uygulamada dikkat edilecek hususları açıklayacak Uygulama Talimatının çalışmaları sürdürülmektedir. Yeni talimat yayımlanana kadar eski Uygulama Talimatının yeni Yönetmeliğe aykırı olmayan hükümleri uygulanmaya devam edecektir.
3. Damızlık Kanatlı İşletmelerinin sağlık kontrollerinde faal kümes adedi dikkate alınacaktır.
4. Ticari etlik ile ticari yumurtacı kanatlı çiftlikleri, süt çiftlikleri ve arı çiftlikleri 09.12.2005 tarih ve 2005/74 sayılı Genelge çerçevesinde kontrol edilecektir.
5. Genel Müdürlüğün 14.02.2006 tarih ve 3508-004198 sayılı 2006/10 No'lu Genelgesine göre ticari etlik ve yumurtacı kanatlı kümeslerinin en az %10'u risk değerlendirmesi ve basit tesadüfi örnekleme yöntemi kullanılarak belirlenecek ve her yıl en az belirlenen sayıda denetlenecektir.
6. Kümes denetimleri sırasında kuş gribi hastalığına yönelik ticari işletmelerde **Kuş Gribi Survey El Kitabı** çerçevesinde tarama yapılacaktır.
7. İl Müdürlükleri programa aldıkları ve denetledikleri kümes sayılarını **EK-10a'** da yer alan "Kanatlı İşletmeleri Faaliyet Raporu ile her yıl **Temmuz ve Ocak aylarının 20'sine kadar** faaliyetlerini iki dönem halinde Genel Müdürlüğe bildireceklerdir.
8. Arı İşletmeleri ve Sığır İşletmeleri 09.12.2005 tarih ve 2005/74 sayılı Genelge çerçevesinde, işletmelerde bulundurulacak olan "Veteriner Hekimin İlaç, Tavsiye, Uygulama ve Teslim Belgesi, Hayvanlara Uygulanan Veteriner İlaçları İçin Kayıt Belgesi ile Hayvan ve Hayvansal Kökenli Gıda İmha Tutanağı kontrol edilecek ve görülen belgeler "Görüldü" yazılarak denetimi yapan veteriner hekim tarafından imzalanacaktır. Denetim yapılan arı işletmeleri ve sığır işletmeleri ile ilgili sonuçlar da "Arı İşletmeleri ve Temel Petek Üretim Yerleri Faaliyet Raporu" (**EK-11**) ve "Sığır İşletmelerinde İlaç Kullanımı Kontrolleri" **EK-12'** de yer alan formlar kullanılarak Temmuz ve Ocak aylarının 20'sine kadar Genel Müdürlüğe bildirecektir.

Ç- EĞİTİM, YAYIM VE BİLGİLENDİRME

1. Hayvan sağlığı hizmetlerinin daha etkin ve verimli yürütülmesini sağlamak için mevzuat ve uygulamalar konusunda, İl Müdürlüklerince; resmi veteriner hekimlere, serbest veteriner hekimlere, belediye ve özel kesimhane veteriner hekimlerine, hayvan satış yeri yetkililerine, hayvan yetiştiricileri, kasap, celep ve hayvan taşımacılığı ile uğraşan kişilere yönelik eğitim çalışması yapılacaktır.
2. Jandarma ve Emniyet Teşkilatları ile ilgili diğer kuruluşlara belgesiz ve kaçak hayvan hareketleri konusunda eğitim verilecek, söz konusu kurum ve kuruluşlarla işbirliği ve gerekli koordinasyon sağlanacaktır.
3. **Program kitapçığımızda yer alan hizmet içi eğitim programı Veteriner Kontrol Enstitüsü Müdürlükleri tarafından gerçekleştirilecek, , sonuç raporları EK-13' de yer alan formlar kullanılarak 2014 Temmuz ayının ilk haftasında Genel Müdürlüğe gönderilecektir. Yapılan tüm eğitimler kayıt altına alınacak, verilen sertifika kopyaları ile katılımcı listeleri dosyalanarak muhafaza edilecektir.**
4. Genel Müdürlüğümüzce hazırlanarak İl/İlçe Müdürlüklerimize yayım amaçlı gönderilen TV ve radyo spotlarının, afiş, broşür ve lifletlerin hedef kitleye ulaşmasında azami gayret sarf edilecektir. Eğitim ve yayım çalışmalarında görsel ve yazılı basından azami ölçüde yararlanılacaktır.

T.C.
GIDA, TARIM VE HAYVANCILIK BAKANLIĞI
Gıda ve Kontrol Genel Müdürlüğü

5. **Bal arılarının zirai mücadele ilaçlarından en az etkilenmesini sağlamak amacıyla Hayvan Sağlığı, Yetiştiriciliği ve Su Ürünleri Şube Müdürlükleri, Bitkisel Üretim ve Bitki Sağlığı Şube Müdürlüklerinden alacakları bitki hastalık ve zararlıları ile mücadele dönemlerine ait bilgileri illerinde konaklayan arıcılara aktaracaklardır.**
6. Kanatlı İşletmelerinde yapılacak kontrollerle ilgili olarak kümes işletmecilerine ve kümesten sorumlu veteriner hekimlere yönelik eğitim çalışmaları yapılacaktır.
7. İl Müdürlükleri ve Enstitü Müdürlüklerine gönderilen genelge, kitap, broşür gibi eğitim materyallerinin ilgili tüm personele duyurulması sağlanacak, eğitici filmlerin yerel televizyonlarda yayınlanması için çaba sarf edilecektir.
8. Sığır Cinsi Hayvanların Tanımlanması, Tescili ve İzlenmesi Yönetmeliği ile Koyun ve Keçi Türü Hayvanların Tanımlanması, Tescili ve İzlenmesi Yönetmeliği'nin uygulanmasına yönelik olarak hayvan yetiştiricileri, kasaplar, celepler, hayvan taşımacılığı ile uğraşan kişiler, kesimhane sahipleri, hayvan satış yeri yetkilileri ve ilgili tüm diğer şahıslara eğitim verilecek, görsel ve yazılı basın yoluyla gerekli duyurular yapılarak konu ile ilgili olarak afiş, broşür, liflet ve yetiştirici mektupları hazırlanıp yetiştiricilere ulaştırılacaktır. Özellikle doğum, ölüm, kesim ile işletmeye giren ve çıkan hayvanlara ilişkin bilgilerin zamanında bildirimini konusunda yetiştiricilere eğitim verilecek, söz konusu bildirimleri yapmadıkları takdirde cezai müeyyide uygulanacağı yazılı olarak bildirilecek, konu ile ilgili afiş ve broşür bastırılacaktır.
9. TÜRKVET ve KKKS' nin kullanılmasına yönelik; veteriner hekim odalarına, serbest veteriner hekimlere, birliklere, şifre tahsis edilen işletmelere, kesimhane ve hayvan satış yeri yetkililerine eğitim verilecektir.
10. Enstitü Müdürlükleri tarafından eğitim ihtiyacı duyulan konularda enstitü personelinin diğer enstitü müdürlüklerine geçici görevlendirmesi yapılabilecektir.

D- VETERİNER HİZMETLERİ

1. Veteriner Hekimlerin açmış oldukları muayenehane, poliklinikler, hayvan hastaneleri ile ev ve süs hayvanı üretim, satış yerlerine ait bilgilerle ilgili olarak, İl Müdürlükleri tarafından TÜRKVET' e veri girişi yapılacaktır.
2. **Veteriner Fakülteleri bünyesinde faaliyet gösteren hayvan hastaneleri de Yönetmelik kapsamında olduğundan ruhsat almaları gerekmektedir.**
3. Ev ve süs hayvanlarının sağlıklı ortamlarda üretilmeleri, alınıp satılmaları, barındırılmaları ve eğitilmelerini temin etmek, hayvan hastalıklarının yayılmasını önlemek, hayvanlardan hayvanlara ve hayvanlardan insanlara geçen hastalıklara mani olmak amacıyla, ev ve süs hayvanları üretim, satış, barınma ve eğitim yerleri etkin bir şekilde denetlenecektir.
4. Ev ve süs hayvanlarına ilişkin Yönetmelik kapsamındaki iş yerlerinde, Bakanlığımızdan ruhsatlı muayenehane, poliklinik veya hayvan hastanelerinde çalışan ve Hizmet İçi Eğitim belgesine sahip veteriner hekimler çalışacaktır. İşyerlerinde çalışacak veteriner hekimler, Veteriner Hekimler Odası tarafından görevlendirilecek olup, sözleşmeleri odaların bilgisi dâhilinde yapıldıktan sonra noterden tasdik edilecektir. Veteriner hekimlerin çalışma saatleri ve alacakları ücretler ile bir veteriner hekimin kaç işyerine bakacağı Türk Veteriner Hekimleri Birliği tarafından Bölge Veteriner Hekimler Odalarına bildirilmiştir. Sözleşmelerde, veteriner hekimlerin işyerinde bulunacakları gün ve çalışma saatleri belirtilmiş olacak ve denetimlerde, veteriner hekimlerin bu gün ve saatlere uyup uymadıklarına dikkat edilecektir.
5. 639 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnameye dayanarak, mevcut mevzuat hükümlerinin uygulanmasından sorumlu resmi veteriner hekimler, öncelikle hayvan hastalıklarına karşı planlanan mücadele hizmetleri ile hastalık ihbarlarının değerlendirilmesini yürütmekle

T.C.
GIDA, TARIM VE HAYVANCILIK BAKANLIĞI
Gıda ve Kontrol Genel Müdürlüğü

- görevlidir. Resmi veteriner hekimler 657 Sayılı Kanun'a tabi olmaları nedeniyle, belirlenen mesai saatleri içinde hizmet vermekle yükümlü olmakla birlikte Bakanlığımız İl/İlçe Müdürlüğüne getirilen hayvanlar ile özellikle ruhsatlı veteriner hekim muayenehanesi veya polikliniği olmayan yerlerde acil vakalarda hayvanların teşhis ve tedavi hizmetlerini, kurum amirlerince verilecek görevlendirme ile yapabilirler.
6. Veteriner Teşhis ve Analiz Yönetmeliğinin 15. maddesine göre, Laboratuvarlar Bakanlıkça belirlenecek teşhiste metot birliği esaslarına ve metotların standartlarına uymakla yükümlüdür. Bakanlığımız Bilim Kurulunca yapılan çalışmalar sonucunda "Teşhiste Metot Birliği Kitabı" oluşturulmuştur. Kitapta, metoda ait Standart Operasyon Prosedürleri (SOP) ve her metot için hangi güvenlik seviyesinde çalışılacağı belirlenmiştir. Veteriner Teşhis ve Analiz Laboratuvarları tarafından yapılacak teşhislerde, Teşhiste Metot Birliği Kitabında yazan metotlar kullanılacak olup, metot için belirlenmiş güvenlik seviyesi kriterlerine uyulması gerekmektedir. Bakanlığın bilgisi dışında yeni bir metot kullanılmayacak olup, yeni metot talep edilmesi halinde, söz konusu metoda ait "SOP" Genel Müdürlüğe gönderilecek ve Bilim Kurulu kabulünden sonra metodun kullanılmasına başlanacaktır.
 7. Deneysel ve Diğer Bilimsel Amaçlar İçin Kullanılan Hayvanların Refah ve Korunmasına Dair Yönetmelik çerçevesinde il müdürlükleri, bölgelerinde kuruluş veya çalışma izni almamış deney hayvanı üretici, kullanıcı, araştırma yetkili veya tedarikçi kuruluşlarla irtibat kurarak izin almaları konusunda uyaracaktır. Uyarıya rağmen izin için başvuru yapmayan kuruluşlar hakkında yasal işlem yapılacaktır.
 8. Çalışma izni verilmiş deney hayvanı kuruluşlarının denetimleri yılda en az bir kez bölge enstitü müdürlüğü ile il müdürlüklerinden oluşturulan veteriner hekimler tarafından denetlenecektir.
 9. Deney hayvanı üretici ve tedarikçi kuruluşların bir önceki yıla ait istatistik verileri il müdürlüklerince Yönetmelik ekindeki formlara uygun olarak toplanacak, İl Müdürlüklerince toplanan bu bilgiler en geç **Ocak ayı** sonuna kadar elektronik ortamda vetlab@tarim.gov.tr adresine e-posta ile takiben de yazılı teyitleri Genel Müdürlüğe gönderilecektir.
 10. İl Müdürlükleri ilin bağlı olduğu Enstitü Müdürlükleri ile koordineli olarak yapılacak program dahilinde yılda en az bir kez Veteriner Teşhis ve Analiz laboratuvarlarını denetleyeceklerdir.
 11. Bakanlığımızdan izin alan Enstitüler ile diğer gerçek ve tüzel kişiler üçer aylık periyotlar halinde mart, haziran, eylül ve aralık aylarının sonunda o döneme ait teşhis faaliyetlerini Veteriner Teşhis ve Analiz Laboratuvarları Yönetmeliği ekindeki forma doldurarak elektronik ortamda vetlab@tarim.gov.tr adresine e-posta ile takiben de yazılı teyitlerini Genel Müdürlüğe göndermeleri gerekmektedir. Özel laboratuvarlar bu bilgileri İl Müdürlükleri vasıtasıyla göndereceklerdir.
 12. Enstitü müdürlükleri, üçer aylık periyotlar halinde mart, haziran, eylül ve aralık aylarının sonunda o dönemlere ait bilgileri içeren Genelge ekinde yer alan Enstitü Müdürlüğü Üretim Cetvelini doldurarak elektronik ortamda vetlab@tarim.gov.tr adresine e-posta ile takiben de yazılı teyitlerini Genel Müdürlüğe göndereceklerdir.
 13. Bakanlıktan muayenehane, poliklinik, hayvan hastanesi ile ev ve süs hayvanı üretim, satış, barınma ve eğitim yerleri ruhsatı veya çalışma izni almış gerçek veya tüzel kişilerin tutacakları defterlerde, bir örneklik sağlanması amacıyla, söz konusu defterleri veteriner hekim odalarından temin edeceklerdir.

T.C.
GIDA, TARIM VE HAYVANCILIK BAKANLIĞI
Gıda ve Kontrol Genel Müdürlüğü

E-TEMİZLİK VE DEZENFEKSİYON UYGULAMASI İLE İLGİLİ HUSUSLAR

1. Temizlik ve Dezenfeksiyon işlemleri İl/İlçe Müdürlüklerinde resmi veya yetkilendirilmiş veteriner hekim gözetiminde yapılabilecektir.
2. Temizlik işlemi için tazyikli su sistemlerinin kurulması ve gerektiğinde belediye itfaiye teşkilatlarının temizlik ve dezenfeksiyon çalışmalarına katılması amacıyla belediye ve borsa yetkilileri ile işbirliği ve koordinasyon sağlanacaktır.
3. Temizlik ve dezenfeksiyon işleminden sonra matbu olarak düzenlenen dezenfeksiyon belgesi **(EK-26)** veteriner sağlık raporuna eklenerek nakil aracı sürücüsüne teslim edilecektir.
4. Dezenfeksiyon belgesi İl Müdürlüğü Döner Sermayeleri tarafından dip koçanlı, cilt ve seri numaralı olarak bastırılacaktır. Veteriner hekim tarafından 1 (bir) asıl ve 1 (bir) suret olarak doldurulacak, aslı yetiştiricilere verilecek, sureti ise düzenleyenlerce muhafaza edilecektir.
5. Sorumlu veteriner hekim istihdam eden işletmelerden çıkan araçlar için düzenlenen dezenfeksiyon belgesine itibar edilecek, bu belge resmi veteriner hekim tarafından onaylanacak ve belirli aralıklarla dezenfeksiyon işlemlerinin yapılıp yapılmadığı kontrol edilecektir. Kontrol sonuçları tutanak altına alınarak dosyasında muhafaza edilecektir.
6. İhbarı mecburi hastalıklar nedeniyle enfekte hayvanları kesime sevk eden İl/İlçe Müdürlükleri tarafından, söz konusu hayvanların sevk edildiği İl/İlçe Müdürlüklerine bilgi verilecek, bu hayvanların indirilmesini müteakiben nakil araçlarının mutlaka dezenfeksiyon işlemi yapılacak ve buna dair tutanak düzenlenecektir.

F-YURT İÇİ VETERİNER SAĞLIK RAPORLARININ DÜZENLENMESİ İLE İLGİLİ HUSUSLAR

1. Muayene yeri ve zamanı

- 1.1. Sevk edilecek hayvan ve hayvansal ürünlerin görevli resmi veya yetkilendirilmiş veteriner hekim tarafından muayene ve kontrolü yapılacaktır. Muayene ve kontroller İl/İlçe Müdürlüğü'nün bünyesinde ve Hayvan Sağlığı, Yetiştiriciliği ve Su Ürünleri Şube Müdürlüğü'nün sorumluluğunda tespit edilen muayene yerlerinde yapılacaktır. Muayene ve kontrol yerlerinin düzenlenmesinden İl/İlçe Müdürlükleri sorumlu olacaktır.
- 1.2. Hayvan ve hayvansal ürün sevklerinin daha sağlıklı olarak yapılması için muayene ve kontrollerin gün ışığında, mümkün olduğunca mesai saatleri içerisinde ve her yılın başında toplanan Hayvan Sağlık Zabıtası Komisyonu tarafından belirlenen yerlerde yapılması sağlanacak ve aksaklıklara meydan verilmeyecektir.
- 1.3. Hayvan sevklerinin mesai saatleri dışında veya resmi tatillerde yapılması halinde, bu kontrolleri gerçekleştiren personele, 5996 Sayılı Veteriner Hizmetleri, Bitki Sağlığı, Gıda ve Yem Kanunu'nun 35'inci maddesinin (5) inci fıkrasına göre döner sermaye bütçesinden fazla çalışma ücreti ödenecektir.

2. Veteriner Sağlık Raporu düzenleme yetkisi

- 2.1. Veteriner sağlık raporları illerde, Hayvan Sağlığı, Yetiştiriciliği ve Su Ürünleri Şube Müdürü ve bu şubede görevli resmi veteriner hekimler, ilçelerde, veteriner hekim olan İlçe Müdürleri ve İlçe Müdürlüklerinde görevli resmi veteriner hekimler, kesimhanede görevlendirilen resmi veya yetkilendirilmiş veteriner hekimler tarafından düzenlenecektir. **Bununla ilgili olarak 17 Aralık 2011 tarihli ve 28145 sayılı Resmi Gazete 'de yayımlanan Yurt İçinde Canlı Hayvan ve Hayvansal Ürünlerin**

T.C.
GIDA, TARIM VE HAYVANCILIK BAKANLIĞI
Gıda ve Kontrol Genel Müdürlüğü

Nakilleri Hakkında Yönetmeliğin Veteriner Sağlık Raporu düzenlenmesi ile ilgili hükümlerine riayet edilecektir.

- 2.2. Resmi veteriner hekim bulunmadığı hallerde;
Sığır cinsi hayvanların İl dışı sevk işlemlerinde; o yerdeki veteriner sağlık teknisyeni veya teknikeri tarafından sığır cinsi hayvanların kulak küpe numaraları ve pasaportları kontrol edilecek, hayvanlara ait kulak küpe numaraları ve yapılan aşıların tarih ve özelliklerinin bulunduğu "Hayvan Sevk Belgesi" Türkvet'ten alınarak imzalandıktan sonra, bağlı bulunduğu ilin en yakın İl/İlçe Müdürlüğü'nde görevli resmi veteriner hekim tarafından veteriner sağlık raporuna çevrilecektir.
Koyun ve keçi türü hayvanların İl dışı sevk işlemlerinde; o yerdeki veteriner sağlık teknisyeni veya teknikeri tarafından koyun ve keçi türü hayvanların kulak küpe numaraları ve nakil belgeleri kontrol edilecek, hayvanlara yapılan aşıların tarih ve özellikleri nakil belgelerinin arkasına yazılıp imzalandıktan sonra, bağlı bulunduğu ilin en yakın İl/İlçe Müdürlüğü'nde görevli resmi veteriner hekim tarafından veteriner sağlık raporuna çevrilecektir.

3. Veteriner Sağlık Raporunun düzenlenmesi ile ilgili genel hükümler

- 3.1. Koyun ve keçi türü hayvanlar için veteriner sağlık raporları Koyun ve Keçi Kayıt Sistemi üzerinden, sığır cinsi hayvanlar için veteriner sağlık raporları ise Türkvet kayıt sistemi üzerinden düzenlenecek, sistemin çalışmaması ve veteriner sağlık raporunun kayıt sistemi üzerinden düzenlenememesi halinde, bu durum tutanağa bağlanarak matbu veteriner sağlık raporları kullanılacaktır. Matbu veteriner sağlık raporu düzenlenmesi durumunda sevk edilecek hayvanlar için sistemde çıkış hareketi yapılacaktır.
- 3.2. Veteriner sağlık raporunun kayıt sistemleri üzerinden düzenlenememesi durumunda hayvan ve hayvansal ürün nakillerinde, muayene ve kontrolden geçirilerek nakli uygun görülen hayvan ve hayvansal ürün için görevli resmi veya yetkilendirilmiş veteriner hekim tarafından Bakanlıkça bastırılıp dağıtılan soğuk damgalı ve kendinden karbonlu Yurtiçi Hayvan Sevklerine Mahsus Veteriner Sağlık Raporu (**EK-27**), Yurtiçi Hayvansal Ürün Sevklerine Mahsus Veteriner Sağlık Raporu (**EK-28**) ve Yurtiçi Kanatlı Hayvan Sevklerine Mahsus Veteriner Sağlık Raporu (**EK-29**) düzenlenecektir.
- 3.3. Sevk raporlarına sevk sahibinin adı, soyadı, T.C. kimlik numarası veya vergi numarası, açık adresi (**hayvanlar için çıkış işletmesinin numarası da yazılacaktır**), sevk edilen hayvan ve hayvansal ürünlerin nevi ve miktarı, gideceği yerin açık adresi (**hayvanlar için varış işletmesinin numarası da yazılacaktır**) yazılacak, nakil araçlarının plakaları ve araç sürücüsünün ismi raporlarda belirtilecektir. Muayeneyi yapan resmi veya yetkilendirilmiş veteriner hekimin adı, soyadı ve memuriyet sicil numarası/diploma numarası yazıldıktan sonra imzalanıp, noksansız ve okunaklı olarak resmi mühürle mühürlenecektir. Sistem üzerinden düzenlenen veteriner sağlık raporlarının taklit ve/veya tahrif edilmesini önlemek amacıyla hologram etiket uygulaması yapılacaktır.
- 3.4. Veteriner sağlık raporu düzenleyen resmi veya yetkilendirilmiş veteriner hekim tarafından hayvan ve hayvansal ürünlerin muayene ve kontrolleri titizlikle yapılacaktır. Canlı hayvan sevklerinde hayvanların sevk edileceği işletmede veya işletmenin bulunduğu il, ilçe, köy veya mahallede hastalık nedeniyle kordon ve karantina tedbiri bulunup bulunmadığı kontrol edilecektir. Orijini belli olmayan ve ülkemizin morfolojik ırk özelliklerini taşımayan hayvanlar için rapor düzenlenmeyecektir.
- 3.5. Sevk raporları düzenlenirken köy, ilçe ve il hayvan mevcutları göz önünde bulundurulacaktır. Hayvan Sağlığı, Yetiştiriciliği ve Su Ürünleri Şube Müdürü/İlçe

T.C.
GIDA, TARIM VE HAYVANCILIK BAKANLIĞI
Gıda ve Kontrol Genel Müdürlüğü

Müdürleri İl/İlçelerinden yapılan sevklerde; köy ve mahallelerdeki hayvan mevcudu ile sevk yapılan hayvan sayısını kontrol edecek mevcuttan fazla olan sevkler titizlikle incelenecektir.

- 3.6. Hayvan ve hayvansal ürünlerin naklinde tanzim edilen veteriner sağlık raporlarının kayıt ve takibi amacıyla, "Yurtiçi Hayvan Sevk Formu" ve "Yurtiçi Hayvansal Ürün Sevk Formu" şeklinde bilgisayar ortamında doldurulan formlar yıl sonunda çıktı alınarak illerde Hayvan Sağlığı, Yetiştiriciliği ve Su Ürünleri Şube Müdürü, ilçelerde İlçe Müdürü tarafından tasdik edilip, denetim için dosyalarında muhafaza edilecektir.
- 3.7. İl/İlçe Müdürlüklerince hayvan ve hayvansal ürünlerin hareketlerinin kontrolüne ilişkin tedbirler arttırılacak, yol kontrolleri konusunda ilgili kolluk kuvvetleri ile koordinasyon sağlanacak, belgesiz veya belgesindeki özelliklere uymayan hayvan veya hayvansal ürün nakleden şahıslar hakkında 5996 Sayılı Veteriner Hizmetleri, Bitki Sağlığı, Gıda ve Yem Kanununa göre yasal işlem yapılacaktır.
- 3.8. 22 Ocak 2011 tarih ve 27823 sayılı Resmi Gazetede yayımlanan "İhbarı Mecburi Hayvan Hastalıkları ve Bildirimine İlişkin Yönetmelik"te belirtilen ihbarı mecburi hayvan hastalıklarından birine yakalandığı tespit edilen veya resmi veteriner hekiminin onayına istinaden zorunlu kesime sevk edilecek hayvanlar için düzenlenecek Yurtiçi Veteriner Sağlık Raporunun; Sevk Sebebi hanesine "..... **nedeniyle mecburi kesim**" ibaresi, Hayvanların Gideceği Yer ve Adresi hanesine ise "**kesimhanenin açık adresi**" yazılacak ve raporun alt bölümünde yer alan "5996 sayılı Veteriner Hizmetleri, Bitki Sağlığı, Gıda Yem Kanununun 4. maddesinde belirtilen ihbarı mecburi hastalıklara ait tedbirler bulunmadığından ve yapılan klinik muayenelerinde sağlıklı bulduklarından..." bölümü çizilerek iptal edilecektir. **Resmi veteriner hekimin onayıyla zorunlu kesime sevk edilecek hayvanlarda aşı şartı aranmayacaktır.**
- 3.9. Yurtiçi hayvan ve hayvansal ürün sevklerinde Veteriner Sağlık Raporu düzenlenirken aşağıdaki birimler kullanılacaktır: Canlı hayvan "Adet" (Büyükbaş, küçükbaş, balık ve arı dışındaki hayvanlar); Canlı büyükbaş, küçükbaş hayvan "Baş"; Balık "Kg"; Arı "Kovan"; Et "Kg", Karkas "Adet" + "Kg" (Her ikisi de belirtilecektir.); Süt "Lt"; Yumurta "Adet" (Paket ve koli kapasitesi belirtilecektir.); Bal "Kg"; Deri "Kg"; Yün "Kg"; Yapağı "Kg"; Tiftik "Kg"; Bağırsak "Kg+Bandil" (Varsa birlikte belirtilecektir.); Sakatat "Kg"; Tırnak "Kg"; Boynuz "Kg"; Kan-sıvı "Lt"; Kan-unu "Kg"; Kemik ve kemik unu "Kg"; Gübre "Kg".

4. Sığır cinsi hayvanlar ile koyun ve keçi türü hayvanların sevk

- 4.1. Küpelenmemiş ve kayıt altına alınmamış sığır cinsi hayvanlar ile koyun ve keçi türü hayvanlar için veteriner sağlık raporu düzenlenmeyecektir. Kayıt altına alınmış sığır cinsi hayvanlara ait pasaportlar ile koyun ve keçi türü hayvanlara ait nakil belgeleri nakil esnasında bulundurulacaktır. Sığır cinsi hayvanların kulak küpe numaraları veteriner sağlık raporuna yazılacak veya gereği durumunda imzalı ve mühürlü şekilde başka bir kâğıda listelenerek bu rapora eklenecektir. Söz konusu listenin bir sureti de birimde kalacak veteriner sağlık raporuna eklenerek muhafaza edilecektir. Koyun ve keçi türü hayvanların nakil belgelerinin kontrolü yapıldıktan sonra uygunsa veteriner sağlık raporu düzenlenecektir. Nakil belgesinin aslı resmi veteriner hekim tarafından kaşelenip imzalanarak veteriner sağlık raporuna eklenecek, bir sureti de birimde kalacak veteriner sağlık raporuna eklenerek muhafaza edilecektir.
- 4.2. Sığır cinsi hayvanlar ile koyun ve keçi türü hayvanların sevkinde her araç için ayrı veteriner sağlık raporu düzenlenecektir.
- 4.3. Aynı araçla farklı yerlere sevk edilecek sığır cinsi hayvanlar ile koyun ve keçi türü hayvanlara her bir varış yeri için ayrı veteriner sağlık raporu düzenlenecektir.

5. Arı sevkleri

- 5.1. Arıların nakillerinde veteriner sağlık raporu düzenleyen resmi veteriner hekimlerce Yurtiçinde Canlı Hayvan ve Hayvansal Ürünlerin Nakilleri Hakkında Yönetmelik kapsamında muayene ve kontroller yapılacak, uygun bulunmaları durumunda veteriner sağlık raporu düzenlenecektir.
- 5.2. Başka illere yapılacak arı sevklerinde, ekinde vize belgesinin yer aldığı veteriner sağlık raporu düzenlenirken veya vize belgesi onaylanırken işletme tescil belgesi istenecektir.
- 5.3. Gezgin arıcıların aynı yıl içinde 31 Aralık tarihine kadar yapacakları hareketler için, ilk çıktıkları yerin bağlı olduğu il/ilçe müdürlüğü tarafından arıların gerekli sağlık ve muayene kontrolleri yapıldıktan sonra veteriner sağlık raporu düzenlenecektir. Ayrıca **EK-32**'de yer alan "Arı Vize Belgesi" düzenlenerek veteriner sağlık raporuna eklenecektir.
- 5.4. Arıların ilk çıktığı yerin bağlı bulunduğu il/ilçe müdürlüğü tarafından arı vize belgesinin "Vize 1" kısmının tamamı, "Vize 2, 3, 4, 5" kısımlarının ise "Arıların çıktığı yer ve adresi" ile "Arıların gideceği yer ve adresi" bölümleri arıcının beyanı esas alınarak doldurulacak ve sadece "Vize 1" kısmı onaylanacaktır.
- 5.5. Arıların, vize belgesinde yer alan sıradaki yere sevk edilmek istenmesi durumunda konakladıkları yerin bağlı bulunduğu il/ilçe müdürlüğü tarafından gerekli sağlık muayene ve kontrolleri yapılarak veteriner sağlık raporunun ekinde yer alan vize belgesinin ilgili bölümü doldurularak onaylanacak ve arılar sevk edilecek olup, yeni veteriner sağlık raporu düzenlenmeyecektir. Raporun ve vize belgesinin fotokopisi alınarak muhafaza edilecek, raporun aslı ile onaylanan vize belgesi arıcıya imza karşılığı teslim edilecektir.
- 5.6. Arıların, vize belgesinde adı geçmeyen bir yere sevk edilmek istenmesi durumunda bir önceki veteriner sağlık raporuna istinaden arıların son konakladıkları yerin bağlı bulunduğu il/ilçe müdürlükleri tarafından gerekli sağlık muayene ve kontrolleri yapılarak yeni veteriner sağlık raporu düzenlenecektir. Ayrıca arı vize belgesi düzenlenerek veteriner sağlık raporuna eklenecektir.

6. Canlı balık ve balıkçılık ürünlerinin sevkleri

- 6.1. Aynı tarihte, aynı şahıs veya firmaya ait birden fazla araçla aynı yere sevk edilecek canlı balık ve balıkçılık ürünleri için tek veteriner sağlık raporu düzenlenecektir. Veteriner sağlık raporu araç sayısı kadar fotokopi ile çoğaltılarak resmi veteriner hekim tarafından "Aslının Aynısıdır" ibaresi konularak kaşe ile onaylanacak, her bir araç için çoğaltılan veteriner sağlık raporları nakil esnasında araçlarda bulundurulacak, raporun aslı en son varılan yerdeki ilgiliye teslim edilecektir.
- 6.2. Tek araçla birden fazla yere sevk edilecek canlı balık ve balıkçılık ürünleri için gideceği yerler ve adresleri raporda belirtilmek suretiyle tek veteriner sağlık raporu düzenlenecektir. Veteriner sağlık raporu gideceği yer sayısı kadar fotokopi ile çoğaltılarak resmi veteriner hekim tarafından "Aslının Aynısıdır" ibaresi konularak kaşe ile onaylanacak, gideceği her bir yer için çoğaltılan fotokopiler o yerlerdeki ilgililere, raporun aslı ise en son varılan yerdeki ilgiliye teslim edilecektir.

7. Tek tırnaklı hayvan sevkleri

- 7.1. Daha önceden mallein testi yapılmayan hayvanlara test yapılacak ve tek tırnaklı hayvan kimlik belgelerinin düzenlenmesine devam edilecektir. Söz konusu kimlik belgeleri hayvanların satılması veya sahip değiştirmesi durumunda yeni sahibi adına güncellenecektir.
- 7.2. Bakanlık veri tabanına kayıtlı, işletme tescil belgesi bulunan pedigri/pasaportlu yarış atlarının iller arası sevklerinde pedigri/pasaport kontrol edildikten sonra veteriner sağlık raporu düzenlenecektir.
- 7.3. Yarış ve atlı spor gibi sportif amaçla yetiştirilen pedigri/pasaportlu atların dışındaki at, katır ve eşekler için veteriner sağlık raporu düzenlenirken; ruam taramasından geçirilmiş, söz konusu hastalık yönünden menfi bulunarak "Tek Tırnaklı Hayvan Kimlik Belgesi" verilmiş at ve katırlar ile klinik muayeneye tabi tutularak sağlıklı bulunan eşeklerin sevklerine müsaade edilecektir.

8. Kanatlı hayvan sevkleri

- 8.1. Tek araçla kuluçkahaneden çıkan ve birden fazla yere sevk edilecek kanatlı hayvanlar için gideceği yerler ve adresleri raporda belirtilmek suretiyle tek veteriner sağlık raporu düzenlenecektir. Veteriner sağlık raporu, gideceği kümes sayısı kadar fotokopi ile çoğaltılarak resmi veteriner hekim tarafından "Aslının Aynıdır" ibaresi konularak kaşe ile onaylanacak, gideceği her bir kümes için çoğaltılan fotokopiler kümesteki ilgililere teslim edilecektir. Raporun aslı ise en son varılan yerin kümesteki ilgililerine teslim edilecektir.

9. Deve sevkleri

- 9.1. Deve sevklerinde; nakledilecek her bir devenin yaşı, cinsiyeti, donu ve varsa ayırt edici özel işaretleri veteriner sağlık raporuna yazılacak, gerekirse ek bir liste halinde başka bir kâğıda yazılarak imzalanıp mühürlenerek veteriner sağlık raporuna eklenecektir.
- 9.2. Yol güzergâhı üzerinde, hayvan ve araç plaka kontrolü amacıyla, çıkış ve varış işletmelerinin orta noktasında bulunan bir İl Müdürlüğü belirlenecektir.
- 9.3. Deve sahibinden; öncelikle vize işleminin yapılacağı İl Müdürlüğüne gideceği, burada resmi veteriner hekime vize işlemini yaptıracığı, varış işletmesine gitmeden önce söz konusu işletmenin bağlı bulunduğu İl/İlçe Müdürlüğüne giderek gerekli kontrolleri yaptıracığı yönünde taahhütname alınacaktır.
- 9.4. Alınan taahhütname, veteriner sağlık raporu ve varsa ekleri vize için belirlenen İl Müdürlüğü ile varış İl/İlçe Müdürlüğüne faksolanacaktır. Sevk edilen develer ve ilgili belgelerin kontrolü belirlenen İl Müdürlüğü tarafından yapılarak veteriner sağlık raporu vize edilecektir. Varış işletmesinin bağlı olduğu İl/İlçe Müdürlüğü tarafından, sevk işlemini yapan İl/İlçe Müdürlüğüne, develer ve aracın plaka kontrolleri ile vize işleminin yapıldığına dair faksla bilgi verilecektir.
- 9.5. Aynı araçla farklı yerlere sevk edilecek develere her bir varış yeri için ayrı veteriner sağlık raporu düzenlenecektir.

10. Göçer ve kurbanlık hayvan sevkleri

- 10.1. Yaya yapılan sürek-göçer hayvan hareketlerinde İl Hayvan Sağlık Zabıtası Komisyonu tarafından belirlenen süre uygulanacaktır. Mera ve yaylalara hareket

T.C.
GIDA, TARIM VE HAYVANCILIK BAKANLIĞI
Gıda ve Kontrol Genel Müdürlüğü

edecek olan sürülerin takip edecekleri güzergâh ve yollar İl Hayvan Sağlığı Zabıtası Komisyon Kararları ile belirlenecektir.

- 10.2. Kurbanlık için sevk edilecek büyükbaş ve küçükbaş hayvanlar için her yıl Bakanlıklar arası Kurban Hizmetleri Komisyonunca yayımlanan Kurban Hizmetleri Tebliği doğrultusunda işlem yapılacaktır.

11. Domuz Sevkleri

- 11.1. Domuz işletmeleri hayvan sağlığı, hayvan refahı, hayvan varlığı ve hayvan hareketleri açısından denetlenecektir. Domuzların il içindeki kesimhanelere sevkleri, nakil beyannamesi ile yapılacaktır. İller arası sevklerde, nakil beyannamesi veteriner sağlık raporuna çevrilecektir.

12. Hayvansal ürün sevki

- 12.1. Bakanlık tarafından ruhsatlandırılmış özel ve resmi kesimhanelerden il içi hayvansal ürünlerin sevklerinde resmi/yetkilendirilmiş veteriner hekim tarafından "Hayvansal Ürünlere Ait Kesim Raporu" (**EK-30**) düzenlenecektir. Kesimhanede görevli resmi veya yetkilendirilmiş veteriner hekim tarafından başka illere yapılacak olan hayvansal ürün sevklerinde "Hayvansal Ürünlere Ait Kesim Raporu" (**EK-30**) düzenlenmeyecek, Yurtiçi Hayvansal Ürün Sevklerine Mahsus Veteriner Sağlık Raporu (**EK-28**) ile sevk işlemi gerçekleştirilecektir.
- 12.2. İl/İlçe Müdürlüğünce yapılan denetimlerde, yetkilendirilmiş veteriner hekim tarafından düzenlenen raporlar titizlikle kontrol edilecektir.
- 12.3. Yurtdışından ithal edildikten sonra yeniden ihraç edilecek hayvansal ürünlerin il içi sevklerinde, resmi/yetkilendirilmiş veteriner hekim tarafından "İthal Edildikten Sonra İhraç Edilecek Hayvansal Ürünler İçin Resmi/Yetkilendirilmiş Veteriner Hekimce Düzenlenecek Rapor" (**EK-31**) düzenlenecektir. İşletmede görevli resmi/yetkilendirilmiş veteriner hekim tarafından başka illere yapılacak olan hayvansal ürün sevklerinde "İthal Edildikten Sonra İhraç Edilecek Hayvansal Ürünler İçin Resmi/Yetkilendirilmiş Veteriner Hekimce Düzenlenecek Rapor" (**EK-31**) düzenlenmeyecek, Yurtiçi Hayvansal Ürün Sevklerine Mahsus Veteriner Sağlık Raporu (**EK-28**) ile sevk işlemi gerçekleştirilecektir.
- 12.4. Parçalama tesislerinden parçalama yapılarak ambalajlanan et sevklerinde veteriner sağlık raporu aranmayacaktır.
- 12.5. AB'ne ihracat yapan Asorti bağırsak tesislerinde, yurtiçinden temin edilen hammaddenin geriye izlenebilirliğinin sağlanması amacıyla, kesimhanelerden bağırsaklar sevk edilirken, resmi/yetkilendirilmiş veteriner hekim tarafından düzenlenen "Hayvansal Ürünlere Ait Kesim Raporu'nda" (**EK-30**) ve veteriner sağlık raporlarında bağırsakların ileum kısmının ayrılıp ayrılmadığı mutlaka belirtilecektir.
- 12.6. Tek araçla birden fazla yere sevk edilecek hayvansal ürünler için gideceği yerler ve adresleri raporda belirtilmek suretiyle tek veteriner sağlık raporu düzenlenecektir. Veteriner sağlık raporu gideceği yer sayısı kadar fotokopi ile çoğaltılarak resmi/yetkilendirilmiş veteriner hekim tarafından "Aslının Aynısıdır" ibaresi konularak kaşe ile onaylanacak, gideceği her bir yer için çoğaltılan fotokopiler o yerlerdeki ilgililere, raporun aslı ise en son varılan yerdeki ilgiliye teslim edilecektir.
- 12.7. Mahallinde tüketilmesi ve işlenmesi mümkün olmayan sakatat, deri, bağırsak gibi hayvansal ürünlerin diğer illere sevkinde nakil beyannamesine istinaden veteriner sağlık raporu düzenlenecektir.

T.C.
GIDA, TARIM VE HAYVANCILIK BAKANLIĞI
Gıda ve Kontrol Genel Müdürlüğü

- 12.8. Kişisel tüketim amaçlı kesim ve kurban bayramında kesilen hayvanlardan elde edilen bağırsakların il içi nakli nakil beyannamesi ile yapılacaktır. İller arasında yapılacak nakillerde nakil beyannamesi veteriner sağlık raporuna çevrilecektir.
- 12.9. Kesimhanelerden günlük kesim kapasitelerinin üzerinde hayvan kesilmesi halinde burada üretilen et, sakatat ve yan ürünlerinin sevkine izin verilmeyecektir.
- 12.10. Bakanlığımız ve bağlı kuruluşlarından ruhsat almamış kesimhanelerden et, sakatat, bağırsak vb. hayvansal ürün nakli için başvuran kişi ve kuruluşlara veteriner sağlık raporu düzenlenmeyecektir.
- 12.11. Birincil üretim kapsamına giren ve doğal yapısında değişiklik olmayan süzme bal veteriner sağlık raporu ile nakledilecek olup; bu balın 5996 Sayılı Veteriner Hizmetleri, Bitki Sağlığı, Gıda ve Yem Kanunu kapsamında kayıt ve onayı yapılmış işletmelerde paketlenip etiketlenmesi durumunda ise veteriner sağlık raporu düzenlenmeyecektir.
- 12.12. Bal sevklerinde nakli yapanın toptancı olması halinde, balın nereden temin edildiğine dair belgelerin ibraz edilmesi şartı aranacaktır.
- 12.13. Salyangoz, kurbağa ve diğer hayvansal ürünlerin il içi nakli, nakil beyannamesi ile yapılacaktır. İller arasında yapılacak nakillerde nakil beyannamesi veteriner sağlık raporuna çevrilecektir.

G- HAYVAN SEVKLERİNE GETİRİLEN KISITLAMALAR

1. Trakya'ya sığır cinsi hayvanlar ile koyun ve keçi türü hayvanların sevkleri

- 1.1. Trakya 25 Mayıs 2010 tarihinde "Şap Hastalığından Aşılı Arılık" statüsü kazanmış olup; Trakya'nın şap hastalığından aşılı arılık statüsünün sürdürülebilirliğinin sağlanması için Anadolu'dan Şap hastalığından ari bölge olan Trakya'ya Şap hastalığına duyarlı canlı hayvan sevkleri 2010/7 ve 2010/13 No'lu Genelgelere göre yapılacaktır.

2. Çıkma kanatlı hayvan sevkleri

- 2.1. 60 haftalık ve üzeri çıkma diye tabir edilen tavukların kesimhane veya rendering dışındaki yerlere sevklerine izin verilmeyecektir.
- 2.2. Çıkma tavukların kesimhaneye sevkinde, hayvan sahibi/firma tarafından ilgili kesimhanede kesileceğine dair onaylı belgenin ibraz edilmesinden sonra veteriner sağlık raporu düzenlenecektir.
- 2.3. Aynı hayvan sahibi/firmanın daha sonraki bir tarihte yine çıkma tavuklarını kesimhaneye sevk talebinde ise; önceki sevkte çıkma tavuklarını kesimhanede kestirdiğine dair kesimhane tarafından düzenlenen belgenin ibrazından sonra veteriner sağlık raporu düzenlenecektir. Bu belge birimde kalacak veteriner sağlık raporuna eklenecektir.
- 2.4. Kesimhane tarafından düzenlenecek bu belgelerin ibraz edilmemesi halinde ise veteriner sağlık raporu düzenlemeyerek çıkma tavukların kesimhaneye sevklerine izin verilmeyecektir.
- 2.5. Çıkma tavukları sevk eden İl/İlçe Müdürlüğünce kesimhanenin bulunduğu İl/İlçe Müdürlüğü bilgilendirilecek, söz konusu çıkma tavukların kesilip kesilmediği bilgisi ise sevk yapan İl/İlçe Müdürlüğüne yazılı ya da elektronik olarak bildirilecektir.

Ğ- HAYVAN SEVKLERİNDE AŞILAMA İLE İLGİLİ HUSUSLAR

1. Şap aşısı

- 1.1. Aşılama kampanyası uygulanan illerden sevk edilecek sığır cinsi hayvanların şap hastalığına karşı aşılanmış olmaları gerekmektedir. Sevk raporunun ilgili bölümüne yapılan son aşının tatbik tarihi, seri numarası ile yapılan aşılama ile ilgili olarak düzenlenen makbuzların tarih ve seri numaraları yazılacaktır. İki aylıktan küçük sığır cinsi hayvan sevklerinde şap aşısı şartı aranmayacaktır.
- 1.2. Kampanya süresi içerisinde sevk edilecek sığır cinsi hayvanlar kampanya döneminde henüz aşılanmamışsa, bir önceki şap aşılama kampanyasında aşılanmış olma şartı aranacaktır.
- 1.3. Bugüne kadar hiç aşılanmamış sığır cinsi hayvanlar ya da bir önceki şap aşılama kampanyasında aşılanmamış sığır cinsi hayvanlar, şap aşısı yapıldıktan 15 gün sonra sevk edilecektir.
- 1.4. Sığır cinsi hayvanlar ile koyun ve keçi türü hayvanların doğrudan kesimhaneye sevkinde, şap aşısı aranmayacak olup, hayvan sahibi/firma tarafından ilgili kesimhanede kesileceğine dair onaylı belgenin (faks) ibraz edilmesinden sonra veteriner sağlık raporu düzenlenecektir. Kesimhane, hayvanların kesiminin yapıldığına dair hayvanların kulak küpelerinin yazılı olduğu bir raporu, kesim sonrasında ve aynı gün içinde veteriner sağlık raporunu düzenleyen İl/İlçe Müdürlüğüne faksleyecek ve dosyasında muhafaza edecektir. Ayrıca ilgili kesim raporunun onaylı bir suretini hayvan sahibine verecektir. Hayvan sahibi bir sonraki veteriner sağlık raporu talebi öncesinde ilgili kesim raporunu İl/İlçe Müdürlüğüne vermediği sürece yeni veteriner sağlık raporu düzenlenmeyecektir. Bu konuda veteriner sağlık raporu düzenlenirken hayvan sahibinden taahhüt alınacaktır.
- 1.5. **Resmi veteriner hekimin onayıyla zorunlu kesime sevk edilecek hayvanlarda şap aşısı şartı aranmayacaktır.**

2. PPR aşısı

- 2.1. Ülkemizde koyun ve keçi türü hayvanların sevklerinde hayatları boyunca en az bir kez PPR aşısı ile aşılanmış olması şartı aranacaktır. Sevk raporunun ilgili bölümüne aşının tatbik tarihi, seri numarası ile yapılan aşılama ile ilgili olarak düzenlenen makbuzların tarih ve seri numaraları yazılacaktır. Sevk edilecek koyun ve keçi türü hayvanlara daha önce PPR aşısı yapılmamış ise aşı yapıldıktan 15 gün sonra sevkine izin verilecektir. Aksi halde sevklerine izin verilmeyecektir.
- 2.2. İki aylıktan küçük koyun ve keçi türü hayvanlara PPR aşısı yapılmayacak, bunların iki aylıktan küçük olduğu sevk raporunda belirtilecektir.
- 2.3. Kesimhaneye doğrudan sevk edilecek koyun ve keçi türü hayvanlarda PPR aşısı aranmayacak olup, madde **Ğ-1.4.** 'deki şartların yerine getirilmesi halinde veteriner sağlık raporu düzenlenecektir.

H- HAYVAN SATIŞ YERLERİNİN DENETİM VE KONTROLÜ

1. Hayvan satış yerlerine girişte aranacak belgeler

- 1.1. Resmi veteriner hekim kontrolünde sorumlu veteriner hekim tarafından, hayvan pazar ve borsaları ile panayirlara satış amacıyla getirilen sığır cinsi hayvanların, İl içi hareketlerinde sığır cinsi hayvan pasaportu, koyun ve keçi türü hayvanların İl içi hareketlerinde nakil belgesi, söz konusu hayvanların iller arası hareketlerinde ise veteriner sağlık raporları, hayvanlara ait kulak küpeleri ve veri tabanındaki kayıtları kontrol edilecektir. Ayrıca, hayvanların sağlık muayene ve kontrolleri yapılacak, sadece belgeleri tam olan ve sağlıklı hayvanların bu tür hayvan satış yerlerine girişlerine müsaade edilecektir. Hayvanların satılmaması durumunda, görevli resmi veteriner hekim tarafından yeni veteriner sağlık raporu düzenlenerek kayıt sistemi üzerinden geldikleri işletmelere sevki yapılacak ve bir önceki veteriner sağlık raporu hayvan satış yerinde saklanacaktır.
- 1.2. Hayvan satış yerlerine girişlerine izin verilen hayvanların beraberinde bulunan belgeler sorumlu veteriner hekim tarafından yetiştiricilerden teslim alınacak, çıkış yapan hayvanların veteriner sağlık raporu haricindeki belgeler yetiştiricilere teslim edilecek, bu belgelerin kaybolmaması için gerekli tedbirler alınarak kontrolleri yapılacaktır. Hayvan pazarında alımı ve satımı yapılan sığır cinsi hayvanların pasaportları, sorumlu veteriner hekim tarafından "alıcıda ve satıcıda kalacak kısımları" alıcı ve satıcıya verilecek, "hayvan pazarında kalan kısmı" ise hayvan pazarında 3 yıl süre ile saklanacaktır.
- 1.3. İl içinde, sığır cinsi hayvanların pasaportları ve koyun ve keçi türü hayvanların nakil belgeleri ile hayvan satış yerlerine getirilen hayvanların satılmaması durumunda, görevli resmi veteriner hekim tarafından sığır cinsi hayvan pasaportu veya nakil belgesinin arkasına geldikleri yer ve işletme numarası yazılarak kayıt sistemi üzerinden geldikleri işletmelere sevki yapılacaktır. Nakil belgesi sorumlu veteriner hekim tarafından da düzenlenebilecektir.

2. Dezenfeksiyon uygulanması

- 2.1. Hayvan satış yerlerinin temizlik ve dezenfeksiyonları düzenli bir şekilde yaptırılacak, bu konuda ilgililer bilgilendirilecek; dezenfeksiyon işlemleri ile ilgili gerekli tedbirler alınacaktır.

3. Ruhsat işlemleri

- 3.1. Hayvan Pazar ve Borsaları, 24.12.2011 tarihli ve 28152 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan Hayvan Satış Yerlerinin Ruhsatlandırılması ve Denetleme Usul ve Esasları Hakkında Yönetmelik esaslarına göre ruhsatlandırılacaktır.
- 3.2. Hayvan satış yerlerinde bulaşıcı hayvan hastalıklarının yayılmasının engellenmesi ve hayvanların sağlıklı ortamlarda alınıp-satılmalarını temin etmek amacıyla ruhsatsız olan hayvan satış yerlerinin ruhsatlandırılması konusunda gerçek ve tüzel kişi ve kuruluşlar, belediyeler başta olmak üzere resmi kuruluşlarla bilgilendirme toplantıları düzenlenecek ve il/ilçede üst düzey yetkililerle koordinasyon sağlanacaktır.

T.C.
GIDA, TARIM VE HAYVANCILIK BAKANLIĞI
Gıda ve Kontrol Genel Müdürlüğü

- 3.3. Hayvan satış yeri ruhsatı ilgili Yönetmelik ekinde yer alan örneğe göre İl Müdürlükleri tarafından bastırılacak, Genel Müdürlükten ruhsat talep edilmeyecektir.
- 3.4. Ruhsatlandırılan ve ruhsatı iptal edilen hayvan satış yerlerine ait bilgiler hareket@tarim.gov.tr adresine e-posta ve **yazılı** olarak bildirilecek, Genel Müdürlüğümüze ruhsat örneği gönderilmeyecektir.

4. Denetim ve kontrol

- 4.1. Hayvan satış yerlerine resmi veteriner hekim görevlendirilmesi yapılacak ve satış yerleri sürekli kontrol ve denetim altında bulundurulacak, resmi veteriner hekimlere ait nöbet listesi hazırlanarak ilgililere bildirilecek, gerekli kontrollerin yapılması sağlanacaktır. Nöbet listeleri söz konusu hayvan satış yerlerindeki panolara asılacak, bu listeler her ay düzenli olarak Hayvan Sağlığı, Yetiştiriciliği ve Su Ürünleri Şube Müdürlüklerinde/İlçe Müdürlüklerinde dosyalanarak denetime hazır bulundurulup Bakanlığa gönderilmeyecektir.
- 4.2. İl, ilçe, belde ve köylerde hayvan satış yerleri dışındaki yerlerde hayvan alım ve satımları yasaklanacak, kurbanlık hayvan alım satım yerlerinin sayısı mümkün olduğunca asgari düzeyde tutulacak, denetim ve kontrolleri yapılacaktır.
- 4.3. Her türlü kanatlı hayvan ve civcivleri ile ekonomik ömrünü tamamlamış çıkma diye tabir edilen tavukların hayvan pazarlarında, açıkta ve semt pazarlarında satışı yasaktır. İl/ilçe Müdürlükleri tarafından Belediyelerle işbirliği yapılarak ayda az bir kez olmak üzere örnekleme metodu ile söz konusu satış yerlerinde denetim yapılacak, yapılan denetimler tutanak altına alınarak dosyasında muhafaza edilecektir.
- 4.4. Bakanlıkça izin verilen yerler dışında hayvan satışı yapanlara ve Bakanlıktan onay almadan faaliyette bulunanlara ceza uygulanacak ve faaliyetten men edilecektir.
- 4.5. İl/ilçe Hayvan Sağlık Zabıtası Komisyon Kararları ile geçici olarak kapatılan ve açılan hayvan satış yerleri hareket@tarim.gov.tr adresine e-posta ve **yazılı** olarak bildirilecektir. Kapatılan hayvan pazarı işletmelerine kayıt sisteminde işletme kısıtı konulacaktır.

I- KESİMHANELERİN DENETİM VE KONTROLÜ

1. Kesimhaneye girişte aranacak belgeler

- 1.1. Resmi veya özel kesimhanelere kesim amacıyla getirilen sığır cinsi hayvanların, il içi hareketlerinde pasaport, koyun ve keçi türü hayvanların il içi hareketlerinde nakil belgesi, iller arası hareketlerinde ise veteriner sağlık raporları, hayvanlara ait kulak küpeleri ve veri tabanındaki kayıtları kontrol edilecektir. Ayrıca hayvanların sağlık muayene ve kontrolleri yapılacak, sadece belgeleri tam ve sağlıklı hayvanların girişlerine müsaade edilecektir.

2. Hayvan hareketleri ile ilgili denetim ve kontroller

- 2.1. Hayvan Sağlığı, Yetiştiriciliği ve Su Ürünleri Şube Müdürlükleri tarafından kesimhanelerde yapılan denetim ve kontrollerde, kesilen sığır cinsi hayvanlar ve koyun ve keçi türü hayvanların sayısı ile bu hayvanlara ait küpe sayısının uyumlu olması kontrol edilecektir.

- 2.2. Kulak küpesi ve pasaportları mevcut olup da kesimi yapılan sığır cinsi hayvanlara ait pasaportlar kesim tarihinden itibaren yedi gün içinde kesimhanelerin yerleşik buldukları yerin İl/İlçe Müdürlüklerine gönderilecek, koyun ve keçi türü hayvanlara ait nakil belgeleri en az 3 yıl süreyle muhafaza edilecektir. Kesilen sığır cinsi hayvanlar ile koyun ve keçi türü hayvanlara ait kulak küpeleri kesim yoğunluğuna göre haftalık ya da aylık olarak kesimhane resmi veya yetkilendirilmiş veteriner hekimi tarafından tutanak tutularak imha edilecektir. Küpe imha tutanakları İl/İlçe Müdürlükleri ve kesimhanede dosya halinde muhafaza edilecektir.
- 2.3. Kesilen sığır cinsi ve koyun-keçi türü hayvanların kayıt sisteminden düşümü aynı gün içinde kesimhanenin resmi veya yetkilendirilmiş veteriner hekimi tarafından yapılacaktır. Etlere ait kesim raporu üzerine "Veri Tabanından Düşümü Yapılmıştır" kaşesi vurulacaktır. İl/İlçe Müdürlükleri bu konunun takipçisi olacaktır. Kesimhanelerde kesimi yapılan sığır cinsi ve koyun-keçi türü hayvanların kayıt sisteminden düşümleri yapılmadan bu hayvanlara ait karkaslara veteriner sağlık raporu düzenlenmeyecektir.
- 2.4. 5996 Sayılı Veteriner Hizmetleri, Bitki Sağlığı, Gıda ve Yem Kanunu'nun 36. maddesi gereğince, ilgili belgeleri ve kulak küpeleri bulunmayan hayvanları kesime getirenlere, kesimini yapan işletmelere ve Bakanlıktan onay almadan faaliyette bulunanlara uygulanacak olan ceza olurları **EK-36'**ya uygun olarak düzenlenecektir.

İ- CANLI HAYVAN TİCARETİ YAPAN SATICILAR (CELEPLER) İLE İLGİLİ HUSUSLAR

1. 18 Ocak 2012 tarihli ve 28177 sayılı Resmi Gazete' de yayımlanan "Canlı Hayvan Ticareti Yapan Satıcıların Çalışması ve Denetlenmesi İle İlgili Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmelik" gereği; İl/İlçe Müdürlükleri tarafından canlı hayvan ticareti yapan satıcılara (celeplere), "Satıcı Çalışma İzni Belgesi" verilecek ve denetlenmesi sağlanacaktır.
2. Satıcı Çalışma İzni Belgesi düzenlenirken Yönetmelik hükümlerine titizlikle uyulacak, söz konusu yönetmeliğin 5 inci maddesinin (ç) fıkrasında yer alan "Satıcının kayıtlı olduğu meslek odasınınca verilen kimlik belgesi fotokopisi" ifadesi gereği, Türkiye Kasaplar Besiciler Et ve Et Ürünleri Esnaf ve Sanatkarları Federasyonuna bağlı odalardan (celepler, besiciler, kasaplar odası vb.) alınan belgeler aranacaktır. Satıcı çalışma izni için müracaatlar esnasında söz konusu odalardan herhangi birisinden alınan belgenin bulunması yeterli olacaktır.
3. Satıcı Çalışma İzin Belge Numarası kayıt sistemi üzerinden verilmeye kadar İl/İlçe Müdürlükleri tarafından oluşturulan kayıtlar bilgisayar ortamında tutulacaktır.
4. Kişi kaydı yapılırken satıcılar (celepler) sisteme "Kişiler" kısmından girilecektir. Satıcılar (celepler) için düzenlenen "Satıcı Çalışma İzin Belgesi" numaraları kişi kaydı ekranında bulunan açıklamalar kısmına yazılacaktır.
5. Söz konusu Yönetmelik gereği düzenlenen, **satıcı çalışma izin belgesi** Yönetmelik ekinde yer alan örneğe göre İl müdürlükleri tarafından bastırılacak, Genel Müdürlük' ten talep edilmeyecektir.

J. NAKİLDE HAYVAN REFAHI İLE İLGİLİ HUSUSLAR

1. 24.12.2011 tarihli ve 28152 sayılı Remi Gazete’de yayımlanan Hayvanların Nakilleri Sırasında Refahı ve Korunması Yönetmeliği gereği; İl Müdürlükleri tarafından; nakil sırasında hayvanlara refakat eden **bakıcılar** ile hayvan **nakil araçlarının sürücülerine yeterlilik belgesi**, gerekli ön şartları taşıyan ve hayvan nakliyesi ile uğraşan nakliyecilere **yetki belgesi**, hayvan refahı ve korunmasına ilişkin standartları taşıyan nakil araçlarına **onay belgesi** verilmesi gerekmektedir. İlgili Yönetmelik çerçevesinde konuyla ilgili kişi, kurum ve kuruluşlara gerekli bilgilendirme ve eğitim çalışmaları yapılacaktır.
2. Söz konusu Yönetmelik kapsamında nakliyeciler için yetki belgesi verilirken; Karayolu Taşıma Yönetmeliği’ne göre, ticari amaçla eşya taşımacılığı yapacaklar için düzenlenen K1 yetki belgesi veya sadece kendi esas iştiğal konusu ile ilgili eşya taşımacılığı yapacak ve ticari maksatla taşımacılık yapmayacaklar için düzenlenen K2 yetki belgesinden herhangi biri ya da uluslararası eşya taşımak için alınan yetki belgesi müracaat esnasında kabul edilecektir.
3. 8 saatten az mesafede kendisi veya başkası adına hayvan taşıyan herhangi bir gerçek ya da tüzel kişi (nakliyeciler) için Yönetmeliğin Ek-8’inde yer alan “TİP 1 Nakliyeciler Yetki Belgesi” düzenlenecek, 8 saatten az süren yolculuklarda kullanılacak nakil araçları için araç onay belgesi düzenlenmeyecektir.
4. 8 saatten fazla süren uzun yolculuklarda kendisi veya başkası adına hayvan taşıyan herhangi bir gerçek ya da tüzel kişi (nakliyeciler) için Yönetmeliğin Ek-9’unda yer alan “TİP 2 Nakliyeciler Yetki Belgesi” düzenlenecektir.
5. Sadece uzun yol nakil araçları için Yönetmeliğin Ek-11’inde yer alan “Uzun Yolculuklara İlişkin Karayolu Nakil Araçları Onay Belgesi” düzenlenecektir.
6. Tip 1 Nakliyeciler yetki belgesi verilirken, Yönetmeliğin 15 inci maddesi gereği başvuru yapan gerçek ya da tüzel kişilerden uygun personel, teçhizat ve çalışma prosedürlerine sahip olduklarını ortaya koyan beyanları alınacaktır.
7. Nakliyeciler yetki belgesi başvuruları tüzel kişilikler için işyeri merkezinin ya da işyeri temsilciliklerinin bulunduğu il müdürlüğüne, gerçek kişiler için ise başvuru sahibinin ikamet ettiği ya da mali yönden kayıtlı olduğu il müdürlüğüne yapılacaktır.
8. İster uzun yolculuk, ister 8 saatten az süren yolculuk ve isterse 65 km’nin altındaki mesafede hayvan taşıyan tüm nakil araçlarının, söz konusu Yönetmeliğin dokuzuncu bölümünde belirtilen asgari şartları taşıması zorunludur.
9. Yönetmelik gereği, ayrılış yeri ile varış yeri arasında en fazla 65 km’lik bir mesafeye kadar “nakliyeciler yetki belgesi”, “sürücü ve bakıcı yeterlilik belgesi” olmadan hayvan nakli yapılabilmektedir. Bahsedilen mesafede yapılacak olan hayvan nakillerinde mutlaka “Yurtiçinde Canlı Hayvan ve Hayvansal Ürünlerin Nakilleri Hakkında Yönetmelik kapsamında” sevk esnasında bulundurulması gereken belgeler aranacaktır.
10. Yönetmelik gereği düzenlenen, **bakıcılar** ile hayvan **nakil araçlarının sürücülerini için yeterlilik belgesi**, nakliyeciler için **yetki belgesi** ve nakil araçları için **onay belgesi** Yönetmelik ekinde yer alan örneğe göre İl müdürlükleri tarafından bastırılacak, Genel Müdürlük’ ten talep edilmeyecektir. Söz konusu belgeler kimlik kartı şeklinde de düzenlenebilecektir.
11. Kişi kaydı yapılırken sürücü, bakıcı ve nakliyeciler sisteme “Kişiler” kısmından girilecektir. Sürücü ve bakıcılar için düzenlenen yeterlilik belgesi ve nakliyeciler için düzenlenen yetki belgesine ait tanımlama numaraları kişi kaydı ekranında bulunan açıklamalar kısmına yazılacaktır.

T.C.
GIDA, TARIM VE HAYVANCILIK BAKANLIĞI
Gıda ve Kontrol Genel Müdürlüğü

K- YURT İÇİNDE HAYVAN VE HAYVANSAL ÜRÜNLERİN SEVKLERİNDE YOL KONTROLLERİ

1. Hayvan ve hayvansal ürün sevkleri ile ilgili olarak; Hayvan Sağlığı, Yetiştiriciliği ve Su Ürünleri Şube Müdürünün koordinasyonunda, İl/İlçe Müdürlüklerinin uygun göreceği güzergâhlarda, kolluk kuvvetleriyle işbirliği içerisinde, ayda en az bir kez olmak üzere, özellikle hayvan pazarlarının kurulduğu günlerde, sevkiyat yoğunluğu da dikkate alınarak, yol kontrolleri yapılacaktır. Yol kontrollerinde **EK-40**'daki form doldurularak dosyasında muhafaza edilecektir.
2. 5996 Sayılı Veteriner Hizmetleri, Bitki Sağlığı, Gıda ve Yem Kanunu'nun 36. maddesi gereğince canlı hayvan ve hayvansal ürünlerin sevklerinde Bakanlıkça belirlenen belgeleri bulundurmayan canlı hayvan ve hayvansal ürün sahipleri ile araç sahiplerine uygulanacak olan ceza olurları **EK-34'e** uygun olarak düzenlenecektir.
3. Yol kontrolleri ve denetimleri, "**Ticari Amaçla Yük ve Yolcu Taşımacılığı Yapan Araçlara Yönelik Yol Kenarı Denetim Hizmetlerinin Ortak Yürütülmesi Hakkında Protokol**" kapsamında, İl/İlçe Müdürlüğü personeli tarafından "**Yol Kenarı Denetim İstasyonları**"nda yapılacak, denetim istasyonu olmayan karayolu güzergâhlarında ise denetimin gerçekleştirileceği İl/İlçe Emniyet Müdürlüğüyle irtibata geçilerek araç durdurmak amacıyla trafik personeli görevlendirilmesi talep edilecektir.

L- SINIRLARDAN KAÇAK HAYVAN GİRİŞLERİNE KARŞI ALINACAK TEDBİRLER

1. Ülkemizin çok uzun kara sınırları bulunması nedeniyle, zaman zaman komşu ülkelerden kaçak hayvan giriş ve çıkışlarının olabileceği, bu hayvanların yurtiçinde pazarlanabileceği ve pek çok bulaşıcı veya salgın hayvan hastalığının bu yolla ülkemize bulaşabileceği göz önünde bulundurularak, özellikle sınırlarda bulunan İl/İlçe Müdürlükleri dikkatli davranacak ve görev bölgelerindeki sınırlarda kontrol amacıyla diğer kuruluşlarla koordinasyon sağlayacaktır.
2. Yabancı menşeli kaçak hayvan sevklerinin önlenmesi amacıyla, yol güzergâhlarında kolluk kuvvetleriyle de gerekli koordinasyon sağlanarak kontroller sıklaştırılacak, yakalanan kaçak hayvanlar, bunların sahipleri ve bunları taşıyanlar hakkında 5996 Sayılı Veteriner Hizmetleri, Bitki Sağlığı, Gıda ve Yem Kanunu ve 2012/06 No'lu Kaçak Canlı Hayvan ve Hayvansal Ürünlerin Tasfiyesi Genelgesine göre işlem yapılacaktır.

M- SIĞIR CİNSİ HAYVANLAR ile KOYUN ve KEÇİ TÜRÜ HAYVANLARIN TANIMLANMASI, TESCİLİ ve İZLENMESİ
TÜRKVET VE KOYUN KEÇİ KAYIT SİSTEMİ (KKKS)

Hayvan kayıt sistemleri (Türkvvet ve KKKS), hayvan hastalıklarının ve hareketlerinin etkin olarak kontrolünün sağlanması, hayvancılık desteklemeleri, sağlık ve istatistik ile ilgili kayıtlar ve Bakanlığımızın hayvancılık politikalarının belirlenmesi açısından büyük önem arz etmektedir. **Bu sebeple işletme tipi ve hayvan kayıtlarının (kulak küpe numarası, doğum tarihi, cinsiyet, yaş, ırk vb.) hayvan kayıt sistemlerine doğru doğru olarak kayıt edilecek, ölüm/kesim ve nakil işlemleri zamanında yapılacaktır.**

T.C.
GIDA, TARIM VE HAYVANCILIK BAKANLIĞI
Gıda ve Kontrol Genel Müdürlüğü

Hayvan sahiplerinin sığır cinsi ve koyun keçi türü hayvanlarını naklederken, hayvan satış yerlerine götürürken, kesimhanede kestirirken veya Bakanlığımız desteklemelerinden yararlanırken mağdur olmamaları için **hayvan kayıt sistemleri** hakkında **afiş ve broşür** bastırılacaktır. Ayrıca hayvan sahiplerinin hayvanlarına ve işletmelerine ait bildirimleri zamanında yapmaları konusunda bilgilendirilmesi için eğitim ve yayım çalışmaları yapılacaktır.

Çiftlikten sofraya gıda güvenilirliğinin sağlanmasına yönelik hayvanların doğumundan ölümüne kadar izlenebilmesi amacıyla Bakanlığımız hayvan kayıt sistemlerindeki bilgilerin güncel olması gerekmektedir. Bu sebeple güncelleme çalışmaları düzenli olarak yapılacak, işletmelerde bulunan **gerçek hayvan sayısı ile hayvan kayıt sistemlerindeki hayvan sayısının aynı olması sağlanacaktır.**

Hayvan kayıt sistemlerinde kişi kaydı, hayvancılık işletmelerinin kaydı, hayvanların küpelenmesi ve kaydı, güncellenmesi ile uygulamalarda dikkat edilmesi gereken hususlar aşağıda açıklanmaktadır.

1. TÜRKVET ve KKKS'ye Giriş

Türkvèt'e giriş www.turkvèt.gov.tr adresinden, KKKS'ye giriş ise <http://oc.turkvèt.gov.tr> adresinden yapılacaktır. Kayıt sistemlerine verilerin en kısa sürede girilmesi, hayvan sahibinin işlemlerinin seri bir şekilde yapılarak gecikmelere meydan verilmemesi için İl Müdürlükleri tarafından Hayvan Sağlığı, Yetiştiriciliği ve Su Ürünleri Şube Müdürlüklerine **ayrı ve hızlı bir internet hattı** tahsis edilecektir.

2. Kişi kaydı

Kişi kaydı, Türkvèt ve KKKS'de ilgili ekrana **T.C. Kimlik Numarası ve iş/meslek bilgileri** girilerek yapılacaktır.

3. Kurum/Kuruluş kaydı

Hayvancılık işletmesi faaliyetini yürüten tüzel kişilik, kamu kurum veya kuruluşlar, Türkvèt'te "Kurum/Kuruluş" olarak kayıt edilecektir. Kurum/Kuruluş kaydı yapılırken, kurum/kuruluş adı, kurum/kuruluş tipi ve vergi numarası alanları doldurulacak, kayıtlı olan bu tip işletmelerin eksik bilgileri tamamlanacaktır.

4. İşletme kaydı

- 4.1. Yeni açılan bir hayvancılık işletmesinin kaydı sadece Türkvèt'te ya da sadece KKKS'de yapılacaktır.
- 4.2. Yeni açılacak işletmenin kaydı için hayvan sahibi İl/İlçe Müdürlüğüne dilekçe ile müracaat edecektir. 18 yaşın altında olan kişilerin müracaatları İl/İlçe Müdürlüğü tarafından değerlendirilmeyecektir.
- 4.3. İçinde farklı türlerde hayvan bulunan hayvancılık işletmelerinin **işletme tipi** (arıcılık, atçılık gibi) **karma** olarak seçilecektir. Her bir hayvancılık türü için ayrı işletme numarası verilmeyecek, **tek bir işletme numarası** verilecektir.
- 4.4. Yeni işletme açılışında, işletme adresi, koordinat bilgileri ve bina tipi yerinde tespit edildikten sonra, işletme sahibinin T.C. kimlik numarası veya vergi numarası ile birlikte kaydı yapılacaktır.
- 4.5. Yeni açılacak işletmelere ait tapu fotokopisi, elektrik ve su aboneliği gibi işletmeyi sabitleyici herhangi bir belge istenecektir. Bunların olmaması halinde, işletmenin

açıldığı yerin muhtarından, bu işletmeyi sabitleyici adres bilgilerinin yer aldığı ve işletmenin, işletmeyi açan kişi, kurum/kuruluş tarafından kullanıldığı veya kullanılacağı ile ilgili bir yazı istenecektir.

- 4.6. Aynı kişi veya kurum/kuruluş adına farklı adreslerde açılmış birden fazla işletme varsa aktif olmadığı tespit edilen işletmeler kapalı hale getirilecektir. Ayrıca aynı kişi veya kurum/kuruluş adına tek adreste birden fazla aktif işletme tespit edilmesi halinde, bu işletmelerden biri dışındaki diğer işletmeler kapalı duruma getirilecektir. Aynı adreste farklı işletme numaralı birden fazla işletme açılmasına izin verilmeyecektir.
- 4.7. İşletmelerin; satışlarında noter onaylı satış belgesi veya muhtar onaylı alıcı ile satıcı arasında yapılan sözleşme, kiralamalarında muhtar/belediye başkanlığından onaylı belge, devirlerinde muhtar onaylı devreden-devralan arasında yapılan sözleşme, sahibinin ölmesi halinde devir için veraset ilamı ve mirasçılardan alınan muvafakatname belgesi istenecektir.
- 4.8. Kayıtlı olan bir işletmenin işletme numarası satış, kiralama ve devir söz konusu olmadığı durumlarda başka hayvan sahibine tahsis edilmeyecek, bu işletmeler kapalı duruma getirilecektir.
- 4.9. Türkvet'te yeni işletme kaydı yapılırken işletmelere 1. sürü olarak sığır sürüsü eklenecek, koyun sürüsü 2. veya 3. sürü olarak kaydedilecektir.
- 4.10. Sığır cinsi hayvanlarda tanımlama süresinin 6 aya kadar uzatılması için İl/İlçe Müdürlüğü tarafından tespit edilerek onay verilen işletmelerde, işletme detay sayfasında "hayvan tanımlama süresini 6 aya kadar uzat" seçeneği işaretlenecek, işletme sınıflarından en az bir tanesi seçilerek kaydedilecektir. İl/İlçe Müdürlükleri tarafından tespit edilerek listelenen bu işletmeler, İl Sistem Sorumlusu tarafından Türkvet'te işaretlenecektir.

5. Hayvan kaydı

- 5.1. Hayvan sahibi hayvanlarının küpelenecek kaydedilmesi için, İl/İlçe Müdürlüğüne ya da küpeleme yetki devri yapılan kurum/kuruluşa bildirim süresi içinde müracaat edecektir. Hayvanın doğum tarihi, ırkı, cinsiyeti ve ana kulak küpe no bilgileri doğru olarak kayıt edilecektir.
- 5.2. Sığır Cinsi Hayvanların Tanımlanması, Tescili ve İzlenmesi Yönetmeliği ile Koyun ve Keçi Türü Hayvanların Tanımlanması, Tescili ve İzlenmesi Yönetmeliği hükümlerine titizlikle uyulacaktır.
- 5.3. Türkvet'te buzağı kaydı, doğum esnasında anasının o işletmede canlı olarak bulunması şartıyla yapılacaktır.
- 5.4. **E-ıslah veri tabanı üzerinden Türkvet'e buzağı kaydı yapılamayacak olup ilgili kayıtlar sadece Türkvet'e yapılarak E-ıslah veri tabanına aktarılacaktır.** Bu nedenle küpeleme sözleşmesi yapılan birlik personeline Türkvet'te "Birlik Personeli" rolü verilerek kayıtların Türkvet'e yapılması sağlanacaktır.
- 5.5. Hayvanların ilk kaydında yapılan hatalar, kullanıcı tarafından Türkvet'te aynı gün, KKKS'de ise 72 saat içerisinde düzeltilebilecektir.

6. Ön tanımlı hayvan kaydı

- 6.1. Türkvet'te hayvan tanımlama süresinin 6 aya kadar uzatıldığı işletmelerdeki 20 günlük süre içerisinde küpelenemeyen hayvanlar "ön tanımlı hayvan" olarak kaydedilecek ve bu hayvanlar küpelendikten sonra kayıt işlemi tamamlanacaktır.

7. Türkvet'te hayvan kayıt bilgilerinin düzeltilmesi

- 7.1. Türkvet'te kayıtlı hayvanların ırk, cinsiyet ve hareket bilgilerindeki değişiklikler İlde kurulacak komisyon tarafından alınan ve örneği **EK-35'de** bulunan komisyon kararına istinaden il sistem sorumlusu tarafından yapılacaktır.
- 7.2. Her il için, İl Müdürlüğünde olmak üzere, bir komisyon kurulacaktır. Ancak, ilin coğrafi büyüklüğü, hayvan varlığı ve işletme sayısına göre en fazla 3 komisyon kurulabilecektir. Komisyona büyükşehirlerde merkez ilçelerden üye seçilebilecektir. Birden fazla komisyon kurulması halinde, komisyonun sorumlu olacağı ilçeler belirlenecektir.
- 7.3. Komisyon, İl Müdürlüğünün teklifi ve Gıda ve Kontrol Genel Müdürlüğünün onayı ile kurulacaktır.
- 7.4. Komisyon, Veteriner hekim başkanlığında (başkan dâhil) 3 asil ve 2 yedek üyeden oluşturulacak, kararlar oy çokluğu ile alınacaktır.
- 7.5. Yapılan başvurular dikkate alınarak, komisyon önceden belirlenecek gün/günlerde çalışacaktır.
- 7.6. Komisyonda görev alacak personel ile ilgili aşağıdaki hususlara dikkat edilecektir:
 - a. Personelden biri ziraat mühendisi (zooteknist) olacak, ziraat mühendisi (zooteknist) bulunamaması durumunda üyelerin tamamı veteriner hekimlerden oluşturulacaktır.
 - b. İlçelerde kurulan komisyonda görev alacak personel ayrı ayrı ilçelerden seçilecektir.
 - c. Komisyon üyesi değişiklikleri, İl Müdürlüğünün gerekçeli teklifi ve Gıda ve Kontrol Genel Müdürlüğünün uygun görüşü ile yapılacaktır.
 - d. Türkvet il sistem sorumluları bu komisyonda görev almayacaktır.
- 7.7. Komisyon tarafından yapılan değişiklikler, Türkvet İl Sistem Sorumlusu tarafından, evrakın kendisine teslim edildiği tarihten itibaren 7 iş günü içinde Türkvet'e kaydedilecektir. Hayvan bilgileri düzeltildikten sonra, hayvan bilgileri kayıt ekranı açıklama bölümüne örneğin "..... İl Komisyon Kararı No: 2014/... No'lu komisyon kararına göre hayvan bilgileri düzeltilmesi yapılmıştır." ibaresi yazılacaktır.
- 7.8. Komisyonların çalışmaları, Hayvan Sağlığı, Yetiştiriciliği ve Su Ürünleri Şube Müdürlüğünce koordine edilecektir.
- 7.9. Türkvet'te yaş değişikliği yapılmayacaktır.
- 7.10. Her yıla ait **Komisyon Oluru ve Komisyon Kararları** dosya halinde İl/İlçe Müdürlüğünde saklanacaktır.
- 7.11. Sığır cinsi hayvanların Türkvet'te işletmeden sehven yapılan çıkış hareketi ile **"Hareket halinde"** olan durumlarının düzenlenmesi işlemi, kullanıcının **tutanakla** talebi üzerine İl Sistem Sorumlusu tarafından yapılacak, bu işlem için komisyon kararı istenmeyecektir.
- 7.12. Türkvet'te çıkış ve varış hareketleri, işlemi yapan ilin il sistem sorumlusu tarafından **ayrı ayrı silinebilecektir**. Türkvet'te sadece son bir yıl içerisinde yapılan hareketler silinebilecektir.
- 7.13. Kayıtlı olduğu işletmede sehven ölüm/düşüm işlemi yapılmış sığır cinsi hayvanların sistemde canlandırılması işlemi, İlde kurulacak komisyon tarafından alınan ve örneği **EK-35'de** bulunan komisyon kararına istinaden il sistem sorumlusu tarafından yapılacaktır.
- 7.14. Kesimhanelerde kesim kaydı girilen sığır cinsi hayvanların canlandırma işlemi yapılmayacaktır.

T.C.
GIDA, TARIM VE HAYVANCILIK BAKANLIĞI
Gıda ve Kontrol Genel Müdürlüğü

8. KKKS'de hayvan kayıt bilgilerinin düzeltilmesi

8.1. KKKS'de kayıtlı hayvanların kayıt işleminden itibaren 72 saat içerisinde düzeltilemeyen hataları, yetiştiricinin de imzasının bulunduğu tespit tutanağına istinaden, il sistem sorumluları tarafından düzeltilecektir.

9. İthal hayvanların kaydı

- 9.1. Avrupa Birliği üye ülkelerinden ithal edilen karantina süresi bitmiş hayvanların varış işletmesinde öncelikle sığır cinsi hayvana ait pasaportları ya da hayvan bilgilerini içeren seçim heyeti raporu bilgileri kontrol edilecek, hayvanlar orijinal kulak küpelerini muhafaza edecek ve orijinal bireysel tanımlama numaraları ile belgelerindeki bilgilere göre kaydedilecektir.
- 9.2. Avrupa Birliği üye ülkeleri dışındaki ülkelere ithal edilen hayvanlar, ihracatçı ülke tarafından tanımlanmış iseler, ihracatçı ülke tarafından yapılan orijinal tanımlama numarası ile birlikte, varış işletmesine tahsis edilen kulak küpe numarası ile kaydedilecektir. Ayrıca küpeleme yapılırken hayvanların morfolojik muayenesi yapılacak, hayvana ait ırk ve yaş bilgileri tespit edilecek ya da hayvan bilgilerini içeren seçim heyeti raporu bilgileri kontrol edilecek ve hayvan kayıt formuna yazılacaktır. Karantina süresi bitiminde herhangi bir hastalık yok ise Türkvet'te "**Önceki küpe no**" bölümüne, KKKS'de "**Orijinal Küpe Numarası**" bölümüne ithal edildiği ülkenin kulak küpe numarası yazılacak, "**Küpe no**" bölümüne ise geldiği işletmeye tahsis edilen yeni küpe numarası yazılacaktır.
- 9.3. Karantina süresi içinde doğum yapan ithal hayvanların yavrusu karantina süresi bitiminden sonra işletmeye tahsis edilen kulak küpesi ile küpelenecek, ithal hayvan sayfasından kaydedilecektir.
- 9.4. Türkvet'te sehven yapılan ithal hayvan kayıtlarının silinmesi işlemleri tutanakla "**STS-Büyükbaş hayvanlar**" kısmından il sistem sorumlusu tarafından yapılacak, Genel Müdürlükten ithal hayvan kayıtlarının silinmesi talep edilmeyecektir.

10. Küpe alımı ve dağıtımı

Hayvan kayıt sistemlerinde küpe alımı ve dağıtımı işlemleri İl Müdürlüklerinde il sistem sorumlusu, ilçelerde ise ilçe sistem sorumlusu tarafından yapılacaktır.

10.1. Küpe alımı

- 10.1.1. Kulak küpesi sipariş ekranlarında "**Başlangıç küpe no**" alanına otomatik olarak gelen küpe numarası, yeni sipariş edilecek olan ilk numaradır. İhalesi yapılan küpelerin, il sistem sorumlusu tarafından alımı yapılacak **başlangıç küpe numarası** bu sayfadan kontrol edilecek, numaranın yanlış olması durumunda Genel Müdürlüğe bilgi verilerek düzeltilmesi sağlanacaktır.
- 10.1.2. Koyun ve keçi türü hayvan kulak küpesi alımlarından önce, il için yapılacak olan küpe numarası tahsisinde Genel Müdürlükten onay alınacaktır.

10.2. Küpe dağıtımı

Alımı yapılan küpelerin dağıtımı "Küpe Tahsis (İl)" ve "Küpe Tahsis (İlçe)" ekranlarından yapılacaktır. **İl ya da ilçeye tahsis edilen küpelerin kullanıcılara tahsisi yapılmadan hayvan kayıt sistemlerine kaydı yapılmayacaktır.**

10.3. Küpe iadesi ve kişinin başka ile tayini

Emekli olan ya da tayini çıkan kullanıcının, Türkvat'te üzerinde bulunan küpe numaraları "**Küpe iadesi**" ekranından, KKKS'de ise "Tahsis-yeni" ekranından il/ilçe sistem sorumlusuna tahsisini yaparak tutanakla iade etmesi sağlanacaktır. Kullanıcının üzerine tahsisli küpeler İl/İlçe Müdürlüğüne iade edildikten sonra, kullanıcı rolleri alınarak il sistem sorumlusu tarafından pasif yapılacaktır. Emekli olan ya da tayini çıkan kullanıcının, üzerine tahsisli küpe numarası olmadığına dair Hayvan Sağlığı, Yetiştiriciliği ve Su Ürünleri Şube Müdürü veya İlçe Müdüründen onay alındıktan sonra ayrılmasına izin verilecektir.

10.4. Kayıp/çalıntı/zayi olan küpelerin kaydı

İl/İlçe Müdürlüklerince kayıp/çalıntı/zayi olan küpelerin işaretlenmesi işlemi küpenin tahsisli olduğu kullanıcı tarafından yapılacaktır.

10.5. Düşen küpeler

- 10.5.1. Hayvanların kulak küpelerinden birinin ya da ikisinin düşmesi veya üzerlerindeki bilgilerin silinmesi durumunda, yetiştiricilerin İl/İlçe Müdürlüğüne veya Bakanlıkça yetki verilmiş kurum veya kuruluşlara dilekçe ile müracaatı üzerine, hayvanların kayıt sisteminde yer alan bilgileri ile gerçek ırk, yaş, cinsiyet bilgilerinin uyumlu olup olmadığı işletmede tespit edilecek, hayvanların sistem üzerinde başvuruda bulunulan işletmede olup olmadığı, sistemdeki durumu (ölü, ya da hareket halinde) kontrol edilerek düşen kulak küpesi olarak kayıt sistemine girişi yapılacaktır. Sistemde yer alan bilgilerle uyumlu olmayan, işletmede tespit edilmeyen, ölü ya da hareket halinde olan hayvanlar için düşen küpe talebinde bulunulmayacaktır.
- 10.5.2. Sığır cinsi hayvanların düşen kulak küpelerinin yerine aynı özgün tanımlama numarasını içeren yenisinin takılması için yetki devri yapılan kurum/kuruluşlar, düşen küpelerin sistemlerden alınan listesini İl/İlçe Müdürlüğüne bildirecektir.
- 10.5.3. Sığır cinsi ve koyun-keçi türü hayvanların düşen küpe sipariş listesi excell ortamında il bazında Türkvat ve KKKS'den haftalık olarak alındıktan sonra il sistem sorumluları tarafından kontrol edilecek, Hayvan Sağlığı, Yetiştiriciliği ve Su Ürünleri Şube Müdürü tarafından yapılan son kontrolden sonra onaylanacak ve elektronik ortamda ve resmi yazı ile İl Müdürlüğü tarafından ilgili kulak küpesi firmasına doğrudan sipariş yapılacaktır. Düşen kulak küpe talepleri Genel Müdürlüğe gönderilmeyecek, ancak basımı yaptırılan bu küpelerin listesi İl bazında Genel Müdürlüğe resmi yazı ve hareket@tarim.gov.tr adresine e-posta olarak üçer aylık dönemler halinde bildirilecektir.
- 10.5.4. Firma yeniden ürettiği küpeleri, siparişi aldığı tarihten itibaren 7 gün içerisinde İl Müdürlüğüne ulaştıracaktır. İl/İlçe Müdürlüğü tarafından aynı özgün tanımlama numarasını içeren yenisi veya yenilerinin hayvanlara takılması ve kayıt sisteminden küpenin takıldığına onaylanması sağlanacaktır.
- 10.5.5. Tek veya çift küpesi düşen hayvanlar için veteriner sağlık raporu düzenlenmeyecektir. Bu hayvanlara yetiştiricilerin İl/İlçe Müdürlüğüne dilekçe ile müracaatı üzerine, kulak küpesi veya küpelerinin yerine aynı özgün tanımlama numarasını içeren yenisi veya yenileri takıldıktan sonra veteriner sağlık raporu düzenlenecektir.
- 10.5.6. Küpe alım ihalelerinde düşen küpelerin ilgili firma tarafından ücretli ya da ücretsiz basılması hususu şartnamede belirtilecektir.

11. Küpeleme ve Kayıt Yetkisinin Devredilmesi

- 11.1. Hayvanların küpelenmesi ve kayıt altına alınması işlemleri İl/İlçe Müdürlüklerinin asli görevidir. İl/İlçe Müdürlüklerinin yeterli araç ve personele sahip olmaması durumunda yetki devri yapılabilecektir.
- 11.2. İl Müdürlüğü, ilin tamamında tüm sığır cinsi hayvanların küpelenmesi ve kayıt altına alınması şartıyla Türk Veteriner Hekimler Birliğine bağlı Bölge Veteriner Hekim Odaları veya hayvancılıkla iştigal eden yetiştirici ve üretici birlikleri ile her yılın başında sözleşme yapabilecektir.
- 11.3. İstekliler arasından yüklenicinin belirlenmesi; İl Müdürü başkanlığında Hayvan Sağlığı, Yetiştiriciliği ve Su ürünleri Şube Müdürü ile bir veteriner hekimden oluşan komisyon tarafından yapılacaktır. Sözleşme yapılırken isteklilerin araç, personel, teknik donanım ve altyapı, işi yapma ehliyeti ve teklif edilen küpeleme fiyatı dikkate alınacaktır.
- 11.4. İl Müdürlüğü ile yüklenici arasında yapılacak küpeleme sözleşmesinde yer alacak asgari hükümler **EK-41**'de belirtilmiş olup, yapılacak sözleşmede bu hükümlere yer verilecek ve titizlikle uyulacaktır.
- 11.5. İlin bir bölümünün Bölge Veteriner Hekimler Odası, diğer bölümünün hayvancılıkla iştigal eden yetiştirici ve üretici birlikleri tarafından alınması, bu kapsamda her iki kuruluş tarafından ilin tamamının alınmış olması ve geride İl/İlçe Müdürlüklerince yürütülecek küpeleme ve kayıt işlemleri kalmaması şartıyla küpeleme ve kayıt işlemleri devredilebilecektir.
- 11.6. **Küpeleme sözleşmesi yapılan yetiştiricilere, küpeleme işleminin İl/ilçe Müdürlüğü tarafından yapılması halinde İl Müdürlüğünce, yetki devri yapılması halinde ilgili kurum ve kuruluşlarca, İl Müdürlüğü Döner Sermaye küpe satış fiyatından küpe temin edilecektir.**
- 11.7. Yetki devri yapılan illerde, kurum/kuruluşlar arasındaki küpe satış fiyatı İl Müdürlüğü Döner Sermaye Küpe satış fiyatı kadar olacaktır.
- 11.8. Yetki devri yapılan kurum kuruluşlarda küpeleme ve kayıt işlemi yapacak personele İl Müdürlükleri tarafından kimliklendirici eğitimi verilerek, kullanıcı adı ve şifresi tahsis edilecektir.
- 11.9. Koyun ve keçi türü hayvanlardaki küpeleme ve kayıt işlemleri İl/İlçe Müdürlükleri tarafından yapılacak olup Bölge Veteriner Hekimler Odası, serbest veteriner hekimler ve hayvancılık birliklerine küpeleme yetki devri yapılmayacaktır.

12. Uygulamada küpe alımı, dağıtımı, küpe uygulaması ve uygulama ücreti

- 12.1. Bakanlığımızca denetlenen kulak küpesi firmalarının listesi Genel Müdürlüğümüz web adresinde (www.tarim.gov.tr/GKGM) **Hizmetlerimiz** sayfasında yer almaktadır. Firmalardan kulak küpe alımlarının ve dağıtımlarının kayıt sistemi üzerinden de yapılması sağlanacaktır.
- 12.2. Kulak küpesi alımlarında firmalardan geçerlilik süresi uygun olan "Küpe Firması Kayıt Belgesi" istenecek olup, bu durum kulak küpesi alımlarında şartnamede belirtilecektir. Şartnameler, ilgili Yönetmelikler ve TS 7808'e uygun olacak, şartnameler firmaların ihaleye katılmasına engel olmayacak şekilde hazırlanacaktır. Şartnamelerde kulak küpelerinin dişi yaprağının segmanlı veya segmansız, erkek ucunun ise metal ya da sert plastik olduğu ayırt edilmeksizin rekabet ortamı sağlanacaktır. Kulak küpelerinin **TS 7808**'e göre testlerinin yapıldığına dair belgeler talep edilecek, küpelerde düşme, rakamlarda silinme ve yönetmelik şartlarına uygunluğunun kontrolü için numune alınarak **TSE** veya **ODTÜ** laboratuvarlarında **küpenin dayanıklılık testlerinin yapılması sağlanacaktır.**

- 12.3. İl Müdürlükleri tarafından alımı ve dağıtımı yapılan küpelerin, hangi tarihte hangi firmadan, hangi numara aralığının alındığı, alınan küpelerin veya küpe numara aralığının kimlere (İlçe Müdürlükleri, birlikler, Veteriner Hekim Odaları, yetiştiriciler, vb.) hangi tarihte tahsis edildiğine ilişkin kayıtlar düzenli olarak dosyada muhafaza edilecektir.
- 12.4. Veteriner Hekim Odaları ve hayvancılıkla iştirak eden yetiştirici ve üretici birlikleri tarafından alınan küpeler kalite ve mevzuata uygunluk yönünden İl Müdürlükleri tarafından kontrol edilecektir.
- 12.5. Talep edilmesi halinde, resmi kurum/kuruluş işletmelerindeki hayvanların kimliklendirme işlemleri için görevlendirilen personele, sistemde kullanıcı adı ve şifresi verilerek küpe tahsisi yapılacak ve "kullanıcı kaydı" sayfasında işletme tahsis edilecektir. Söz konusu resmi kurum/kuruluşlarla küpeleme sözleşmesi yapılmayacaktır.
- 12.6. İl/İlçe Müdürlüğü, Veteriner Hekimler Odaları veya birlikler tarafından küpelenen sığır cinsi hayvanlar, hayvan sahibinin bildiriminden itibaren en geç 7 gün içinde veya hayvan işletmeyi terk etmeden önce Türkvat'e kaydedilecektir.
- 12.7. İl/İlçe Müdürlüğü tarafından küpelenen koyun ve keçi türü hayvanlar, hayvan sahibinin bildiriminden itibaren en geç 7 gün içinde veya hayvan işletmeyi terk etmeden önce KKKS'ye kaydedilecektir.

13. Sığır cinsi hayvanlarda pasaport düzenlenmesi

- 13.1. İl/İlçe Müdürlüğü tarafından küpesi takılan ve Türkvat'e kaydedilen hayvanların pasaportları hayvanın doğumunun bildiriminden itibaren 14 gün içinde düzenlenecek ve hayvan sahibinin bu pasaportları alması sağlanacaktır. Veteriner Hekimler Odaları ya da birliklere küpe uygulayıp kaydettikleri hayvanların pasaportları, hayvan sahibine teslim edilmek üzere imza karşılığında resmi tutanak ile verilecektir.
- 13.2. Pasaportlarda İl/İlçe Müdürlüklerinin mührü ve yetkilinin imzası olacaktır. İl/İlçe Müdürlüğünün adı, resmi mühür ve yetkilinin imzası olmayan pasaportların resmi olarak geçerliliği bulunmamaktadır.
- 13.3. Hayvan kayıt, sevk, kesim ve düşüm işlemlerinin doğru ve hızlı bir şekilde yapılabilmesi ve kullanıcı hatalarının minimum seviyede tutulması için hayvan pasaportlarının üzerinde bulunan barkotları okutmak üzere Hayvan Sağlığı, Yetiştiriciliği ve Su ürünleri Şube Müdürlükleri ve İlçe Müdürlüklerine yeterli sayıda **barkot okuyucu sistemleri** İl Döner Sermayeleri veya diğer kaynaklardan temin edilecektir.

14. Hayvan hareketleri

- 14.1. Sığır cinsi ve koyun keçi türü hayvan alım satımlarında, alan ve satan hayvanı aldığı veya sattığını 7 gün içinde İl/İlçe Müdürlüğüne sığır cinsi hayvanlarda pasaportun imzalı ve ilgili kısmı ile koyun keçi türü hayvanlarda nakil belgesi ile bildirim yapacaktır. Sığır cinsi hayvan alım satımlarında pasaportun ilgili kısımları alan ve satan tarafından mutlaka imzalanacaktır.
- 14.2. İl/İlçeden başka il/ilçelere nakli yapılacak sığır cinsi hayvanlara veteriner sağlık raporu düzenlemeden önce hayvanların pasaportları kontrol edilecek ve Türkvat'te hayvanların gideceği işletmenin **işletme numarası** seçilerek varış işletmesine nakli yapılacaktır. Hareketin tamamlanması için varış işletmesinin bağlı bulunduğu İl/İlçe Müdürlüğü tarafından veteriner sağlık raporu ve hayvanların pasaportları kontrol edildikten sonra uygun olanlar için varış hareketi onaylanacaktır.

- 14.3. Kesim amacıyla ruhsatlı kesimhanelere ve satış amacıyla ruhsatlı hayvan satış yerlerine sevk edilen hayvanların nakli kayıtları üzerinden yapılacaktır.
- 14.4. Sistemlerin çalışmadığı durumlarda sevk edilecek hayvanlar için matbu olarak düzenlenen veteriner sağlık raporuna , “**Veri tabanında nakilleri yapılmıştır**” ibaresi mutlaka yazılacak ve pasaportlarıyla beraber hayvan sahibine teslim edilecektir.
- 14.5. Küpe takılan ancak kayıt sistemlerine kaydedilmeyen hayvanlar için veteriner sağlık raporu düzenlenmeyecektir.
- 14.6. Sevlerde her hayvanın pasaportu (çıkıldığı işletme numarasının bulunduğu) veteriner sağlık raporu ile beraber olacak, varış işletmesinde ise hayvanın yeni pasaportu hayvanın işletmesinin bağlı bulunduğu İl/İlçe Müdürlüğü tarafından düzenlenecektir.
- 14.7. Aşılama ve küpeleme gibi çeşitli nedenlerle yapılan işletme ziyaretlerinde, hareket halindeki hayvanların “hareket bilgi raporu” alınarak kontrolleri yapıldıktan sonra hareketleri tamamlanacak ve güncelleme çalışmaları titizlikle yürütülecektir.
- 14.8. Bir İlden başka bir İle nakli yapılacak koyun ve keçi türü hayvanlara veteriner sağlık raporu düzenlemeden önce KKKS’den gideceği işletmenin **işletme numarası** seçilerek varış işletmesine nakli yapılacaktır.
- 14.9. Hareketin tamamlanması için varış işletmesinin bağlı bulunduğu İl/İlçe Müdürlüğü tarafından veteriner sağlık raporu ve nakil belgesi kontrol edildikten sonra uygun olanlar için varış hareketi onaylanacaktır.

15. Bildirim ve bilgilendirme

- 15.1. “İşletmedeki Hayvan Bildirim Formu” (**EK-39**) İl/İlçe Müdürlüğü tarafından çoğaltılarak hayvan sahiplerine ve ilgililere dağıtılacaktır.
- 15.2. Hayvan sahipleri işletmelerindeki her türlü hayvan hareketlerini (doğum, ölüm ve nakil) **EK-39** da örneği yer alan “İşletmedeki Hayvan Bildirim Formu” ile ilgililere (İl/İlçe Müdürlüğü, TARGEL Projesi kapsamında görev yapan personel, Aşılama ve Küpeleme Sözleşmesi Yapılan Veteriner Hekim Odaları ve Birlikler, Muhtarlar, Hayvan Satış Yeri Sorumlu Yöneticileri ve Kimliklendiriciler) bildirecektir. Aşılama ve Küpeleme Sözleşmesi Yapılan Veteriner Hekim Odaları ve Birlikler, Muhtarlar, Hayvan Satış Yeri Sorumlu Yöneticileri hayvan sahibinden aldığı bildirim formlarını (**EK-39**) 7 gün içinde İl/İlçe Müdürlüğüne teslim edecektir. Teslim edilen formlara istinaden İl/İlçe Müdürlüğü ve tarafından kayıt sistemlerinde gerekli güncelleme yapılacaktır.
- 15.3. İşletmelerdeki her türlü hayvan hareketinin (doğum, ölüm/kesim ve nakil) bildirilmesi, hayvanların küpelenecek sistemlere kaydının yapılması, bildirim yapılmaması halinde cezai yaptırım uygulanacağı hakkında yetiştiriciler yerel basın ve yayın araçları ile bilgilendirilecek, konu ile ilgili afiş, broşür ve liflet bastırılacaktır.

16. Hayvan satış yerleri

- 16.1. Ruhsatlı hayvan satış yerleri sisteme kayıtlı olacak ve hayvan satış yerlerine bilgisayar sistemi kurulması sağlanacaktır. Ruhsatsız hayvan satış yerleri sistemlerde “KAPALI” duruma getirilecektir.
- 16.2. Hayvan satış yerlerine sadece giren hayvanların varış onayının yapılabilmesi için il sistem sorumlusu tarafından hayvan satış yeri yöneticisine “Hayvan Satış Yeri Yöneticisi” rolü verilecektir.
- 16.3. İl içi işletmelerden gelen hayvanların hayvan satış yerlerine giriş ve çıkışları ile hayvanların il içindeki işletmelere nakilleri resmi veteriner hekim tarafından yapılacaktır.

17. Kesimhaneler

- 17.1. Ruhsatlı kesimhaneler sisteme kayıtlı olacak ve kesimhanelere bilgisayar sistemi kurulması sağlanacaktır. Ruhsatsız kesimhaneler sistemlerde “KAPALI” duruma getirilecektir.
- 17.2. Kesimhanede görev yapan resmi ya da yetkilendirilmiş veteriner hekimlere “kesimhane yöneticisi” rolü verilecektir.
- 17.3. Türkvet’te kesim öncesi muayene/kesim-düşüm/kesim sonrası muayene sayfaları birleştirilmiş olup, kesim işlemleri ile ilgili tüm veriler girildikten sonra “EKLE” butonuna basılarak, kayıt işlemi tamamlanacaktır.
- 17.4. Hatalı kaydedilen kesim öncesi/sonrası muayene bilgileri “muayene güncelleme”, kesim-düşüm bilgileri ise “hayvan düşümü” ekranlarından güncellenecektir.
- 17.5. Kesimhaneye nakledilmiş ancak kesim işlemi yapılmayacak hayvanlar çıkış işletmelerine geri gönderilecek ve kesimhane işletmesinde canlı hayvan bulundurulmayacaktır.

18. İşletmede ölüm ve kesim nedeniyle hayvan kaydının düşülmesi

- 18.1. Hayvan sahibi, işletmesinde ölen veya mecburi kesime tabi tutulan sığır cinsi hayvanlarını 7 gün içinde, koyun ve keçi türü hayvanlarını ise 30 gün içinde **EK-39'** da yer alan form ile İl/İlçe Müdürlüğüne bildirecektir.

19. Damızlık işletmelerinde sığır cinsi hayvan kaydının yapılması

- 19.1. İşletmesindeki sığır cinsi hayvanlara kulak küpesinin takılması ve Türkvet’e kaydının yapılması işlemini gerçekleştirmek üzere **20 baş ve üzeri damızlık dişi sığır bulunan işletmelerin** (İl/İlçe Müdürlüklerinin uygun görmesi halinde) işletme sahibi/sorumlusu ile küpeleme sözleşmesi yapılacak, kullanıcı adı ve şifresi verilerek, küpe tahsis edilecektir.
- 19.2. İşletme sahibi/sorumlusuna Türkvet’te “İşletme Yöneticisi” rolü verilecek, “Tahsisli İşletmeler” den kendi işletmesi tahsis edilerek sadece kendi işletmesindeki hayvanlara küpe kaydı yapabilmeye sağlanacaktır.
- 19.3. Bu işletmelerin küpeleme ve Türkvet’te kayıt işlemleri Hayvan Sağlığı, Yetiştiriciliği ve Su Ürünleri Şube Müdürlüğü tarafından sahada ve Türkvet’te kontrol edilecek, uygulamadaki eksikliklerin tespiti halinde sözleşmeleri iptal edilecektir.

20. Kullanıcı rolü verilirken dikkat edilecek hususlar

- 20.1. Gıda ve Kontrol Genel Müdürlüğü tarafından Hayvan Sağlığı, Yetiştiriciliği ve Su Ürünleri Şube Müdürlüğünde görev yapan veteriner hekim, veteriner sağlık teknikeri/teknisyeni unvanına sahip iki personele ve Hayvan Sağlığı, Yetiştiriciliği ve Su Ürünleri Şube Müdürüne Türkvet’te ve KKKS’de “İl Sistem Sorumlusu” rolü tahsis edilecektir. Her iki sistemde de İl Sistem Sorumluları, aynı ya da farklı kişiler olabilecektir. Bu kişilerin görevlendirilmesi ve görev değişikliği İl Müdürlüğünün gerekçeli talebi üzerine Genel Müdürlük tarafından yapılacaktır.
- 20.2. İl sistem sorumluları mümkün olduğunca kayıt sistemleri ile ilgili iş ve işlemler dışında görevlendirilmeyecektir. Kayıt sistemleri ile ilgili sorunlar kullanıcılar tarafından il sistem sorumlusuna iletilecek, çözülemeyen konular il sistem sorumluları tarafından Genel Müdürlüğe bildirilecektir.
- 20.3. İl sistem sorumlusu tarafından Türkvet ve KKKS’de her ilçede bir kullanıcıya “ilçe sistem sorumlusu” rolü verilecek, ilçedeki küpe tahsisleri bu kullanıcı tarafından

yapılacaktır. Her iki sistemde de İlçe sistem sorumluları, aynı ya da farklı kişiler olabilecektir.

- 20.4. İl sistem sorumlusu, İl/ilçede kayıt sisteminde veri girişi yapan ve görüntüleme yetkisi verilen kullanıcılara **EK-38** 'de yer alan "**Türkvet/Koyun ve Keçi Kayıt Sistemi Kullanıcı Sözleşmesi**" çerçevesinde şifre tahsis edecektir. Söz konusu sözleşme kullanıcı ve Hayvan Sağlığı, Yetiştiriciliği ve Su Ürünleri Şube Müdürü/İlçe Müdürü tarafından imzalanacak, İl Sistem Sorumlusu tarafından Türkvet/KKKS dosyasında muhafaza edilecektir. Tüm mevcut kullanıcıların sözleşmeyi imzalaması sağlanacaktır.
- 20.5. Bakanlığımızca Türkvet ve KKKS'de "**Belge Düzenleme**" rolü oluşturulmuştur. İhtiyaç duyulması halinde söz konusu rol için, İl/ilçe Müdürlüğü'nde görev yapan veteriner hekim veya veteriner sağlık teknisyeni/teknikeri haricinde **en fazla iki personel** yetkilendirilebilecektir.
- 20.6. Talep edilmesi durumunda illerde faaliyette bulunan hayvancılık birliklerinde görevli bir kullanıcıya "il görüntüleme" rolü verilecektir. Görüntüleme yetkisi istenilen personele ait ad-soyad, T.C.Kimlik Numarası, unvan ve iletişim bilgilerinin İl Müdürlüklerine bildirilmesi durumunda **EK-38** 'de yer alan "**Türkvet/Koyun ve Keçi Kayıt Sistemi Kullanıcı Sözleşmesi**" çerçevesinde kullanıcı adı ve şifresi tahsis edilecektir. Söz konusu personelin işten ayrılması durumunda aynı gün içerisinde İl Müdürlüklerine bilgi verilerek, kullanıcı adı ve şifresinin pasif duruma getirilmesi sağlanacaktır.
- 20.7. Kullanıcı bilgileri sayfasında kişilerin durum, unvan ve çalıştığı birim bilgileri güncellenecektir.
- 20.8. Kullanıcılara **EK-37**'ye göre rol tahsisi yapılacaktır.
- 20.9. Kullanıcı listesi 6 ayda bir düzenli olarak il sistem sorumlusu tarafından sistemden kontrol edilecek, İl/ilçe Müdürlüğünden ayrılan kişilerin güncellemeleri yapılacaktır.
- 20.10. Hayvan Sağlığı, Yetiştiriciliği ve Su Ürünleri Şube Müdürü, kullanıcıların Türkvet'te hatalı veya uygunsuz işlem yaptıklarının tespit edilmesi halinde veya gerek görülen diğer durumlarda ilgililerin şifrelerinin iptal edilmesini sağlayacaktır.

21. Türkvet ve KKKS dosyası

İl Müdürlüğünde İl Sistem Sorumlusu tarafından hazırlanan Türkvet ve KKKS dosyasında;

- 21.1. Türkvet ve KKKS'den her yılın ocak ve temmuz ayı başında alınacak güncel İl Aktif Kullanıcı Listesi,
- 21.2. Veteriner hekim odaları, birlikler ve işletmeler ile yapılan küpeleme sözleşmeleri,
- 21.3. İl genelinde ruhsatlı hayvan satış yerleri ile kesimhanelerin sistemden alınan listesi,
- 21.4. Kesimhanelerde kesimi yapılan hayvanların küpe numarasının bulunduğu aylık liste ve aylık imha edilen küpelerin imha tutanakları,
- 21.5. Küpe alım bilgileri, tahsis/dağıtım liste ve tutanakları,
- 21.6. Türkvet/KKKS kullanıcı sözleşmeleri,
- 21.7. Sığır cinsi hayvanlarda tanımlama süresinin 6 aya kadar uzatılması için İl/ilçe Müdürlüğü tarafından tespit edilerek onay verilen işletmelerin listesi yer alacaktır.

22. Türkvet ve KKKS yardım masası

Türkvet ve KKKS'de karşılaşılan sorunlar aşağıdaki elektronik posta adreslerine iletebilecektir;

e- posta : turkvet@tarim.gov.tr

e- posta : kkks@tarim.gov.tr

Faks: (0312) 258 75 21

T.C.
GIDA, TARIM VE HAYVANCILIK BAKANLIĞI
Gıda ve Kontrol Genel Müdürlüğü

N- CETVELLER

Cetveller Genel Müdürlüğe yazı veya e-posta ile gönderilmeyecek ve en geç takip eden ayın 5'ine kadar Türkvet'e kaydedilecektir. Bilgilerin hatalı girilmesi durumunda girilen bilgiler güncellenecektir.

Cetvellerin kaydı, Türkvet "STS" menüsü başlığı altındaki "Cetveller" bölümünden seçilerek yapılacaktır.

1. Cetveller bölümündeki;

- Hayvan Hareketleri Cetveli,
 - Hayvansal Ürünler Sevk Cetveli,
 - Belgesiz Hayvan ve Hayvansal Ürünler Sevk Cetveli,
 - Canlı Hayvan-Et Fiyatları Cetveli,
 - Hayvan Satış Yerleri Kontrol Cetveli,
 - Kesimhane Sevk Kontrol Cetveli,
 - Belediye, Özel ve Resmi Kesim Yerlerinde Kesilen Hayvan Miktarları Cetveli,
- başlıklı cetvellere o aya ait bilgi girişleri düzenli olarak yapılacaktır.

1.1. Hayvan Hareketleri Cetveli: Sığır ve manda sevkleri Türkvet'e işlenecektir. İlgili ayda cetvel girişi yapmayacak olan İl/ilçe Müdürlükleri Cetvel giriş sayfasında "Gittiği İl" kısmına kendi illerini, "Gittiği İlçe" kısmına ise o ilin Merkez İlçesini seçerek 0 (sıfır) olarak gireceklerdir. Hatalı girilen bilgiler tekrar güncellenecektir.

1.2. Hayvansal Ürünler Sevk Cetveli: Birim; yumurta kayıtlarında adet, diğer ürünlerde ise kg olarak girilecektir. İlgili ayda cetvel girişi yapmayacak olan İl/ilçe Müdürlükleri cetvel giriş sayfasında "Gittiği İl" kısmına kendi illerini, "Gittiği İlçe" kısmına ise o ilin Merkez İlçesini seçerek 0 (sıfır) olarak gireceklerdir. Hatalı girilen bilgiler tekrar güncellenecektir.

1.3. Belgesiz Hayvan ve Hayvansal Ürünler Sevk Cetveli: Bu cetvel aylık olarak girilmeyecek olup, cetvel sayfasına ay sonu beklenmeden, kesilen her idari para cezasının İl/ilçe Müdürü tarafından onaylanmasından sonra işlenecektir. Eğer bir cezada birden fazla hayvan veya hayvansal ürün sahibi varsa üst kısımdaki "ekle" düğmesi ile bu şahıslar ayrı ayrı işlenecek, ceza ile ilgili tüm kişiler ve bilgiler işlendikten sonra alt kısımdaki "ekle" düğmesi ile ilgili ceza sayfaya eklenecektir. Hayvan sahibi kısmına isim yazılınca kişinin T.C. No'su zorunlu hale gelecektir. Hatalı girilen bilgiler tekrar güncellenecektir.

1.4. Hayvan Satış Yerleri Kontrol Cetveli: Cetvel İl/ilçe kullanıcıları tarafından, hayvan satış yeri sorumlu veteriner hekiminin İl/ilçe Müdürlüklerine göndermiş olduğu cetvele göre Türkvet'e işlenecektir. Ruhsatlı hayvan satış yeri yoksa İl/ilçe Müdürlükleri cetvel girişi yapmayacaktır. Türkvet'e cetveli girecek olan kişi kullanıcı kaydından kendisi ile hayvan satış yeri işletmesini ilişkilendirmelidir. Hatalı girilen bilgiler tekrar güncellenecektir.

1.5. Kesimhane Sevk-Kontrol Cetveli: Cetvel, İl/ilçe kullanıcıları tarafından kesimhane resmi/yetkilendirilmiş veteriner hekiminin İl/ilçe Müdürlüklerine göndermiş olduğu cetvele göre Türkvet'e işlenecektir. Ruhsatlı kesimhane yoksa İl/ilçe Müdürlükleri cetvel girişi yapmayacaktır. Türkvet'e cetveli girecek olan kişi kullanıcı kaydından kendisi ile kesimhane işletmesini ilişkilendirmelidir. Hatalı girilen bilgiler tekrar güncellenecektir.

T.C.
GIDA, TARIM VE HAYVANCILIK BAKANLIĞI
Gıda ve Kontrol Genel Müdürlüğü

- 1.6. Canlı Hayvan-Et Fiyatları Cetveli:** Cetvel sadece İl Sistem Sorumluları tarafından Türkvet'e TL cinsinden işlenecektir. Bu cetvelde veriler 0 (sıfır) olarak girilmeyecektir. Manda/malak kesimi olmayan iller, cetvele manda/malak fiyat bilgilerini inek fiyat bilgisi ile aynı girecektir.
- 1.7. Belediye, Özel ve Resmi Kesim Yerlerinde Kesilen Hayvan Miktarları Cetveli:** Bu cetvel kesimhane resmi/yetkilendirilmiş veteriner hekimi tarafından Türkvet'e işlenecektir. Kesimhanede kesilmiş olan büyükbaş hayvanların miktarı sistem tarafından otomatik olarak cetvel ekranına aktarılacaktır. Üçer aylık dönemler halinde düzenlenen ilgili cetvel Genel Müdürlüğümüze gönderilmeyecektir.
- 1.8. İl Gıda Tarım ve Hayvancılık Müdürlükleri kendilerine bağlı İlçe Müdürlüklerinin cetvel veri girişlerini; Raporlar/Cetvel Raporları/Cetvel Girişi Yapmayan İlçeler Raporundan düzenli olarak kontrol edecektir. Ayrıca İl/ilçe Müdürlükleri Raporlar/Cetvel Raporları menüsünden herhangi bir ay/yıla ait cetveli raporlayabileceklerdir. Hayvan Sağlığı, Yetiştiriciliği ve Su Ürünleri Şube Müdürleri cetvellerin sisteme düzenli girilmesinden sorumludur.**

O- İDARİ PARA CEZALARI

5996 Sayılı Veteriner Hizmetleri, Bitki Sağlığı, Gıda ve Yem Kanunu'na aykırı hareket edenlere verilecek idari para ceza miktarları **EK-33**'de belirtilmiştir. İdari para cezaları uygulanırken alınacak Olur'lar **EK-34** formatında olacaktır.

Ö- TAZMİNAT ÖDENECEK HAYVANLARIN KIYMET TAKDİRLERİNİN BELİRLENMESİ, HAYVAN İTLAF VE TAZMİNAT MAZBATALARININ TANZİMİ, UYGULAMADA DİKKAT EDİLECEK HUSUSLAR

1. TAZMİNAT ÖDENECEK HAYVANLARIN KIYMET TAKDİRLERİNİN BELİRLENMESİ

- 1.1. Tazminata esas hayvanların kıymet takdirleri konusunda yaşanan sıkıntıların çözülmesi ve illerde bir örnek uygulamanın sağlanması amacıyla Bakanlığımızca kıymet takdirine ilişkin usul ve esaslar belirlenmiştir.
- 1.2. Bilimsel olarak süt sığırcılığında yetiştirilen bir düvenin damızlık değer kazandığı yaş 2 yıl olarak kabul edilmektedir. Süt sığırcılığında yetiştirilen bir sağmal ineğin ekonomik ömrü 5 laktasyon dönemi kabul edilmekle birlikte, Ülkemiz hayvancılığı ve yetiştirme süreleri değerlendirilerek ekonomik ömrün 6 laktasyon dönemi olarak kabul edilmesi uygun görülmüştür. Buna göre süt sığırcılığında bir düveden ilk buzağı yaklaşık 2 yaşında alınmakta olup, böylece ilk laktasyon (süt verme) dönemi de başlamış olmaktadır. Süt sığırcılık işletmelerinin genel hedefi her yıl 1 buzağı almaktır. Bu nedenle 1 laktasyon dönemi (kuru dönemle birlikte) 1 yıl, bir sağmal ineğin ekonomik ömrü ise 6 laktasyon dönemi, yani 6 yıl olarak kabul edilmiştir. Dolayısıyla bir damızlık ineğin sürüden çıkarılma yaşı (düvelik dönemi+ekonomik ömür) 8 yıl olarak değerlendirilmiştir.
- 1.3. Karkas randımanı dişi sığırlarda % 55, erkek sığırlarda % 60 olarak kabul edilmiştir.

- 1.4. Damızlık dişi sığırların kıymet takdirleri, 2 yaşa kadar olan dişi sığırlar (2 yaş hariç), 2 yaşın üzeri (2 yaş dahil) ve 8 yaş arası (8 yaş dâhil) dişi sığırlar ve ekonomik ömrünü tamamlamış (8 yaş üstü) dişi sığırlar olmak üzere üç grupta değerlendirilecektir.
 - 1.4.1. 2 yaşa kadar olan dişi sığırlar (2 yaş hariç) için, Kıymet Takdir Komisyonları; Bakanlığımızca Tarımsal Kalkınma Kooperatifleri için uygulanan projeler gereği yapılan ihale bedelleri, TÜİK verileri, Damızlık Yetiştirici Birlikleri satış bedelleri, ithal damızlık sığır bedelleri, TARSİM verileri, ticaret borsaları ile v.b. kurum ve kuruluşlardan elde edilebilen hayvanların tazminatlı hayvan hastalığına yakalandığı tarihteki yaşına ait verilerinin aritmetik ortalaması üst limit olarak kabul edilir.
 - 1.4.2. 2 yaşın üzeri (2 yaş dahil) ve 8 yaş arası (8 yaş dahil) dişi sığırlar için, Kıymet Takdir Komisyonları; Bakanlığımızca Tarımsal Kalkınma Kooperatifleri için uygulanan projeler gereği yapılan ihale bedelleri, TÜİK verileri, Damızlık Yetiştirici Birlikleri satış bedelleri, ithal damızlık sığır bedelleri, TARSİM verileri, ticaret borsaları ile v.b. kurum ve kuruluşlardan elde edilebilen 2 yaşında oldukları dönemdeki damızlık değerlerin aritmetik ortalaması üst limit olarak kabul edilir.
- 1.5. Kullanılan verilerin en az ikisinin mahalli rayiç verilerini içermesi ve aynı ırk hayvanlara ait olması gerekmektedir. Üst limit belirlemede dikkate alınan verilere ait belgeler İl/İlçe Müdürlüğü tarafından dosyasında muhafaza edilecektir.
- 1.6. Tarımsal Kalkınma Kooperatifi, TİGEM ve ithalat yoluyla temin edilen damızlık hayvanların, damızlık değerleri aynı yıl içerisinde olmak kaydı ile fatura tutarı üzerinden komisyon tarafından değerlendirilecektir. 2 yaşa kadar olan dişi sığırlarda (2 yaş hariç) aşağıda yer alan formül kullanılmadan belirlenen üst limiti geçmeyecek şekilde kıymet takdiri yapılacak ve bu bedel tazminata esas kıymet takdiri kabul edilecektir.
- 1.7. Tazminatlı hayvan hastalığına yakalanan hayvan 2 yaşın üzeri (2 yaş dahil) ve 8 yaş arası (8 yaş dahil) dişi sığır ise belirlenen üst limiti geçmeyecek şekilde hayvanın iki yaşındaki damızlık değeri tespit edilir ve aşağıda yer alan formül kullanılarak tazminata esas kıymet takdiri hesaplanır.
- 1.8. Erkek hayvanların ve ekonomik ömrünü tamamlamış (8 yaş üstü) dişi sığırların kasaplık değeri tazminata esas bedel kabul edilir. Erkek hayvanlarda ve ekonomik ömrünü tamamlamış (8 yaş üstü) dişi sığırlarda kasaplık değer tespit edilirken; kesimhanede kesim gerçekleşmiş ise karkas kilogramı, işletmede ölüm ya da ölüm öncesi kesim durumunda ise tahmini canlı ağırlık dikkate alınır.
- 1.9. 2 yaşın üzeri (2 yaş dahil) ve 8 yaş arası (8 yaş dahil) damızlık dişi sığırlarda kıymet takdiri genel olarak damızlık değerinden Canlı Demirbaş Amortisman değerinin düşülmesiyle hesaplanmaktadır. Kıymet takdirinde sağmal hayvanların 6 yıllık ekonomik ömrü üzerinden Canlı Demirbaş Amortismanı hesaplanmaktadır. Yıllık Canlı Demirbaş Amortismanı, söz konusu hayvanın damızlık değerinden tahmini kasaplık değerinin çıkarılarak ekonomik ömrüne (inekler için 6 yıl) bölünmesiyle belirlenecektir.
- 1.10. **Bir hayvanın tahmini kasaplık değeri;** hayvanın canlı ağırlığının, ineklerde %55'i, boğalarda %60'ı hesaplanmakta ve bu değer hayvanın öldüğü/kesildiği tarihteki karkas satış fiyatı ile çarpılarak bulunmaktadır.

KASAPLIK DEĞER = CANLI AĞIRLIK X RANDIMAN X KG ET BEDELİ

- 1.11. Hayvanın kasaplık değeri damızlık değerinden yüksek çıktığı takdirde, tazminata esas kıymet takdiri olarak kasaplık değeri kabul edilir.
- 1.12. Tazminatlı hayvan hastalığına yakalanan dişi küçükbaş hayvanların kıymet takdiri yapılırken yukarıda da belirtildiği üzere kıymet takdir komisyonunca

T.C.
GIDA, TARIM VE HAYVANCILIK BAKANLIĞI
Gıda ve Kontrol Genel Müdürlüğü

Bakanlığımızca Tarımsal Kalkınma Kooperatifleri için uygulanan projeler gereği yapılan ihale bedelleri, TÜİK verileri, Damızlık Yetiştirici Birlikleri satış bedelleri, ithal damızlık küçükbaş hayvan bedelleri, TARSİM verileri, ticaret borsaları ile v.b. kurum ve kuruluşların elde edilebilen verilerinin aritmetik ortalaması üst limit olarak kabul edilir. Tespit edilen üst limitleri geçmeyecek şekilde kıymet takdir yapılır. Bu bedel tazminata esas kıymet takdirini ifade eder. Erkek hayvanların kıymet takdirleri kasaplık değer üzerinden yapılacaktır. Randıman koçlarda %50, tekelerde %45 olarak uygulanacaktır. (Hayvanın kasaplık değeri= [(canlı ağırlık) x (randıman) x (karkas kg et bedeli)])

- 1.13. Tazminatlı hastalıklara yakalanan tek tırnaklı ve kanatlı hayvanlar için kıymet takdiri hususunda ise komisyon tarafından mahalli rayice göre belirlenen tazminat bedelleri kullanılır.
- 1.14. Hayvanların karkas kg fiyatı belirlenirken Bölge Ticaret Borsası ile Et ve Balık Kurumu karkas fiyatları dikkate alınacaktır.
- 1.15. Tazminata konu bir dişi sığırın, yaşı, ırkı ve gebelik durumu dikkate alınarak yapılmış örnek Kıymet Takdiri belirlenmesi;

-Bir sertifikalı damızlık saf ırk Holstein inek 400 kg canlı ağırlıkta ve 5 yaşında iken tazminatlı bir hastalığa yakalanmış ve kesime sevk edilmiştir. Buna göre kesilen ineğin değeri ne kadardır?

Bu sertifikalı saf ırk Holstein damızlık sağmal ineğin komisyonun belirlediği üst limitleri içeren 2 yaşındaki fiyatına bakılır ve 5 yaşı için buna göre bir hesaplama yapılır. Komisyonun belirlediği üst limitlere göre 2 yaşında iken en yüksek bedel 6.000 TL olan hayvanın fiyatı için yine Kıymet Takdir Komisyonu tarafından hayvanın durumuna bakılarak bir değer belirlenir. Bu değer 5.700 TL olarak belirlendiğini düşünelim. Hayvanı Ankara'da kabul edelim ve Ankara Ticaret Borsası'ndan sığır karkası ortalama fiyatını 14 TL/kg olarak almış olalım. İlgili hayvan 5 yaşında olduğuna göre ekonomik ömrünün 3 yılını kaybetmiş bulunmaktadır. Yukarıda açıklandığı üzere ineklerde karkas randımanı %55 oranında olduğu kabul edilmiştir.

-İlgili hayvanın iki yaşındaki damızlık değeri ; 5.700 TL

-İlgili hayvanın kasaplık değeri ; (canlı ağırlık) x (randıman) x (Kg et bedeli)

$$400 \times 0,55 \times 14 \text{ TL} =$$

$$220 \times 14 = 3.080 \text{ TL}$$

-3 Yıllık Canlı Demirbaş Amortismanı; [(Damızlık değer – kasaplık değer) / ekonomik ömür] x 3

$$[(5.700 \text{ TL} - 3.080 \text{ TL}) / 6] \times 3 =$$

$$(2.620 / 6) \times 3 =$$

$$436,67 \times 3 = 1.310,01 \text{ TL}$$

İlgili hayvanın tazminata esas değeri; (Damızlık değer- Canlı Demirbaş Amortismanı)

$$5.700 - 1.310,01 = 4.389,99 \text{ TL}$$

- Aynı hayvanın 15 aylık olduğu düşünelim. Komisyonun belirlediği üst limitlerden 15 aylık yaştaki fiyatına bakılır. En yüksek bu değer olmak üzere komisyon bir bedel tespit eder. Bu bedel hayvanın tazminatına esas değeridir.

İlgili hayvanın 15 aylık yaştaki damızlık değeri= tazminata esas değeri

- 1.16. **Belirlenen kıymet takdiri** Hayvan İtlaf ve Tazminat Mazbatası'nda "Takdir Edilen Kıymet" bölümüne yazılacaktır. Hayvan İtlaf ve Tazminat Mazbatasında hayvan sahiplerine ödenecek miktar belirlenirken hayvanların değerlendirilen kısımlarından elde edilen tutar, tazminat tutarından düşülecektir. Şarta tabi karkas kg fiyatları kamu menfaati gözetilerek belirlenecektir.

2. HAYVAN İTLAF VE TAZMİNAT MAZBATALARININ TANZİMİ

- 2.1. İl Müdürlüklerimiz tarafından, Bakanlığımızca gönderilen Hayvan İtlaf ve Tazminat Mazbatalarını kullanılacak ve mazbata tanzim edilirken İl, İlçe, Köy ve Mahalle isimleri, cilt ve sayfa numaraları ile ilgili hayvanların kulak küpe numaraları kesinlikle yazılacaktır.
- 2.2. Mazbata üzerindeki her satırda, bir hayvanın özellikleri, takdir edilen kıymet değeri, tazminat oranı, değerlendirilebilen kısımların tutarı bulunacaktır. Hayvan sahibine ödenecek toplam tazminat tutarı en son satırda belirtilecektir.
- 2.3. Sığır Tüberkülozu ve Sığır Brusellozu hastalıklarından dolayı yapılan zorunlu kesimlerde değerlendirilen et ve deri bedelleri hak edilen tazminat miktarından düşülecektir.
- 2.4. Tazminat mazbataları ve ekindeki, kavurma olarak değerlendirilen et ve değerlendirilen derinin kıymetini belirten fatura veya müstahsil makbuzu yada rayiç bedeli tespit edilerek, değerlendirilebilen kısımlardan elde edilen ve hayvan sahibine teslim edilen kavurma ile deri tutanağı, karkas yada deri imha edilmiş ise imha tutanağı, hayvanlara ait kesim raporu, Tüberküloz hastalığı ile ilgili olarak Hayvan Sağlığı, Yetiştiriciliği ve Su Ürünleri Şube Müdürü tarafından kontrol edilerek onaylanan Tüberkülin Teamül Cetveli, Bruselloz hastalığı ile ilgili olarak ise, ilgili hayvana ait laboratuvar raporu Hayvan Sağlığı, Yetiştiriciliği ve Su Ürünleri Şube Müdürlüğünde, denetimlerde ibraz edilmek üzere muhafaza edilecektir.
- 2.5. Değerlendirilen et ve deri bedelleri üzerinden tahakkuk edecek olan stopaj ve SSDF kesintileri ile diğer vergi ve harçlar hayvan sahiplerinde ödenecektir.
- 2.6. Mazbatalar üzerinde özellikle takdir edilen kıymet kısmında silinti, kazıntı ve düzeltme olmayacaktır.
- 2.7. Mazbatalar üzerindeki rapor, komisyon kararı ve tutanak bölümleri eksiksiz olarak doldurulacak ve tüm üyelerce imzalanarak, Hayvan Sağlığı, Yetiştiriciliği ve Su Ürünleri Şube Müdürü tarafından imzalandıktan sonra, mühürlenip tasdik edilecektir.
- 2.8. Hayvan İtlaf ve Tazminat Mazbatalarının Rapor kısmını, hastalığı takip eden resmi veteriner hekim, Kıymet Takdir Komisyonu Kararı kısmını, sorumlu kıymet takdir komisyonu üyeleri, Tutanak kısmını, ilgili hayvan sağlık zabıtası komisyonu başkanı ve iki üye ya da mazbataya esas hayvanlara yapılan uygulamaların takip ve kontrolünden sorumlu 3 kişi imzalayacaktır.
- 2.9. Tazminat Mazbatalarının bir nüshası vatandaşa verilecek, bir nüshası İl Müdürlüğünde muhafaza edilecek, bir nüshası da hayvan hastalıkları tazminatı desteği Hak Ediş belgesi ile birlikte Bakanlığa gönderilecektir.
- 2.10. Hayvan Hastalıkları Tazminatı Desteği Hak Ediş Belgesi' ni, Hayvan İtlaf ve Tazminat Mazbatası' nı düzenleyen İl ya da İlçe Müdürlüğü tanzim edecek ve İl Müdürlüğünce ödeme için Bakanlığa gönderilecektir.

3. UYGULAMADA DİKKAT EDİLECEK HUSUSLAR

- 3.1. Sığır tüberkülozu ve sığır, koyun, keçi brusellozu hastalıkları tespit edilen hayvanlar hayvan sahibinin isteğine göre değil, İl/İlçe Müdürlüklerimizce uygun görülen tesislere şarta tabi kesilmek üzere sevk edilecektir.
- 3.2. Şarta tabi kesilmesi gereken hayvanlar mümkünse Et ve Süt Kurumu Genel Müdürlüğüne bağlı kombinalarda kestirilecektir. Şarta tabi kesimi yapılacak

T.C.
GIDA, TARIM VE HAYVANCILIK BAKANLIĞI
Gıda ve Kontrol Genel Müdürlüğü

- hayvanlar yaş, cins ve canlı ağırlıkları dikkate alınmadan Et ve Süt Kurumu Genel Müdürlüğüne bağlı kombinalar tarafından kesim için kabul edilecektir.
- 3.3. Şarta tabi kesimi yapılan hayvanların karkasları, kesim yeri dışında da kavurma yaptırılabilir. Ancak bu durumda, karkaslar yurt içi hayvansal ürün sevklerine mahsus veteriner sağlık raporu ile sevk edilecek, halk sağlığı açısından risk teşkil etmesi sebebiyle nakilde gerekli tedbirler alınacak ve resmi veteriner hekim nezaretinde kavurma yapılacaktır. Kavurma yapacak tesisler Bakanlığımızdan izinli olmalı, söz konusu tesislerin kapasitesi, iş yükü ve sevk edilecek karkas miktarının uyumluluğu kontrol edilmelidir.
 - 3.4. Şarta tabi kesime sevk edilecek hayvanları ya da bu hayvanlardan elde edilecek kavurmaları satın almak isteyen kişilerin birden fazla olması durumunda kamu menfaati gözetilerek karar verilecek ve karar hakkındaki tutanaklar İl/İlçe Gıda Tarım ve Hayvancılık Müdürlüklerinde muhafaza edilecektir.
 - 3.5. Hayvansal ürün, yem, madde ve malzemelerin imha, nakliye ve dezenfeksiyon işlemleri öncelikle kamu kaynakları kullanılarak gerçekleştirilecektir.
 - 3.6. Hasta veya hastalıktan şüpheli hayvanlarla temas etmiş ve hastalığı bulaştırabilecek ot, saman ve diğer hayvan yemleri bulunduğu yerde bu hastalığa duyarlı olmayan hayvanlara yedirilir, olmadığı takdirde formalinle tütsülenerek dezenfekte edilir. Bu da mümkün değilse yakılarak ya da gömülerek imha edilir.
 - 3.7. Tazminatlı hastalıklara yakalanan ya da hastalıktan şüpheli hayvanların kesiminden elde edilecek paranın, hayvan sahibine ulaşmasının sorumluluğu da zımnen İl/İlçe Müdürlüğümüzde olduğundan hayvan sahiplerinin mağdur olmaması için gerekli tedbirler alınacaktır.

P-SALGIN, BULAŞICI VE PARAZİTER HASTALIKLARLA MÜCADELE

1. İHBARI MECBURİ HASTALIKLAR

1.1. ŞAP HASTALIĞI

1.1.1. Trakya, Şap hastalığı açısından korunmuş bölgedir. Dünya Hayvan Sağlığı Teşkilatı (OIE) tarafından da Trakya, Şap hastalığından aşılı ari bölge olarak kabul edilmiştir. Söz konusu statüyü korumak üzere Trakya’ da şap hastalığına yakalanmış ya da hastalıktan şüpheli hayvanlar en yakın mezbahada tazminatlı olarak kesime sevk edilecektir. Bakanlığın belirlediği usul ve esaslar dışında Trakya’ya Şap hastalığına duyarlı canlı hayvan sevki yapılamaz. Trakya’da faaliyet gösteren İl/İlçe Müdürlüklerimizce “Bulaşıcı Hayvan Hastalıkları İle Mücadelede Uygulanacak Genel Hükümlere İlişkin Yönetmelik” in 26 ncı maddesinde yer alan “Korunmuş Bölgelerde Uygulama” hükümleri titizlikle uygulanacaktır. Hastalık mihraklarında kordon, karantina, temizlik, dezenfeksiyon ve aşılama yapılacaktır. 2014 yılı ilkbahar döneminde **Trakya**’ da kullanılacak aşılar Türkiye’de Şap Hastalığının Kontrolü Projesinden karşılanacaktır. Anadolu’da kullanılacak aşılar ise Genel Müdürlüğümüzce belirlenen strateji çerçevesinde Şap Enstitüsü Müdürlüğü tarafından gönderilecektir. Uygulanacak strateji hakkında İl Müdürlükleri daha sonra bilgilendirilecektir.

1.1.2. İl/İlçe Müdürlükleri 4 Şubat 2011 tarih ve 27836 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanan “Şap Hastalığının Kontrolüne İlişkin Yönetmelik” hükümleri doğrultusunda kontrol yöntemlerini uygulayacaklardır.

- 1.1.3. Bakanlığımızca şap hastalığının eradikasyonu amacıyla 2014 yılından itibaren risk bazlı stratejik plan uygulanacaktır. Söz konusu plan çerçevesinde belirlenen aşılama stratejilerine göre aşı uygulama zamanı ve aşılama yapılacak dönemler Bakanlıkça ayrıca bildirilecektir. Ulusal ve Uluslararası uzmanların katkıları ile hazırlanan plan ile şap virüsünün yayılma sebepleri ve bu sebeplerin yok edilmesine yönelik tedbirler belirlenmiştir. Plan çerçevesinde yapılacak çalışmalar ile Trakya'nın arılığının sürdürülmesi, Anadolu'da ise Marmara ve Ege bölgesinden başlayarak kademeli olarak arılığın sağlanması hedeflenmiştir.
- 1.1.4. Epidemiyolojik çalışmalara önem verilecek, mihrak araştırması ve saha araştırılması yapılarak filyasyon kaynağı kesin olarak tespit edilecektir. Mihrak çevresinde 10 km yarıçapında bulunan işletmelerin tümü şap hastalığı yönünden taranacaktır.
- 1.1.5. Şap hastalığı şüphesi durumunda alınacak marazi maddeler, Numune Takip Sistemine kaydedilecek, sistemden alınan Marazi Madde Gönderme Protokolü ile www.sap.gov.tr adresinde bulunan Şap Hastalığı Mihrak Bilgi Formları doldurularak doğrudan Şap Enstitüsü Müdürlüğüne gönderilecektir. Numune alınması ve gönderilmesi ile ilgili www.sap.gov.tr adresinde bulunan hususlara dikkat edilecektir.
- 1.1.6. **Şap Hastalığı mihraklarında bulunan ve kesime elverişli olan hayvanlardan klinik olarak hastalık belirtileri gösterenler en yakın kesimhaneye, şap hastalığına ait klinik belirti göstermeyen hayvanlar ise hayvan sahibinin talebi ve İl/İlçe Müdürlüğünün uygun gördüğü herhangi bir kesimhaneye sevk edilebilecektir.**
- 1.1.7. Türkiye'ye girmesi muhtemel egzotik şap virüslerinin erken teşhis edilerek gerekli tedbirlerin önceden alınabilmesi için Erzurum, Erzincan, Kars, Ardahan, Iğdır, Ağrı, Van, Hakkari ve Şırnak illerinde düzenli olarak hastalık taraması yapılacaktır. Bu bölgelerde TARGEL ve 4-B kapsamında çalışan veteriner hekimlerin mihrak araştırmalarında etkin rol alması sağlanacaktır.
- 1.1.8. Ülke genelinde aktif surveylans uygulanarak, hayvan hareketleri tam denetim altına alınacak, karantina uygulanmasına titizlikle riayet edilecek, bu tedbirlere rağmen hastalık görülmesi halinde mihrak çevresindeki sirayete maruz hayvanlara Bakanlığın uygun görüşü ile şap aşısı uygulanacaktır.
- 1.1.9. Aşılama Kampanyaları öncesi gerekli kamuoyu desteğinin sağlanması amacıyla aşılama ile ilgili halkın bilgilendirilmesi ve bilinçlendirilmesi kampanyası yapılacaktır. Kampanyalarla ilgili olarak hazırlanan ve İl Müdürlüklerine gönderilen şap hastalığına karşı uygulanan aşılamaı özendiren afiş, liflet, broşürlerin yetiştiriciye ulaştırılması, RADYO ve TV spotlarının kampanya dönemlerinde Radyo ve Televizyonlarda yayımlanması sağlanacaktır.
- 1.1.10. Kampanya döneminde kullanılacak şap aşıları öngörülen program doğrultusunda Şap Enstitüsü Müdürlüğü tarafından gönderilecektir.
- 1.1.11. Sınır bölgelerinde hayvan ve hayvansal ürün hareketlerinin sıkı kontrol altında tutulması, çıkan mihrakların mutlaka çok sıkı takip edilmesi ve gerekli tüm önlemlerin alınması konusunda Güvenlik Kuvvetleri ile yakın işbirliği sağlanacaktır.
- 1.1.12. Şap Enstitüsü Müdürlüğünce sahada sirküle olan virüslardaki genetik değişiklikler takip edilerek aşı suşlarında gereken değişiklikler yapılacaktır.
- 1.1.13. Şap aşılması esnasında oluşabilecek alerjik ve anafilaktik reaksiyonlara karşı kullanılmak üzere gerekli ilaçlar aşılama ekibinin yanında hazır bulundurulacaktır.
- 1.1.14. Şap hastalığına karşı koruma sağlamak amacıyla, resmî veteriner hekim veya sorumluluğundaki yardımcı sağlık personeli ile yetkilendirilmiş veteriner hekim tarafından yapılan aşı ve serum uygulaması nedeniyle öldüğü resmî veteriner hekim raporu ile tespit edilen hayvanların bedelleri hayvan sahiplerine tazminat olarak ödenecektir. Ödeme için Hayvan İtlaf ve Tazminat Mazbatası ve Hayvan Hastalıkları Tazminat Desteği Hak Ediş Belgesi üst yazı ile Bakanlığa gönderilecektir.

T.C.
GIDA, TARIM VE HAYVANCILIK BAKANLIĞI
Gıda ve Kontrol Genel Müdürlüğü

1.1.15. ŞAP HASTALIĞI YÖNÜNDEN TRAKYA'DA UYGULANACAK İŞLEMLER

1. Bakanlığımızca şap hastalığından ari olduğu ilan edilen Ülkemizin Trakya kesimi, 25 Mayıs 2010 tarihinde de Dünya Hayvan Sağlığı Teşkilatı Genel Kurulu tarafından şap hastalığından ari bölge olarak kabul edilmiştir.
2. Trakya Bölgesinde Şap hastalığı yönünden kampanya tarzında yoğun aşılama yapılacak, mihraklarda hasta ve hastalıktan şüpheli hayvanlara tazminatlı kesim metodu uygulanacaktır.
3. Tazminatlı kesim yürürlükteki mevzuata göre küpelenmiş ve tanımlanmış, Şap aşısı uygulanmış ve kanuna uygun sevk edilmiş şap hastalığına duyarlı hayvanlarda uygulanır.
4. Trakya'da hastalığın açık belirtisini gösteren veya açık belirtisini gösteren hayvanlarla temasta olan veya laboratuvarlarca hastalığın varlığı tespit edilen itlaf edilecek veya kestirilecek hayvanların takdir edilecek kıymetlerinin tamamı ödenir. Hastalığın açık belirtisini göstermeyen ancak serolojik taramalarda virus varlığını işaret eden durumlarda ise kestirilen hayvanların takdir edilecek kıymetlerinin dörtte üçü ödenecektir.
5. Şap hastalığından ölen veya öldürülen hayvanlar iki metre derinliğindeki çukurlara üzerlerine sönmemiş kireç dökülerek gömülecektir. Mümkün olmadığı hallerde tamamen yakılarak imha edilecektir.
6. Şap hastalığı şüphesi durumunda söz konusu hayvanlardan mutlak suretle muayene materyalleri en kısa sürede Şap Enstitüsü Müdürlüğüne gönderilecektir.
7. Kaçak olarak Trakya'ya giren şap hastalığına duyarlı hayvanlar tazminatsız olarak kesime gönderilecektir.
8. Trakya sero-surveylerinde enfeksiyon geçirdiği teyit edilen hayvanlar Bakanlığın uygun görmesi halinde tazminatlı olarak kesime sevk edilecektir.
9. Bu hayvanların tespit edildiği alanlarda Şap Enstitüsü ve ilgili İl Müdürlüğünün işbirliği ile daha detaylı sero-surveyler düzenlenerek vakanın boyutu belirlenecektir.
10. Trakya'daki illere (İstanbul ve Çanakkale'nin Trakya'da kalan kısmı) hayvan sevkleri 2010/7 ve 2010/13 nolu genelgeler çerçevesinde gerçekleştirilecektir.
11. Trakya'ya yapılacak hayvan sevklerinde uygulanacak test işlemleri www.sap.gov.tr adresinde belirtilen test protokolü çerçevesinde yürütülecek, tanzim edilecek formlar protokol kapsamında doldurulacak ve Şap Enstitüsü Müdürlüğüne gönderilecektir.

1.2. SIĞIR VEBASI HASTALIĞI

- 1.2.1. "Siğir Vebası Enfeksiyonundan Arilik"** statüsü için ülkemizde 2004 yılında yapılan serosurvey sonuçları OIE'ye rapor halinde gönderilmiştir. Rapor OIE Bilimsel Komitesinde uygun görülmüş ve Mayıs 2005 de yapılan 73. Dönem Genel Kurulunda yapılan oylama ile ülkemizin "**Siğir Vebası Enfeksiyonundan Arilik**" statüsü onaylanmıştır

1.3. KOYUN-KEÇİ VEBASI (PPR) HASTALIĞI

- 1.3.1.** 2014 yılı kampanya dönemlerinde Trakya'da tüm hayvanlar, Anadolu'da ise hastalık mihraklarındaki tüm hayvanlar, mihrak görülmeyen yerlerde ise yeni doğan genç hayvanlar ile daha önce aşılanmamış ergin hayvanlar aşılanacaktır. **Yeni doğan hayvanların hastalığa açık halde bulunmaması için doğumlar ve maternal antikor durumu dikkate alınarak aşılama dönemleri İl Müdürlükleri tarafından belirlenecektir.**

1.3.2. Enfeksiyonu geçiren hayvanlarda oluşan aktif bağışıklık süresinin en az 4 (dört) yıl sürdüğü, aşılansız analarda oluşan PPR antikorlarının kolostrumla yavruya geçtiği ve kolostrumla kazanılan pasif bağışıklığın ise analardaki antikor seviyesine bağlı olarak yavruyu 3-6 ay arasında koruduğu bildirilmektedir. Hastalık teşhislerinde, gönderilen kan serumu örneklerinde tespit edilen antikorların (sero-pozitifliğin) enfeksiyondan mı, yoksa aşından mı kaynaklandığı değerlendirilmesinin yapılabilmesi için marazi madde gönderirken aşağıdaki hususlara özen gösterilecektir;

- Marazi Madde Gönderme Protokolünde hayvanların aşı geçmişleri ve yaşları mutlaka belirtilecektir.
- Hastalığın teşhisinde bulunan antikorların yeni bir enfeksiyondan mı, yoksa eski bir enfeksiyondan mı (aktif bağışıklık) kaynaklandığını anlamak için antikor titrelerinin karşılaştırılabilmesi amacıyla ilk kan serumu gönderildikten 2-3 hafta sonra tekrar kan serumu alınarak gönderilecektir. (Çift serum örneği)
- Ateşli dönemde alınan defibrine kan örnekleri buz içinde, ölen hayvanlardan mezenteriyal lenf yumrusu, dalak ve akciğer antibiyotikli doku kültür sıvısı içinde, doku kültür sıvısının bulunmadığı durumlarda ise buz içerisinde, histo-patolojik yoklamalar için tonsil, dil ve dudaktan alınan parçalar ise %10 formol solüsyonu içinde gönderilecektir.

1.4. MAVİDİL HASTALIĞI

- Hastalıkla mücadelede aşılama, karantina, serosurvey ve vektör (taşıyıcı) kontrolü uygulamaları yapılacaktır.
- Vektör mücadelesi amacıyla, su birikintileri ve bataklıkların ekosisteme zarar vermeyen fakat güçlü larvasidal etkili ürünlerle uygun aralıklarla ilaçlanmasının sağlanması amacıyla mahalli idareler ile işbirliği yapılacaktır.
- Bakanlığın bilgisi dışında aşı uygulaması yapılmayacaktır. **Hastalık çıkan bölgelerde sirayete maruz hayvanlar 3 yıl boyunca aşılanacaktır.** Aşılamalar vektörün aktif olduğu dönemden önce tamamlanacak, gebeliğin ilk yarısında, aşım dönemlerinde ve hastalıklı sürülerde aşı uygulanmayacaktır.
- Yaygın eğitim çalışmaları ile vektörlerin aktif olabileceği dönemlerde duyarlı türlerin yüksek rakımlı yaylalarda bulundurulması teşvik edilecektir.
- Etkin vektör kontrolü için hayvanlara Avermectin (doramectin ve İvermectin) ve Milbemycin (Moxidectin) içeren endectositler veya klasik insektisitler (ektoparazitisit) uygulanacaktır.
- Sineklerin aktif olduğu dönemlerde duyarlı hayvanlarda klinik izleme yapılacak, mavidil şüpheli her olgudan ilgili Enstitülere marazi madde gönderilecek, serbest ve kamu veteriner hekimleri mavidil hastalığı yönünden gerekli dikkat ve özeni gösterecektir.
- İl/İlçe Müdürlüklerince yetiştiriciler, ağıl ve ahırların pencerelerine sinek teli takılması, dışkı yığınlarının ağıl ve ahırlardan mümkünse en az 50 metre uzakta toplanması ve üzerlerinin plastik bir örtü ile kapatılması ve hayvanların geceleri kapalı yerlerde muhafaza edilmesi hususlarında bilgilendirilecektir.

1.5. SİĞİRLARIN NODÜLER EKZANTEMİ (LUMPY SKIN)

- Ülkemizde ilk defa 2013 yılında Kahramanmaraş, Batman, Hakkari, Malatya, Adıyaman, Osmaniye ve Hatay illerinde Sığırların Nodüler Ekzantemi (Lumpy skin) tespit edilmiştir. İl/İlçe Müdürlükleri hastalığa karşı Korunma ve Mücadele Yönetmeliği hükümleri doğrultusunda gerekli kontrol önlemlerini alacaklardır.
- Hastalıkla mücadelede aşılama, karantina, serosurvey ve vektör (taşıyıcı) kontrolü uygulamaları yapılacaktır.

- 1.5.3.** Genel hastalık belirtileri ile birlikte ateşi olmayan ve orta derecede deri lezyonu gösteren hayvanlara ait karkasların, şarta tabi olarak değerlendirilmesi, bunun yanında bu hayvanların lezyonlu organ ve karkas kısımları ile yapılan antemortem muayenede ateşle birlikte generalize akut enfeksiyon gösteren hayvanların karkasları imha edilecektir. Kesim yapılan yerlerin kesim sonu temizlik ve dezenfeksiyonu yapılacaktır.
- 1.5.4.** Sığırların Nodüler Ekzantemi şüpheli her olgudan ilgili Enstitülere marazi madde gönderilecek, serbest ve kamu veteriner hekimleri Sığırların Nodüler Ekzantemi hastalığı yönünden gerekli dikkat ve özeni gösterecektir.
- 1.5.5.** Koyun keçi çiçek hastalığına karşı kullanılan aşı, aynı dozda olmak üzere Sığırların Nodüler Ekzantemi hastalığına karşı da kullanılabilirdiğinden hastalık mihrakının en az 10 km yarıçapındaki alanda bulunan sığırlarda acilen zorunlu aşılama yapılacaktır.

1.6. KOYUN VE KEÇİ ÇİÇEĞİ HASTALIĞI

- 1.6.1.** Virüs, hastalıklı sürülerin kaldığı karanlık ve serin ağıllarda 2 yıl, meralarda ise 2 ay süre ile canlı kaldığından bu gibi yerlerde bu süreler içerisinde sağlam hayvanların barındırılmaması konusunda hayvan sahipleri bilgilendirilecektir.
- 1.6.2.** Koyun-keçi çiçek hastalığının görüldüğü bütün illerde K.Baş hayvan mevcudunun aşılamaları yoğun bir şekilde düzenli olarak yapılacaktır.
- 1.6.3.** Hastalık çıkışlarında önce ağıl temizliği yapılacak ve gübre uzaklaştırılarak uygun bir yerde izole edilecektir. Temizlik ve gübrenin uzaklaştırılmasından sonra dezenfeksiyon yapılacaktır.
- 1.6.4.** Anadolu'da çıkan mihraklardaki koyun ve keçiler, kuzu ve oğlaklar ile birlikte çıkış yılında ve sonraki 2 yıl boyunca üst üste hastalık mihrakının en az 10 km yarıçapındaki alanda aşılanacaktır. Çevre köylerde yetiştiriciler bilgilendirilerek çevre aşılmasına katılım sağlanması konusunda telkinde bulunulacaktır.
- 1.6.5.** Mihraklardaki aşılama, daha önceki yıllar da hastalık görülen tarihler dikkate alınarak yapılacak ve hayvanların riskli döneme en yüksek bağışıklıkla girmeleri sağlanacaktır.
- 1.6.6.** Trakya' da bulunan tüm küçükbaş hayvanlar hastalığa karşı aşılanacaktır.

1.7. SIĞIR, KOYUN VE KEÇİLERDE BRUSELLA HASTALIĞI

- 1.7.1.** 2011 yılında yapılan brusella sero-surveyi sonuçlarına göre sığırlarda sürü prevalansı %6,9 (fert prevalansı %2,6) ve koyunlarda her köy bir sürü olarak kabul edildiğinde prevalans %30 (fert prevalansı %4,7) olarak tespit edilmiş olup, hastalık ile mücadelede subcutan aşılama uygulamasına son verilmiş ve konjunktival aşı kullanılarak kitle aşılması yapılmasına karar verilmiştir. 01 Ocak 2012 tarihinden itibaren başlatılan Brusellanın Konjunktival Aşı ile Kontrol ve Eradikasyonu Projesinin uygulanmasına devam edilecektir. Proje öncelikle sığırlarda 10, koyun ve keçilerde 6 yıllık olarak planlanmış olmakla birlikte, sığırlarda 10 uncu, koyun ve keçilerde 6 ncı yıl yapılacak survey çalışması sonuçlarına göre projenin uygulama süresi uzatılabilecektir.
- 1.7.2.** Yeterli bağışıklığın oluşması için koyun ve keçilerin hayatı boyunca bir kez aşılması yeterlidir. 2014 yılında yeni doğmuş tüm dişi küçükbaşlar ile damızlığa ayrılacak erkek küçükbaşlar ve daha önce aşılanmamış gebe olmayan ergin dişi küçükbaşlar aşılanacaktır.
- 1.7.3.** Yeterli bağışıklığın oluşması için sığırların hayatı boyunca iki kez aşılması gereklidir. 2014 yılında öncelikle 3-6 aylık yaştaki tüm dişi sığırlara uygulanacak, geçen yıl birinci aşılması yapılmış sığırların ikinci aşılama ve daha önceki yıl aşılanmamış ergin dişi sığırların birinci aşılması gerçekleştirilecektir.

- 1.7.4. Bakanlığımızca her ilin hayvan sayısını dikkate alan aşı uygulama programı belirlenmiş ve EK-6b ve EK-6c' de bildirilmiştir. İl/ilçe müdürlüklerince söz konusu aşılarda belirlenen zaman içerisinde uygulanacaktır. Konjunktival brusella aşılı canlı aşı olup, mümkün oldukça liyofize aşı şişesi -20 derecelik derin dondurucuda muhafaza edilecek, en kısa zamanda uygulanacak ve TÜRKVET/KKKS veri tabanlarına bireysel hayvan aşı kaydı olarak mutlaka kayıt edilecektir.
- 1.7.5. Proje uygulama süresince yapılan brusella aşılı hayvanlara ya da daha önce uygulanmış brusella aşılı hayvanlara bağlı yanlış pozitifliklerin önüne geçmek ve kamu kaynaklarının etkin kullanımını sağlamak amacıyla il/ilçe müdürlüklerince Veteriner Kontrol Enstitüsü Müdürlüklerine serolojik teşhis yapılması için 1.7.6 maddesinde belirlenen durumlar dışında numune gönderilmeyecektir.
- 1.7.6. **Bakanlığımız Enstitüsü Müdürlükleri brusellanın tespiti için, hastalıktan ari işletme oluşturulması, ariliğin sürdürülmesi, ithal ve ihraç edilecek hayvanlar, damızlıkta kullanılacak boğa, koç ve tekeler ile TİGEM işletmeleri için yapılan testler hariç, serolojik test yapmayacaktır. İl/ilçe Müdürlüklerince Brusellanın kontrolü için Bakanlığımız Enstitüsü Müdürlüklerine serolojik teşhis yapılması için numune gönderilmeyecek, yalnızca yavru atıkları, yavru zarlari, atık yavruya ait mide sıvısı ve vaginal svaplar bakteriyolojik teşhis yapılmak üzere ilin bağlı bulunduğu Bakanlık Enstitü Müdürlüğüne gönderilecektir.**
- 1.7.7. Brusellanın teşhisi için Enstitüsü Müdürlüklerine gönderilen marazi madde protokollerinde mutlaka ilgili hayvanın kulak numarası, işletme sahibinin adı soyadı ve daha önceki tarihlerde yapılan aşı kayıtları belirtilecektir. Enstitüsü Müdürlüklerince tanzim edilen raporlarda hayvanların kulak numaraları ile işletme sahibinin adı ve soyadı bulunacaktır.
- 1.7.8. Hayvan sahiplerince doğrudan getirilen marazi maddelerin kabulü esnasında, ilgili İl/ilçe Müdürlüğüne ilgili işletmede hastalığı takip ve kontrol edebilmesi için, Enstitüsü Müdürlükleri tarafından yetiştiricinin kimlik tespiti yapılacak, rapor kimlik bilgileri üzerinden tanzim edilecektir.
- 1.7.9. **Brusella nedeniyle tazminat ödenebilmesi için bakteriyolojik teşhis yapılması zorunludur. Serolojik test sonuçlarına göre tazminat ödenmeyecektir.**
- 1.7.10. **Hastalıktan ari işletmelerde bulunan aşılınmamış hayvanlarda yapılan komplement fikzasyon (CFT) testi negatif sonuç vermelidir. Hayvanlar aşılı ise ve aşılardan sonra 1 yıl zaman geçmemişse CFT Test sonucu 30 EEC den düşük, 1 yıldan fazla zaman geçmişse 20 EEC den düşük olmalıdır. Bu değerlerin üzerinde sonuç veren hayvanların bulunduğu işletmelere sertifika tanzim edilmeyecek, devam niteliğinde yapılan testlerde ise sertifikalar askıya alınacaktır. Bu nedenle veteriner enstitü müdürlükleri tanzim ettikleri raporlarda mutlaka CFT test sonuçlarına yer vereceklerdir.**
- 1.7.11. Antikor tespit edilen brusella aşılı hayvanlar, sürüden ayrılarak izole edilmeli ve ilk kan alımından 3 ay sonra 2 nci bir CFT testi yapılmalı, testte tespit edilen antikor miktarına göre 1.7.10 de açıklandığı üzere brusella hastalığı yönünden negatif (-) ya da pozitif (+) kabul edilmelidir.
- 1.7.12. Ari işletmede bulunan aşılı hayvanlarda antikor tespit edildiğinde işletmenin arilik statüsü askıya alınacaktır. Antikor tespit edilen aşılı hayvanlarda 3 ay sonra yapılan 2 nci test sonucunda antikor miktarı yukarıda belirtilen değerlerde tespit edilmişse arilik statüsü geri verilecektir. Test sonucu yukarıda belirtilen değerlerden yüksek tespit edilmişse arilik statüsü iptal edilecektir. Antikor tespit edilen hayvanların test edilmeden kesilmesi durumunda askı halinin kaldırılabilmesi için sürüde oniki aydan büyük bütün sığırlarda iki serolojik test yapılması, testlerden ilkinin hayvanların uzaklaştırılmasından otuz gün sonra ikincisinin ise bundan altmış gün sonra yapılması gerekmektedir.

T.C.
GIDA, TARIM VE HAYVANCILIK BAKANLIĞI
Gıda ve Kontrol Genel Müdürlüğü

- 1.7.13.** Yapılan test sonuçlarına göre işletmenin arilik statüsünün iptal edilmesi durumunda, işletmeye yeniden arilik statüsü verilebilmesi için oniki aylık yaştın üzerindeki bütün sığırların, ilk testin, enfekte sığırların sürüden uzaklaştırılmasından en az otuz gün sonra yapıldığı ve altmış gün aralıklı iki resmi testte negatif sonuç vermeleri gerekmektedir. Salgın sırasında gebe olan dişi hayvanlarla ilgili olarak son kontrolün salgın sırasında gebe olan son hayvanın buzağılamasından en az yirmibir gün sonra yapılması gereklidir.
- 1.7.14.** Hastalıktan ari işletmelerde yapılan serolojik testler ile hastalığın kontrolü amacıyla yapılan bakteriyolojik testler Enstitüsü Müdürlüklerince ücretsiz olarak yapılacaktır.
- 1.7.15.** Hastalıktan Ari İşletmeler İçin Sağlık Sertifikası (**EK-16**) İl Müdürlüklerince verilecektir. Sertifika numarası verilirken İl Trafik kodu–Sertifikanın düzenlendiği yıl-01 den başlamak üzere numara verilecektir. (Örnek: Ankara İli için 2014 yılında verilecek ilk sertifika 06-2014-01 şeklinde olacaktır.)
- 1.7.16.** **Hastalıktan ari işletme desteklemelerinde sadece Hak Ediş belgesi ve sağlık sertifikası Genel Müdürlüğümüze gönderilecek diğer evraklar İl/İlçe Müdürlüğünde muhafaza edilecektir.**
- 1.7.17.** Büyükbaş aşılamaalarında Hayvanların Tanımlanması ve Veteriner Biyolojik Ürün Uygulama Ücreti Makbuzlarına kulak küpesi numarası mutlaka yazılacaktır. Küçükbaş aşılamaalarında, işletmedeki aşılama bilgisi KKKS'den alınarak makbuza eklenecektir.
- 1.7.18.** **Tazminat ödemesi ile ilgili olarak Bakanlığa Hayvan İtlaf ve Tazminat Mazbatası ile Hayvan Hastalıkları Tazminatı Desteği Hak Ediş Belgesi gönderilecektir.**
- 1.7.19.** **Atık yapan tüm sığır, koyun ve keçilere ait atık yavrular bölge laboratuvarına gönderilecektir. Bakteriyolojik olarak hastalığın tespit edildiği yerlerde mihrak aşılması yapılacak, mihrak aşılamaalarında özellikle küçükbaş hayvanların gebelik durumu ile aynı merayı kullanan köyler de dikkate alınacak,gebe küçükbaş hayvanların aşılamaaları gebelik sonrasında gerçekleştirilecektir.**
- 1.7.20.** Enstitüler kendilerine gelen marazi maddelerin bakteriyolojik muayenelerini yaptıktan sonra izole edilen Brusella suşları, ülke genelinde oluşturulan epidemiyolojik verilere kaynak olacak biyotip haritasının geliştirilmesi için Pendik Veteriner Kontrol Enstitüsü'ne gönderecektir. Pendik Veteriner Kontrol Enstitü Müdürlüğü ise atıklarda aşı suşu tespit ettiğinde ilgili Enstitü Müdürlüğüne bildirim yapacaktır.
- 1.7.21.** Hastalık taramasıyla ilgili olarak (**EK-17a**) da yer alan form tanzim edilecek ve Genel Müdürlüğe gönderilecektir.
- 1.7.22.** **Enstitü Müdürlükleri tarafından gelen atık ve svap örnek sayısı ile pozitif ve negatif sonuçlar 3 dönem halinde Ek-17c' de yer alan form tanzim edilerek Mayıs-Eylül-Ocak aylarının ilk haftası geçmiş 4 ayın sonuçlarını kapsayacak şekilde Genel Müdürlüğümüze gönderilecektir.**

1.8. SIĞIR TÜBERKÜLOZU HASTALIĞI

- 1.8.1.** Hastalıkla mücadelede 2/4/2009 tarih ve 27188 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan Sığır (Bovine) Tüberkülozu Yönetmeliğinde belirtilen hususlara uyulacaktır.
- 1.8.2.** Mezbağa kesimi sonunda sığır tüberkülozu tespit edilen hayvanların bulunduğu işletmeler tespit edilerek, Hayvan Sağlığı, Yetiştiriciliği ve Su Ürünleri Şubesine bildirilmesi sağlanacaktır. İlgili işletmeler İl dışında bulunuyor ise Hayvan Sağlığı Şube Müdürlüğüne ilgili İl Müdürlüğüne bildirilmesi sağlanacaktır. Tüberküloz yönünden pozitif çıkan hayvanların bulunduğu işletmeler takip edilerek sığırlara tüberkülin testi uygulanacaktır. Hastalık taramasıyla ilgili olarak (**EK-17b**) de yer alan form tanzim edilecek ve Genel Müdürlüğe gönderilecektir.

T.C.
GIDA, TARIM VE HAYVANCILIK BAKANLIĞI
Gıda ve Kontrol Genel Müdürlüğü

- 1.8.3. Hastalıktan ari işletme oluşturulması, ariliğın sürdürülmesi, ithal ve ihraç edilecek hayvanlar, damızlıkta kullanılacak boğalar ile TİGEM işletmeleri için yapılan testler hariç isteğe bağılı sığııı tüberkülozu kontrolü yapılmayacaktır.**
- 1.8.4. İthal yada ihraç edilen küçükbası hayvanlar da Tüberkülin testlerinin yapılması ilgili Veteriner Sağıık Sertifikası gereğı zorunlu ise Tüberkülinin uygulama yeri ve değerlendirilmesi büyükbaş hayvanlar da olduğu gibi yapılacak, pozitif sonuçlarda ya itlaf ve imha edilecek yada karkas şarta tabi olarak değerlendirilecek, ancak tazminat ödenmeyecektir.**
- 1.8.5. Tüberkülin talepleri doğrudan Veteriner Kontrol Merkez Araştırma Enstitüsü Müdürlüğüne yapılacak ve hastalıktan ari işletmelerde ve hastalık mihraklarında yapılacak testler için gerekli tüberkülinler ücretsiz olarak gönderilecektir.**
- 1.8.6. Hastalıktan Ari İşletmeler İçin Sağıık Sertifikası İl Müdürlüklerince verilecektir. (EK-16) Sertifika numarası verilirken İl Trafik kodu –Sertifikanın düzenlendiğı yıl-01 den başlamak üzere numara verilecektir.(Örnek: Ankara İli için 2014 yılında verilecek ilk sertifika 06-2014-01 şeklinde verilecektir.)**
- 1.8.7. Sığııı Tüberkülozu Yönetmeliğindeki kriterler çerçevesinde test uygulamaları sonuçları doğrultusunda tüberkülin teamül cetveli hazırlanacak, onaylanıp mühürlendikten sonra, düzenleyen yerde ve şube müdürlüğünde muhafaza edilecektir. Müspet reaksiyon veren hayvanlar tazminatlı kesime sevk edilecek, şüpheli ve menfi reaksiyon veren hayvanlar birbirinden ayrı tutulacaktır.**
- 1.8.8. Sığııı Tüberkülozu hastalığı tespit edilen işletmelerde yapılan tüberkülin testi sonucunda negatif olarak tespit edilen erkek yada damızlık değerini yitirmiş dişi sığııırlar, karantina süresinin tamamlanması beklenmeden sahibinin isteğı üzerine kestirilebilecektir. Kesimin Resmi Veteriner Hekimin nezaretinde gerçekleştirilmesi, kesim sonunda karkasların sistematik muayene edilmesi, tüberkülozun lokal veya generalize olmasına göre etlerin kısmen ya da tamamen imha edilmesi ve kasaplık bedeli üzerinden tazminat ödenmesi, tüberküloz tespit edilmemesi durumunda ise etlerin serbest bırakılması gerekmektedir.**
- 1.8.9. Sığııı tüberkülozu tespit edilen işletmelerde, tüberkülin test sonucu negatif olan ineklerin sütleri uygun pastörizasyon ya da UHT işleminden sonra insan tüketimi için kullanılabilir ancak çiğ süt olarak satılamaz.**
- 1.8.10. Sığııı tüberkülozu tespit edilen işletmelerde hayvan hareketleri ile ilgili olarak, ilgili Yönetmelik hükümleri arasında yer alan enfekte sürü ifadesi gereğı fiziki yapısı müsait olan işletmelerde birden fazla sürü oluşturulabilir. Böylece enfekte işletmeye alınacak hayvanlardan yeni bir sürü oluşturulması ve enfeksiyon tespit edilen işletmelerde sürdürülebilir hayvancılığın tesis edilmesi mümkündür. Türkvat veri tabanı da birden fazla sürü kaydı yapılması için uygundur.**
- 1.8.11. Kurban bayramı sürecinde Kurban Hizmetleri Komisyonu tarafından kurbanlık hayvanlar için belirlenen kesim yerlerinde Sığııı Tüberkülozu hastalığının varlığı resmi Veteriner Hekim tarafından tespit edildiğinde, sığııı karkasının kasaplık bedeli, kesimhanede tespit edilmiş Sığııı Tüberkülozu gibi kabul edilerek ödenir.**
- 1.8.12. Sığııı Tüberkülozu nedeniyle karantinaya alınan işletmede bulunan ve test sonucu şüpheli ya da negatif çıkan ve karantina sürecinde ölen yada mecburi kesime tabi tutulan ve yapılan otopside Resmi Veteriner Hekimce Sığııı Tüberkülozu tespit edilen sığııırların tazminatı da Tüberkülin test sonucu pozitif sığııırlarda olduğu gibi ödenir.**
- 1.8.13. Mecburi kesimi yapılacak hayvanların, mahallinde kesim, kavurma, itlaf ve imha işlemleri esnasında Resmi Veteriner Hekim nezaret edecektir. Kesim, kavurma, itlaf ve imha işlemleri sonunda, her bir işleme ait rapor tanzim edilecektir. Kesimi yapılan hayvanların TÜRKVET kayıt sisteminden düşümünün yapılıp yapılmadığı İl/ilçe Müdürlüklerince kontrol edilecektir.**

- 1.8.14.** Sığır Tüberkülozu hastalık taramalarında “**Tek İntradermal Test**” ya da “**İntradermal Karşılaştırmalı Test**” kullanılacak, Tüberkülin Teamül Cetvelleri, kullanılan teste göre **EK-18a** ya da **EK-18b**’ de verilen örnek tabloya uygun olarak tanzim edilecek ve hastalık hakkında karar verilecektir. “Tek İntradermal Test” te pozitif bulunan hayvanlar, yanıtıcı pozitif reaksiyondan ya da etkileşim reaksiyonundan şüphe ediliyorsa, “İntradermal Karşılaştırmalı Test” e tabi tutulabilir. Bu durumda söz konusu test, yapılan ilk testten en az 42 gün sonra yapılacak, Tüberkülin Teamül Cetvelleri **EK-18b**’ de verilen örnek tabloya uygun olarak tanzim edilecek ve hastalık hakkında karar verilecektir.
- 1.8.15.** Tazminat ödemesi ile ilgili olarak Bakanlığa Hayvan İtlaf ve Tazminat Mazbatası ve Hayvan Hastalıkları Tazminatı Desteği Hak Ediş Belgesi gönderilecektir.
- 1.8.16.** Etlik Veteriner Kontrol Merkez Araştırma Enstitüsü Müdürlüğüne üretilen Tüberkülinin temininde sıkıntı yaşanmaması için hastalıktan ari işletmelerde yapılacak test tarihi ile uygulama yapılacak hayvan sayısı yıllık olarak Ocak ayı sonunda kadar ilgili enstitüye bildirilecektir. Enstitü Müdürlüğü yıllık olarak yapılan talepler çerçevesinde ihtiyaç duyulan Tüberkülini zamanında ilgili İl Müdürlüğüne gönderecektir.
- 1.8.17.** Hastalık çıkışına bağlı Tüberkülin taleplerinde, resmi yazı ekinde Hastalık Çıkış Raporu’ da yer alacaktır.

1.9. ŞARBON HASTALIĞI

- 1.9.1.** Son 5 yılda hastalık görülen mihraklardaki sirayete maruz hayvanların tamamı en geç 30 Mayıs 2014 tarihine kadar aşılacaktır. İl Müdürlükleri aşılama tamamladığında yaptıkları aşılama İLçe, köy-mahalle, B.Baş, K.Baş, T.Tırnaklı bazında mucadele@tarim.gov.tr adresine göndereceklerdir.
- 1.9.2.** Şarbon hastalığında en önemli korunma önlemi bu hastalıktan ölen hayvanların uygun bir şekilde ortadan kaldırılması olması nedeniyle, **ölen hayvanların otopsis yapılmadan**, iki metre derinlikteki çukurlara bulaşık toprak ve altlıkla birlikte yakılarak veya üzerlerine sönmemiş kireç dökülerek gömülmesi sağlanacaktır.
- 1.9.3.** Şarbon hastalığının teşhisi amacıyla Veteriner Kontrol Enstitüsü Müdürlüklerine kan frotisi veya steril svaplara emdirilmiş kan örneği tüp içinde gönderilecektir.

1.10. KUDUZ HASTALIĞI

- 1.10.1.** Hastalık şüphesi ve teyidi durumunda Kuduz Hastalığından Korunma ve Kuduz Hastalığı ile Mücadele Yönetmeliği hükümleri uygulanacaktır.
- 1.10.2.** Kuduz hastalığından şüphe edilen hayvanlar için müşahede yeri bulunmayan yerel yönetimlerin en kısa sürede yeterli kapasite ve donanıma sahip müşahede yeri oluşturması, mevcut olanların ise rehabilitasyonunun sağlanması, müşahede yerlerinin gerekli kayıt ve kontrol işlemlerinin yerel yönetimlerde görevli veteriner hekimlerce yapılması ve kuduz riskli temasa sebep olan sahipsiz hayvanların toplanması ve müşahede yerine taşınması sırasında kolluk kuvvetlerinden ve hayvanları koruma ile uğraşan sivil toplum kuruluşlarından da destek alınması için gerekli koordinasyon sağlanacaktır.
- 1.10.3.** Kuduzla ilgili mücadelede kurumlar arası işbirliği kurulacak, özellikle Mahalli İdareler, İl Özel İdareleri, Sağlık Müdürlükleri, Üniversiteler ve Sivil Toplum Kuruluşları ile koordineli çalışmaya özen gösterilecek ve ortak mücadele planları geliştirilecektir.
- 1.10.4.** Sağlık Bakanlığı İl/İlçe Teşkilatları ile gerekli koordinasyon ve işbirliği sağlanacaktır. Kuduz şüpheli her ihbar, ihbarın alındığı gün itibariyle mutlaka

T.C.
GIDA, TARIM VE HAYVANCILIK BAKANLIĞI
Gıda ve Kontrol Genel Müdürlüğü

resmi yazı ile Sağlık Bakanlığı İl/İlçe Teşkilatlarına bildirilecek ve mutlaka faks çekilecektir

- 1.10.5.** Sahipsiz köpeklerin üremelerinin kontrolü amacıyla gerekli girişimlerde bulunulacaktır. Sahipsiz köpeklerin yaşam ortamlarını oluşturan çöplükler gibi tüm unsurların rehabilite edilmesi hususu İl Hıfzıssıhha Kurullarında gündeme getirilerek karar alınması sağlanacak, ilgili kuruluşlar resmi yazılar ile uyarılacak ve işbirliği yapılacaktır.
- 1.10.6.** Serbest veteriner hekimlerle, gönüllü kuruluşların yaptığı aşılama ve aşılamaların takibi yapılarak aşıları hayvanların tanımlanması için yerel yönetimler ve mahalli idareler nezdinde girişimde bulunulacaktır.
- 1.10.7.** Halkın eğitimine yönelik çalışmalar artırılacak, bu konuda bölgesel yazılı ve görsel basınla işbirliğine gidilmesi sağlanacaktır.
- 1.10.8.** Çevredeki tüm şüpheli ısırık vakaları dikkatle takip edilecektir. Tüm şüpheli vakalarda gerekli marazi madde alınacak, en seri şekilde soğuk zincirle ilgili laboratuvara gönderilecek ve hastalık çıkması halinde filyasyon tespit edilecektir.
- 1.10.9.** Kuduz şüpheli marazi maddelerin hastalığın aciliyeti ve önemine binaen kurye ile soğuk zincir bozulmadan dikkatli paketlenerek ya da personel görevlendirilerek laboratuvara gönderilmesi sağlanacaktır.
- 1.10.10.** Ölü olarak bulunan tilki, kurt, çakal gibi yabani hayvanların İl/İlçe Müdürlüklerimize haber verilmesi ya da getirilmesi sağlanacak, bu hayvanlar İl ve İlçe Müdürlüklerince Etlik Veteriner Kontrol Merkez Araştırma Enstitüsü Müdürlüğüne ulaştırılacaktır.
- 1.10.11.** Enstitü Müdürlüklerince tespit edilen kuduz pozitif vakalar, virus yapısında olabilecek değişikliklerin izlenmesi amacı ile Ulusal Referans Laboratuvar olan Etlik Veteriner Kontrol Merkez Araştırma Enstitüsüne gönderilecektir.

1.10.12. KUDUZ AŞISI UYGULAMALARI

1. Aşılar Genel Müdürlüğümüzce ihale yapılmak suretiyle temin edilmiş olup, Etlik Veteriner Kontrol Merkez Araştırma Enstitüsü Müdürlüğü tarafından **EK-14'** de yer alan planlama dahilinde ücretsiz olarak gönderilecektir. Aşılamalar ülke genelinde **3 Mart – 2 Mayıs 2014** tarihleri arasında kampanya tarzında yapılacaktır. Kampanya sonunda uygulanmayan aşılar Genel Müdürlüğümüz ile irtibata geçilerek ihtiyacı olan kurumlara gönderilecek ve bu aşıların zayi olması engellenecektir.
2. Kampanya süresince sahipli ve sahipsiz tüm köpek ve kedilere ulaşılarak aşılanmaları sağlanacaktır. **Kedi – köpek programı için Bakanlık tarafından gönderilen aşılar sığırlara uygulanmayacaktır.**
3. **Tilki ve sansar gibi sürü alışkanlığı olmayan yabani hayvanlardan kaynaklanan aktif mihrakların olduğu 1. derece riskli yerleşim yerlerinde; yapılacak risk değerlendirmesine göre sadece meraya çıkan sığırlara sınırlı aşı uygulaması 5996 sayılı Kanununun 4. Maddesi ve 43. Maddesi gereğince İl Özel İdare kaynakları ile temin edilecektir.**
4. Köpek ve kedilerin aşılama ve kimliklendirme çalışmalarına Türk Silahlı Kuvvetleri, Belediye Başkanlıkları, Veteriner Hekim Odaları, Veteriner Fakülteleri, ve Sivil Toplum Örgütlerinin de gönüllülük esaslı katılımı için çaba gösterilecektir. Katılım sağlayan gönüllü kurum ya da veteriner hekimlere ücretsiz uygulanması koşulu ile tahsis edilerek uygulanması takip edilecektir.
5. Ülke genelindeki sahipli ve sahipsiz köpeklere yoğun parenteral aşılama yapılmasına yönelik bilgilendirme için kampanya esnasında broşür ve afişler, radyo ve TV spotları kullanılacaktır.

1.11. RUAM HASTALIĞI

- 1.11.1. “Ülkesel Ruam Eradikasyon Projesi” sonucunda ülke genelinde sağlanan konumun devamlılığı için daha önce teste tabi tutulmamış olduğu tespit edilen hayvanlar ile riskli değerlendirilen veya kimlik belgesi bulunmayan at ve katırlar mallein testine tabi tutulacak, eşekler klinik muayeneden geçirilecektir.
- 1.11.2. Ruam taramasından geçirilmiş, hastalık yönünden menfi bulunarak Tek Tırnaklı Hayvan Kimlik Belgesi verilmiş at ve katırlar ile klinik muayeneye tabi tutularak sağlıklı bulunan eşeklerin sevklerine müsaade edilecektir.
- 1.11.3. Yarış ve atlı spor gibi sportif amaçla yetiştirilen pedigri atlardan kan serumu toplanarak serolojik kontrollere devam edilecektir.
- 1.11.4. İstanbul İli Adalar İlçesinde bulunan tek tırnaklı hayvanların tamamı mikroçip ile tanımlanacak, Tek Tırnaklı Hayvan Kimlik Belgesi düzenlenecek ve giriş-çıkışları sıkı bir şekilde takip edilecektir.
- a) Hayvan Sevk Raporu olmayan tek tırnaklı hayvanlar 21 gün süreyle karantinaya alınarak mallein tatbik edilecek, müspet reaksiyon veren hayvanlar tazminatsız olarak itlaf edilecektir.
- b) Adalar İlçesinde tek tırnaklı hayvanların giriş dönemi olan ilkbahar ile çıkış dönemi olan Sonbaharda mevcut atların tamamına mallein tatbik edilerek, müspet reaksiyon veren hayvanlar itlaf ve imha edilecektir.
- c) Yapılacak taramaların sonuçlarında müspet görülen atların geldikleri bölge tespit edilecek ve bu durum Genel Müdürlüğe ve ilgili İl müdürlüğüne bildirilecektir.
- 1.11.5. İstanbul ili, Adalar İlçesinde; Belediye ile işbirliği yapılarak, ilçede bulunan ahırların periyodik olarak dezenfekte edilmesi sağlanacak, dezenfekte edilmeye elverişli olmayan ahırlara hayvan giriş ve çıkışları Hayvan Sağlığı ve Zabıtası Komisyonunca yasaklanacaktır. Mallein uygulama sonuçlarının değerlendirilmesi Ruam Hastalığına Karşı Korunma ve Mücadele Yönetmeliği’nde belirtilen hususlar çerçevesinde yapılacaktır. (EK-7b)’ de karar verme örnekleri yer almaktadır.

1.12. ATLARIN ENFEKSİYÖZ ANEMİSİ HASTALIĞI

- 1.12.1. Hastalık bildiri, hastalıktan şüphe edilmesi durumunda alınacak önlemler, hastalık tespit edilmesi durumunda alınacak önlemler, epidemiyolojik araştırma ve karantinanın kaldırılması ile ilgili iş ve işlemler hakkında Atların Enfeksiyöz Anemisi Hastalığına Karşı Korunma ve Mücadele Yönetmeliğinde yer alan hükümler uygulanacaktır.

1.13. KANATLI HASTALIKLARI

- 1.13.1. İldeki mevcut ticari işletmeler ile aile yetiştiriciliği şeklinde bulunan tüm kümes hayvanlarına ait bilgilerin güncelleştirilmesi sağlanacaktır. Entegre işletmeler (fason üretim yapan kümesler dahil) öncelikli olmak üzere tüm kanatlı işletme ve kümeslerin coğrafi koordinatları GPS cihazı ile tespit edilerek TÜRKVET üzerinden kayıt edilecek, elektronik ortamda ve evrak üzerinde ayrıca muhafaza edilecektir.
- 1.13.2. Mevcut kanatlı işletmelerince uygulanan aşılama programları takip edilerek çalışma sonuçları her ay TÜRKVET veri tabanına işlenecektir.
- 1.13.3. Kanatlı hastalığı şüphesi halinde laboratuvara numune gönderilerek, hastalık semptomu görülen sürülerde etken izolasyonu ve identifikasyonu yapılması sağlanacaktır.
- 1.13.4. Tavuk vebası ve Newcatle hastalıkları konusunda ilgili personele, üreticilere ve tüketicilere yönelik sürekli eğitim çalışmaları sürdürülecektir.

1.14. NEWCASTLE (YALANCI TAVUK VEBASI) HASTALIĞI

- 1.14.1. Bakanlıkça belirlenecek ve daha sonra bildirilecek olan illerde newcastle hastalığı ile mücadele ve ari bölge oluşturmaya hazırlık amacı ile köy kanatlılarında aşılama programı başlatılacaktır.
- 1.14.2. Hastalıkla mücadelede Yalancı Tavuk Vebası Hastalığına Karşı Korunma ve Mücadele Yönetmeliği ve Bakanlığımızca gönderilen genelge ve talimatlara göre işlem yapılacaktır.
- 1.14.3. Newcastle hastalığında, izolasyon için alt yapısı uygun olan Enstitülerce izole edilen virüs suşları identifikasyon (tiplendirilme) için Etlik Veteriner Kontrol Merkez Araştırma Enstitüsü Müdürlüğüne gönderilecektir.
- 1.14.4. Ölen kanatlı hayvanların rastgele çevreye atılması engellenecek, üzerine kireç dökülmek suretiyle gömülmesi sağlanacaktır.

1.15. TAVUK VEBASI (AVIAN INFLUENZA-KUŞ GRİBİ) HASTALIĞI

- 1.15.1. Hastalıkla mücadelede “Tavuk Vebası Hastalığına Karşı Korunma ve Mücadele Yönetmeliği” ve Bakanlığımızca gönderilen genelge ve talimatlara göre işlem yapılacaktır.
- 1.15.2. 04.10.2010 tarih ve 27692 sayılı Resmi Gazete’de yayınlanarak yürürlüğe giren “Kanatlı Hayvanlarda Görülen Kuş Gribi Salgını Konusunda Yapılması Gerekenler” konulu Başbakanlık Genelgesi kapsamında diğer kamu kurum ve kuruluşları ile koordinasyon içerisinde bütün İl Müdürlükleri Ulusal acil eylem planı çerçevesinde kendi İl Acil Eylem Planını hazırlayacak ve gerektiğinde güncellenerek ilgili yardımcı kurumlara gönderilerek hastalık durumuna hazır olunması sağlanacaktır. Plan çerçevesinde görevlendirilen Bakanlığımız ve diğer kurum personeli mücadele ve biyogüvenlik konularında eğitilecektir.
- 1.15.3. Kuş gribi şüpheli kanatlı hastalıkları ile ilgili duyum ve ihbarlar en geç 2 saat içinde değerlendirilecektir. İnceleme sırasında kullanılacak koruyucu kıyafet, alet – malzeme ve dezenfektanlar önceden hazırlanarak kullanıma hazır set halinde tutulacak, hastalık mücadelesinde kullanılan malzeme depoları düzenli ve her zaman ulaşılabilir durumda olacaktır.
- 1.15.4. Kuş gribi şüpheli vakalar derhal elektronik ortamda mucadele@tarim.gov.tr adresine gönderilecek, hastalıktan şüphe edilmesi durumunda düzenli olarak bilgi notu gönderilecektir.
- 1.15.5. Hastalık mücadelesi amacıyla kanatlı itlafında Acil Eylem Planında belirtilen metotlar kullanılacak hayvanlara eziyet edilmesi engellenecektir.
- 1.15.6. Hastalığın görülmediği sükûnet dönemlerinde aşağıda belirtilen koruyucu tedbirlerin alınması için gerekli duyurular yapılacaktır.
- a) Özellikle riskli sulak alanlar çevresindeki yaklaşık 1 km. mesafeli alanda kaz, ördek gibi suda yaşamaya ihtiyaç duyan kümes hayvanlarının mutlaka kapalı alanlarda tutulması,
- b) Tavuk, horoz, hindi gibi suda yaşamaya ihtiyaç duymayan kümes hayvanlarını açıkta beslemek ve dolaştırmak isteyen hayvan sahiplerinin ise hayvanlar için gezinti yeri olarak belirledikleri alanların etrafını tel ile çevirerek ve üstünü de devekuşu işletmeleri hariç olmak üzere aynı şekilde tel, ağ veya teması kesecek başka bir yapı malzemesi ile örterek kanatlıların gezinti yerlerini sınırlandırılması, böylece göçmen su kuşları ile olası temas riskinin önlenmesi,

T.C.
GIDA, TARIM VE HAYVANCILIK BAKANLIĞI
Gıda ve Kontrol Genel Müdürlüğü

- c) Köylerde açıkta beslenen ve dolaştırılan kaz, ördek gibi suda yaşamaya ihtiyaç duyan kanatlı hayvanlar ile suda yaşamaya ihtiyaç duymayan tavuk, hindi gibi kanatlı hayvanların aynı yerlerde bulundurulmaması.
- d) Ölen kanatlı hayvanların rastgele çevreye atılması engellenmesi ve üzerine kireç dökülmek suretiyle gömülmesi.

1.15.7. Bakanlığımızca yürütülen projeler kapsamında Ülke genelinde “Eğiticilerin Eğitimi Seminerleri” düzenlenmiştir. Söz konusu seminerlere katılan personel aldığı eğitimi diğer personel ve Hayvan Sağlığı, Yetiştiriciliği ve Su Ürünleri Şubesine yeni atanan personele aktaracaktır. Riskli dönemler yaklaştığında bu eğitimler tekrarlanacak, personel eğitimleri tutanak altına alınarak muhafaza edilecektir.

1.15.8. İl/İlçe Müdürlüklerinde söz konusu hastalık şüphesinde veya çıkışında kullanılmak üzere tulum, çizme ve eldiven gibi tek kullanımlık koruyucu kıyafetler ile gözlük, maske ve etkin dezenfektanlar depolarda hazır ve düzenli bulundurulacaktır. İlk müdahale için gerekli olan malzemeler set halinde çanta içinde hazır tutulacaktır.

1.15.9. Ticari kümeslerde hastalık yönünden klinik izleme çalışmalarına devam edilecek olup, söz konusu klinik izlemelerle ilgili olarak **(EK-10b)**’ de yer alan form doldurularak her ay düzenli olarak Genel Müdürlüğümüze gönderilecektir.

1.16. ARILARIN AMERİKAN YAVRU ÇÜRÜKLÜĞÜ

1.16.1. Temel petek üretim yerlerinden numune alınması, hastalığın tespiti halinde yapılacak iş ve işlemler, Arı İşletmeleri ve Temel Petek Üretim Yerleri Faaliyet Raporu **(EK-11)** ve bunun gibi hususlarla ilgili Bal Arılarının Amerikan Yavru Çürüklüğü Hastalığına Karşı Korunma ve Mücadele Yönetmeliği hükümleri uygulanacaktır.

1.17. NAKLEDİLEBİLİR SÜNGERİMSİ BEYİN HASTALIKLARI (BSE, FSE, SCRAPIE)

1.17.1. Hastalık şüphesi ve bildirişi, resmi teyit durumunda yapılacak uygulamalar ile TSE’ nin izlenmesi ve bunun gibi hususlarla ilgili **“Nakledilebilir Süngerimsi Beyin Hastalıklarına Karşı Korunma ve Mücadele Yönetmeliği”** hükümleri uygulanacaktır.

1.17.2. Halk sağlığı ve gıda güvenliği açısından önem arz eden Sığırların Süngerimsi Beyin Hastalığı izleme programı laboratuvar kapasitesinin artırılması, mezbaha altyapılarının geliştirilmesi ve bütçe imkanlarına bağlı olarak genişletilebilecektir.

1.17.3. Sinirsel semptomla seyreden hastalık belirtileri gösteren tüm hasta kediler sinirsel semptomla seyreden hastalıklar yanında FSE yönünden de incelemeye alınacaktır.

1.18. İHBARİ MECBURİ BALIK HASTALIKLARI

1.18.1. İhbarı Mecburi Hayvan Hastalıkları ve Bildirimine İlişkin Yönetmelik ile ihbarı mecburi olan balık hastalıkları, Su Hayvanlarının Sağlık Koşulları İle Hastalıklarına Karşı Korunma ve Mücadele Yönetmeliğinde ise hastalığa duyarlı türler belirtilmiştir.

1.18.2. Duyarlı tür kapsamına girmeyen balıklarda hastalık görülmesi durumunda ihbarı mecburi hastalık olarak değerlendirilmeyecek sadece izleme çalışması yapılacaktır. Bu izleme çalışması için **(EK-19 ve EK-20)**’ de yer alan Balık Hastalıkları İzleme Formu iki nüsha olarak doldurularak bir nüshası Bornova Veteriner Kontrol Enstitüsü Müdürlüğüne, bir nüshası da Bakanlığa gönderilecektir.

1.18.3. İhbarı mecburi balık hastalığının çıkması durumunda İl Müdürlüğü Hayvan Sağlığı, Yetiştiriciliği ve Su Ürünleri Şube Müdürlükleri Gıda ve Yem Şube Müdürlüklerini, Gıda ve Yem Şube Müdürlükleri de yapılacak su ürünleri sevkleri sırasında Hayvan Sağlığı, Yetiştiriciliği ve Su Ürünleri Şube Müdürlüklerini mutlaka bilgilendirecektir.

T.C.
GIDA, TARIM VE HAYVANCILIK BAKANLIĞI
Gıda ve Kontrol Genel Müdürlüğü

- 1.18.4. İhbarı mecburi balık hastalıklarından birinin görülmesi durumunda aşağıdaki mücadele yöntemi uygulanacaktır.
- 1.18.5. Hastalık çıkması durumunda kordon sınırları, Hayvan Sağlığı ve Zabıtası Komisyonunca, enfekte çiftliğin bulunduğu su havzası veya kıyı alanında yer alan ve bulaşma ihtimali olan yerler dikkate alınarak belirlenecektir.
- 1.18.6. Kordon konulan şüpheli alan içindeki tüm balık çiftlikleri tespit edilerek, buralardan marazi maddeler alınacak ve **(EK-19 ve EK-20)**' de yer alan Balık Hastalıkları İzleme Formu ile birlikte laboratuvara teşhis için gönderilecektir. Bu çiftliklerin, hastalığa duyarlı ve duyarlı olmayan türler yönünden balık, yumurta, larva, gamet ve yem alım ve satımı yaptığı yerlerin kayıt altına alınması sağlanacaktır. Hastalık çıkan işletmelerde Hastalık sonrası Hastalık İzleme programı, aynı su kaynağındaki işletmeler ile, balık, yumurta, larva, gamet, yem alışverişi yapılan işletmelerde ise Hastalık İzleme Programı uygulanacaktır. Bu programlar Ulusal Referans Laboratuvarı tarafından hazırlanacak ve Genel Müdürlük onayı ile yapılacaktır.
- 1.18.7. Özel ve resmi kurum ve kuruluşlar tarafından ihbarı mecburi bir balık hastalığı teşhis edildiğinde teyit edilmesi ve izolatin muhafaza altına alınması için Ulusal Referans Laboratuvarına örnek/izolat gönderilecektir.
- 1.18.8. İhbarı mecburi balık hastalıklarının bölgesel/ ülkesel durumunun belirlenmesi için Ulusal Referans Laboratuvar tarafından bölgesel/ ülkesel tarama çalışmaları programlanacak ve Genel Müdürlük onayı ile uygulanacaktır.
- 1.18.9. Hastalık çıkan çiftliğin giriş çıkışlarında dezenfeksiyonu sağlayacak bir donanım bulundurulması sağlanacaktır.
- 1.18.10. **Öncelikli olarak, yenilebilecek büyüklükte olan ve hastalığın klinik belirtilerini göstermeyen balıklar iç organları çıkartıldıktan sonra kontrollü olarak tüketime sunulacaktır.** Bu işlem için işletmenin bulunduğu yerde uygun tesis bulunmaması halinde balıkların uygun bir işleme tesisine şartlı ve kontrol altında çevreyi bulaştırmayacak şekilde nakledilmesi sağlanacaktır. Tüketilmeyecek olan balıklar ile yumurtalar ve işlem artığı iç organlar çukura gömme yöntemi veya imha fırınlarında yakılarak imha edilecektir.
- 1.18.11. Hasta balıklar, yumurtalar ve gametler mutlaka geri çekilerek öldürülecek ve ölü balıklarla beraber çukura gömme veya imha fırınlarında yakılarak imha edilecektir. Balıkların porsiyonluk duruma gelmeleri için kısa bir zaman gerektiğinde ve karantina önlemlerinin uzatılmasında sakınca görülmediği durumlarda balıkların ticari boyutlara erişene kadar büyütülmelerine izin verilir.
- 1.18.12. Karasal çiftlikte havuzlarda bulunan tüm balıklar boşaltıldıktan sonra (imha, porsiyon büyüklüğündekilerin tüketime sunulması v.s.) havuzdaki suda dezenfekte edilerek boşaltılır. Havuzlar temizlenir ve uygun dezenfektanla, Örneğin ;
 - % 3 lük Formalin ile en az 5 dakika
 - % 2 lik NaOH ile en az 10 dakika
 - % 1 lik Virkon ile en az 1 dakika havuzlar dezenfekte edilir, kurutulur ve yıkanır.
- 1.18.13. Havuzların yanı sıra tüm alet, ekipmanlarda (tanklar, giysiler vb) dezenfekte edilir. Çiftlik dışına hiçbir şekilde alet-ekipman, yem, balık, yumurta ve gamet çıkarılmayacaktır.
- 1.18.14. Hastalığın epizootik araştırması yapılacak ve özellikle yemin de kaynağı araştırılacaktır.
- 1.18.15. Hastalık çıkan işletmeden son 3 yıl içerisinde balık, yumurta veya gamet dağıtılan yerlerin isim ve adresleri tespit edilerek Bakanlık ve ilgili İl/İlçe Müdürlüklerine durum bildirilir.
- 1.18.16. Aynı su kaynağı üzerinde bulunan diğer çiftliklere giren su, giriş yerinde dezenfekte edilir.

- 1.18.17.** Üretim çiftliklerinde ve tesislerde hastalık sebebiyle alınan karantina tedbirleri son imhadan 30 gün sonra, Bakteriyel böbrek hastalığı ise istisna olarak 60 gün sonra dezenfeksiyon yapılarak kaldırılır. Doğal yataklarda ise son iki yıl yapılan hastalık izleme sonuçlarının negatif olmasından sonra karantina tedbirleri kaldırılır.
- 1.18.18.** İşletmelere aşağıda belirtilen hususlar önerilmelidir.
- a) Yeni konulacak yumurtalar iodofor (0.1 ppm iodin) ile 1 dakika muamele edilir. 3-5 dakika temiz deniz suyu ile yıkanıp dezenfekte edilmiş tanklara aktarılır. Yeni balık popülasyonu oluşturulurken alınacak balıkların veya yumurtaların alındığı işletmenin viral enfeksiyonlardan arı olduğunu gösteren raporları bulunmalıdır.
- b) Enfeksiyon etkeninin yok edilmesi ve daha sonraki salgınların önlenmesi için tesislerde UV rays UV-C (254 nm)'lik dezenfeksiyon sistemlerinin veya filtrasyon sistemlerinin kurularak suyun havuzlara gitmeden önce bunlardan geçirilmesi gereklidir.
- c) Isıl işlem görmüş yem kullanılmalıdır (VHS virüsü 50 °C'de 10 dakikada, IPN virüsü 80° C'de 10 dakikada inaktive olur).
- 1.18.19.** İhbarı Mecburi olmayan ancak ülkemiz için ekonomik ve ticari öneme sahip Diplostomiosis, tüberkülozis, Enfeksiyöz Pankreatik Nekrozis ve Viral Nervöz Nekrozis hastalıklarından şüpheli olgulardan mutlaka teşhis için laboratuvara örnek gönderilecektir. Bu hastalıklar yönünden Ulusal Referans Laboratuvar tarafından bölgesel/ ülkesel tarama çalışmaları programlanacak ve Genel Müdürlük onayı ile uygulanacaktır.

1.19. ÇİFT KABUKLU YUMUŞAKÇA VE KABUKLU HASTALIKLARI

- 1.19.1.** İhbarı Mecburi Hayvan Hastalıkları ve Bildirimine İlişkin Yönetmelik ile ihbarı mecburi olan Çift kabuklu yumuşakça hastalıkları, Su Hayvanlarının Sağlık Koşulları İle Hastalıklarına Karşı Korunma ve Mücadele Yönetmeliğinde ise hastalığa duyarlı türler belirtilmiştir.
- 1.19.2.** Çift Kabuklu yumuşakça veya kabuklularda herhangi bir anormal ölüm görülmesi durumunda, yetiştiriciler veya bu tür gözlemlerde bulunan herhangi bir kişi tarafından mümkün olan en kısa sürede İl/İlçe Tarım Müdürlüğüne ihbarda bulunulacaktır.
- 1.19.3.** Anormal ölüm görülen çift kabuklu yumuşakça ve kabuklulardan numuneler alınarak laboratuvara marazi madde gönderilecektir. Laboratuvar sonuçları gelene kadar geçici kordon konulacak ve kordon altındaki bölgeden hiçbir yumuşakça veya kabuklu çıkarılmayacaktır.
- 1.19.4.** Çift kabuklu yumuşakça ve kabuklu işletmelerinde teşhis laboratuvarları tarafından tespit edilen pozitif örneklerin, teyit amacıyla ulusal referans laboratuvar olan Bornova Veteriner Kontrol Enstitüsü Müdürlüğüne gönderilmelidir.
- 1.19.5.** Laboratuvar sonucuna göre ihbarı mecburi bir çift kabuklu yumuşakça veya kabuklu hastalığı tespit edilmesi durumunda aşağıdaki mücadele yöntemi uygulanacaktır.
- Önce bir epidemiyolojik araştırma yapılarak bulaş yolları ve bulaşma kaynakları tespit edilecek ve buralarda da gerekli tedbirler alınacaktır.
 - Hastalığın klinik belirtisini gösteren hayvanlar öldürülerek imha edilecektir.
 - Hastalığın klinik belirtisini göstermeyen hayvanlar ise insan tüketimine sunulabilecektir.
 - Hayvan Sağlığı ve Zabıtası Komisyonu tarafından aynı hastalıkla enfekte olmuş başka çiftlikler, yetiştirme alanları veya hasat edilmiş doğal yataklara hayvanların hareketine izin verilebilir.
 - Üretim çiftliklerinde ve tesislerde, hayvanlar imha edildikten ve piyasaya arz edildikten sonra gerekli temizlik ve kimyasal maddelerle dezenfeksiyon yapılacaktır.

T.C.
GIDA, TARIM VE HAYVANCILIK BAKANLIĞI
Gıda ve Kontrol Genel Müdürlüğü

- Üretim çiftliklerinde ve tesislerde hastalık sebebiyle alınan karantina tedbirleri son imhadan 30 gün sonra, dezenfeksiyon yapılarak kaldırılır. Doğal yataklarda ise son iki yıl yapılan hastalık izleme sonuçlarının negatif olmasından sonra karantina tedbirleri kaldırılır.
- Çift Kabuklu Yumuşakça hastalıkları ile ilgili olarak 2010 yılında, Balıkesir, Çanakkale ve İzmir illerinde Bakanlığımızca onaylanmış ve onaylanacak üretim alanlarında yılda iki kez izleme çalışması yapılacaktır. İzleme programı ile ilgili Çift Kabuklu Yumuşakça Hastalıkları İzleme Programı Bilgi Formu (**EK-22**), Çift Kabuklu Yumuşakçalarda Hastalık/Anormal Ölümler Bilgi Formu (**EK-23**) ve Yumuşakça Örneklerinin Paketlenmesi (**EK-24**) ekte belirtilmiştir. İzleme programı ile ilgili diğer detaylar daha sonra bildirilecektir.
- Hastalık çıkan üretim çiftlikleri ve işletmelerde deniz suyunun dezenfeksiyonu amacıyla klorin ve ozon kullanılabilir. Klorin olarak çamaşır suyu (sodium hypochloride) uygulanır. Ancak klorinli deniz suyunun çevreye zararlı etkilerinden dolayı işletmeden çıkarılmadan önce karbon filtresinden geçirilerek ya da sodyum veya potasyum thiosülfat ile muamele ederek nötralize edilmesi gereklidir. Tüm boru ve tanklar litreye 50 mg klorin (milyonda 50 kısım) veya litreye 00.8-1.0 mg ozon ile en az 30 dakika muamele edilir. Tank yüzeyleri ve borular hava ya da ısı ile kurutulmasını takiben iodoformlar da litreye 200-250 mg iodine ihtiva edecek şekilde en az 10 dakika uygulanabilir. Ekipman ve ayakların dezenfeksiyonu amacıyla aynı şekilde klorin, iodoformlar ve sodyum hidroksit kullanılabilir.

1.20. AT VEBASI HASTALIĞI

1.20.1 Hastalığın kolaylıkla uzak bölgelere yayılmasında Culicoides cinsi sineklerin rolü büyüktür. Hastalık 1960 yılında Güney illerimizde büyük ölümlere neden olmuş 1961 yılında Ege bölgesinde Salihli, Turgutlu ve Manisa'da görülmüştür. Elazığ Veteriner Kontrol Enstitüsü Müdürlüğü tarafından üretilen canlı attenüe at vebası aşısı ve kontrol programları ile hastalık söndürülmüş ve bu güne kadar başka mihrak rapor edilmemiştir. Ancak hastalığın Eylül 2007 de Senegal ve Eylül 2008 de Etiyopya'da rapor edilmesi yanında, aynı vektörlerin neden olduğu Mavidil hastalığının Akdeniz Ülkelerinde ve Bulgaristan'da görülmesi, At Vebası hastalığının görülebilirliği açısından önem taşımaktadır. Bu durum dikkate alınarak bölgedeki atlarda görülen her şüpheli vaka mutlaka Merkez Veteriner Kontrol Araştırma Enstitüsüne bildirilecektir.

1.21. KÜÇÜK KOVAN KURDU (AETHINA TUMIDA)

1.21.1 Larvaları bal veya polen depolu peteğin içerisinden tünel kazarak peteğe zarar veren veya bunları yok eden, bala dışkı bırakan, balın rengini değiştiren ve balda mayalanmaya ve köpüklenmeye yol açan bir böcektir. Söz konusu semptomların görüldüğü kovanlar hastalık yönünden incelemeye alınacaktır. Hastalığın görülmesi durumunda 21.12.2011 tarih ve 28149 sayılı resmi gazetede yayınlanarak yürürlüğe giren "Bal Arılarının Küçük Kovan Kurdu ile Tropileaps Akarı Hastalığına Karşı Korunma ve Mücadele Yönetmeliği" hükümlerine titizlikle uyulacaktır. Kovan hareketleri ve etkenle bulaşık ekipman kullanımı hastalığın yayılmasına neden olduğundan hastalık görülen işletmede kovan hareketleri ile bulaşık materyalin hareketleri kısıtlanacaktır.

1.21.2 Hastalık tespit edilen arıcılık işletmesinde bulunan ısıya dayanıksız malzemeler ve kovanın tamamı arılıktan uzak bir yerde kazılan bir çukurda yakılarak imha edilir. Isıya dayanıklı kovanın gövde, kapak ve dip tahtası ile işletmede kullanılan her türlü

malzeme, yüzeyler iyice kazındıktan sonra pürmüzle yakılarak kullanılmasına izin verilir.

1.22. TROPILAEELAPS AKARI (TROPILAEELAPS MITE)

- 1.22.1. Arıları etkileyen bir parazit olan Tropilaelaps akarı uzunluğu 1 mm' ye kadar uzanan kırmızı kahverengi bir akardır. Tropilaelaps akarlarının istila ettiği kolonilerde, Varroa hastalığına benzer hasarlar görülür. Yavru arılarda yüksek mortalite düzeyleri, düzensiz veya zayıf yavrulama, delikli kapsüller ve yetişkin arıların beklenen yaşam ömründe azalma görülebilir. Şiddetli istilalarda ölü yavru sayısı fark edilebilir koku yayacak kadar artabilir. Söz konusu semptomların görüldüğü kovanlar hastalık yönünden incelemeye alınacaktır. Hastalığın görülmesi durumunda 21.12.2011 tarih ve 28149 sayılı resmi gazetede yayınlanarak yürürlüğe giren "Bal Arılarının Küçük Kovan Kurdu ile Tropilaelaps Akarı Hastalığına Karşı Korunma ve Mücadele Yönetmeliği" hükümlerine titizlikle uyulacaktır. Kovan hareketleri hastalık görülen işletmede kısıtlanacaktır.
- 1.22.2. Hastalık tespit edilen arıcılık işletmesinde bulunan ısıya dayanıksız malzemeler ve kovanın tamamı arılıktan uzak bir yerde kazılan bir çukurda yakılarak imha edilir. Isıya dayanıklı kovanın gövde, kapak ve dip tahtası ile işletmede kullanılan her türlü malzeme, yüzeyler iyice kazındıktan sonra pürmüzle yakılarak kullanılmasına izin verilir.

1.23 EPIZOOTIC HAEMORRHAGIC DISEASE (EHD)

- 1.23.1 Ülkemizde 2007 yılı Haziran ve Temmuz aylarında Aydın ve Muğla illerinde sığırlarda göz kapaklarında şişlik ve lakrimasyon, salivasyon, konjunktivalarda hiperemi, burun akıntısı, değişik derecelerde nekrotik-erosiv ve yer yer ülseratif tabiatta stomatitis, bazı olgularda keratitis, memede kızarıklık ile karakterize salgınlar görülmesi üzerine Bornova VKAEM tarafından gerekli inceleme yapılmış, hasta hayvanlardan izole edilen viruslar ile hastalığı atlatan hayvanlara ait kan serumu örnekleri Institute For Animal Health Pirbright Laboratory'ye EHD şüphesi ile gönderilmiş ve EHD tip 6 olarak tanımlanmıştır.
- 1.23.2 2008 yılı Temmuz ayında ise Denizli ve İzmir illerinden Bornova VKAEM ateş, burun akıntısı, ağız ve dilde yara, ishal, dilde morarma, yüzde şişlik ve kuzu ölümleri anemnezi ile koyun materyallerinden EHD virusu izole edilmiştir.
- 1.23.3 Ülkemizde hem sığır hem de koyunlarda görülen EHD hastalığı, culicoides cinsi sokucu sinekler tarafından taşınmaktadır. Bu nedenle hastalıkla mücadele amacıyla culicoideslere yönelik olarak düzenli uygun ilaçlar kullanılmalıdır.
- 1.23.4 Sığır ve koyunlarda yukarıda söz edilen semptomlara rastlandığında, şüpheli hayvanlardan EDTA'lı kan, ölen hayvanlardan iç organ örnekleri, hastalığı atlatan hayvanlardan 21-30 gün sonra kan serumu soğuk zincirde bölge enstitüsüne gönderilmelidir.
- 1.23.5 Hastalık tespit edilen işletmede bulunan enfekte ve şüpheli hayvanların, virüs saçımını önlemek üzere, kesime sevk edilmesi için yetiştirici teşvik edilecektir. Hastalık nedeniyle konulan kordon ve karantina önlemleri, klinik semptomların ortadan kalkmasından sonra, etkenin inkubasyon süresi dikkate alınarak yapılacak laboratuvar incelemesinde, etkenin tespit edilmemesi durumunda, temizlik ve dezenfeksiyon yapılarak kaldırılacaktır.

T.C.
GIDA, TARIM VE HAYVANCILIK BAKANLIĞI
Gıda ve Kontrol Genel Müdürlüğü

1.24 İHBARI MECBURİ DİĞER HAYVAN HASTALIKLARI

- 1.24.1. 5996 sayılı Kanunun yürürlüğe girmesi ile İhbarı Mecburi Hayvan Hastalıkları yeniden belirlenmiş ve 22 Ocak 2011 tarih ve 27823 sayılı resmi gazetede yayımlanmıştır.
- 1.24.2. Hastalığın tespit edildiği işletmelerde kordon ve karantina önlemleri alınacak, hasta, şüpheli ve sağlam hayvanlar birbirinden ayrılacaktır. Hastalığın yayılımının önlenmesi için hasta ve şüpheli hayvanların kesime sevk edilmesi için yetiştiriciler teşvik edilecektir. Hastalık nedeniyle konulan kordon ve karantina önlemleri, klinik semptomların ortadan kalkmasından sonra, etkenin inkübasyon süresi dikkate alınarak yapılacak laboratuvar incelemesinde, etkenin tespit edilmemesi durumunda, temizlik ve dezenfeksiyon yapılarak kaldırılacaktır.

2. İHBARI MECBURİ OLMAYAN BAZI HASTALIKLAR

2.1. INFECTIOUS BOVINE RHINOTRACHETS (IBR/IPV) HASTALIĞI

- 2.1.1. IBR/IPV hastalığının ülkemizde yayılmasını önlemek amacıyla özellikle damızlık hayvanlara yönelik aşağıdaki tedbirlerin gerek İl Müdürlüklerince, gerekse ilgili kurum ve kuruluşlarca alınması gerekmektedir. Buna göre;
 - a) Tabii tohumlama boğalarının, hastalıktan korunması için mutlaka inaktif marker IBR aşısı ile aşılanması, inaktif marker aşılarının seronegatif hayvanlara yapılması, 6 ayda bir rutin olarak IBR yönünden kontrol edilmesi ve seropozitif boğaların kesinlikle damızlıkta kullanılmaması,
 - b) 2003 yılından itibaren özel ve kamuya ait damızlık sığırlarda inaktif marker IBR aşısı uygulamasına geçilmesi,
 - c) Besi hayvanlarına ise inaktif konvansiyonel veya inaktif marker IBR aşısı uygulamasının kontrollü yapılması için besicilerin teşvik edilmesi,
 - d) Sun'i tohumlama boğalarına IBR aşısı uygulanmaması, stok spermalarda virus izolasyonu yapılması ve sonucun negatif çıkması halinde spermaların piyasaya sunulması, seropozitif boğaların damızlıktan çıkarılarak kesime sevk edilmesi gerekmektedir.

2.2. GUMBORO HASTALIĞI

- 2.2.1. Kanatlı yetiştiricisini büyük ekonomik kayıplara uğratan önemli hastalıklardan biride Gumboro (İnfeksiyöz bursal hastalığı-IBD) hastalığıdır. Hastalığın çok bulaşıcı ve immunosupresif olması nedeniyle kanatlı sektörü açısından ihmal edilmemesi gereken bir hastalıktır. Hastalıkla mücadelede ve korunmada alınacak idari tedbirlerin yanında, aşı seçiminin ve programlarının çevredeki hastalık riski durumu ve civcivlerin maternal antikör düzeyinin belirlenerek yapılması gerekmektedir.

2.3. İPEKBÖCEĞİNDE KARATABAN (NOSEMA)

- 2.3.1 İllerde ipekböceği işletmeleri kayıt altına alınacak, üreticilere karataban hastalığı hakkında bilgi verilecek, beslenme evleri ile sahaların iki kez dezenfeksiyon yapılması sağlanarak, "Dezenfeksiyon Belgesi" verilecektir. Dezenfeksiyon Belgesi olmayan işletmelere tohum verilmeyecektir.

T.C.
GIDA, TARIM VE HAYVANCILIK BAKANLIĞI
Gıda ve Kontrol Genel Müdürlüğü

2.4. TEK TIRNAKLILARDA BABESİOSİS (B.caballi) ve THEİLERİOSİS (T.equi)

- 2.4.1.** Ülkemizde tek tırnaklılarda Babesiosis (B.caballi) ve Theileriosis (T.equi) hastalığının kontrolü için İl/İlçe Müdürlüklerince yapılan hastalık taramalarında atlar söz konusu hastalıklar bakımından muayeneye tabi tutulacak ve hastalık belirtisi gösterenlerden EDTA'lı kan ile üzerlerinde bulunan keneler bölge enstitülerine teşhis amaçlı gönderilecektir.
- 2.4.2.** Klinik olarak hasta olan hayvanların tedavileri yapılmalı ve klinik belirtiler ortadan kalkıncaya kadar diğer tek tırnaklılardan ayrı tutulmalıdır.
- 2.4.3.** Seropozitif hayvanlar gözetim altında tutulmalı, seropozitiflerle aynı barınakta bulunan ve daha önce seronegatif olduğu tespit edilen hayvanlar ise 60 gün sonra tekrar serolojik olarak test edilmelidir. Hastalık OIE'nin hastalıklar listesinde yer aldığından AB ülkeleri tarafından hayvan giriş-çıkışlarında bu hastalıkların her türlü kontrolü yapılarak arılık aranmaktadır.
- 2.4.4.** Hastalığın ülkemizde varlığı, yayılışı hakkında yeterli bilgiye sahip olunması, bulaşma ve nakillere engel olunması için ülkeye giriş ve çıkışı yapılan atlar da dahil olmak üzere gerekli tüm kontrolleri yapılmalıdır.
- 2.4.5.** Hastalıktan korunmada tek tırnaklıların üzerindeki ve buldukları yerdeki kenelerle mücadele de oldukça önem arz etmektedir. Atların barınaklarındaki çatlak ve yarıklar kapatılmalı, badana edilmeli, yer ve duvarlar uygun akarisitlerle ilaçlanmalı ve kenelerin yaşam alanları bozulmalıdır. Barınaklara kene taşıma olasılıklarından dolayı pet hayvanlarının ve vahşi hayvanların (rodentler başta olmak üzere) girişleri önlenmelidir.
- 2.4.6.** Enfekte hayvanlarda kullanılan iğnenin sağlam hayvanlarda kullanılması ile de bulaşma olabileceğinden her hayvan için ayrı iğne kullanılmalıdır. Suni tohumlama gereçleri, gastrit tüp ve diş malzemelerinin kullanımında da hijyen kurallarına uyulmalıdır. Ayrıca attan ata kan transfüzyonu esnasında bulaşma olabileceğinden dikkatli olunmalıdır.

2.5. KENE MÜCADELESİ (KIRIM-KONGO KANAMALI ATEŞİ)

- 2.5.1.** Kırım Kongo Kanamalı Ateşi hastalığı bir hayvan hastalığı değildir. Hastalık etkeni hayvanlarda bulunmakla birlikte herhangi bir semptomu sebep olmamaktadır. Hastalık etkenini taşıyan kenelerin insanla teması durumunda, insanlarda hastalık görülmektedir.
- 2.5.2.** İl Müdürlükleri ihtiyaç halinde mahalli kaynakları kullanarak ilaç alımı yapacak ve mücadele çalışmalarına katılacaktır. Bu kapsamda üreticilere yönelik olarak gerek barınak ve gerekse hayvanlarda alınacak önlemler konusunda bilgilendirme çalışmaları sürdürülecek, ilgili kurum ve kuruluşlarla koordinasyon ve işbirliği artırılacaktır.
- 2.5.3.** Kırım-Kongo Kanamalı Ateşi Hastalığı görülen yörelerden toplanan başta *Hyalomma marginatum marginatum* olmak üzere, *Hyalomma excavatum*, *Rhipicephalus bursa*, *Boophilus annulatus*, *Dermacentor marginatus* gibi bazı kene türleri hastalığın vektörü olarak tespit edilmiştir. Bu amaçla;
- Özellikle dağlık, ormanlık alanlarda hastalığın yaygın olduğu göz önünde bulundurularak çiftlik hayvanları, kene kaynağı olabilecek diğer yabani hayvanlardan (yaban tavşanı, kirpi, domuz, deve kuşu ve bazı kuşlar) uzak tutulmalıdır.
 - Hastalığın görüldüğü illerde, kene mücadelesiyle ilgili eğitim çalışmalarına önem verilerek, kenelerin yaşam koşullarının bozulması gibi ilaçlama harici önlemler de anlatılmalıdır (barınaklarda bulunan yarıklar ve çatlakların sıvanması, barınakların

badana edilmesi v.b). Ayrıca ilaçlama, hayvan veya insan üzerinden kenenin nasıl ayrılacağı v.b konularda demonstratif çalışmalar yapılmalıdır.

- Hayvanların ilaçlanmasında kenelerin aktif oldukları dönemde (yörelere göre değişmekle birlikte Mart-Ekim ayları arası) periyodik olarak ilaçlamalar yapılmalıdır. Diğer dönemlerde de periyodik olarak kene kontrolleri ve buna bağlı ilaçlamalar yapılmalıdır. Mücadele çalışmalarına mahalli idarelerin ve yerel yönetimlerin katılımı sağlanmalıdır. Mümkün olduğu ölçüde bu ilaçların uzun etkili olanları tercih edilmelidir.
- **İlaçlama yapanlar eldiven, koruyucu kıyafet, temizlik ve dezenfeksiyon gibi kişisel korunma önlemi almalıdır.**
- Yapışan keneler kesinlikle ezilmeden ve kenenin ağız kısmı koparılmadan (bir pensle sağa sola oynatarak, çivi çıkarır gibi) alınmalıdır.
- Isırılan kişinin iki hafta süreyle ateş ve diğer belirtiler yönünden takip edilmesi gerekmektedir. (ateşin 38,5 °C veya üzerinde olması halinde acilen tam teşekküllü hastaneye başvurulmalıdır)
- Barınaklar için yerde ve duvarlarda uzun süre kalabilecek akaridler buharlaşma etkisi de dikkate alınarak püskürtme-pulverizasyon şeklinde kullanılmalıdır. Mümkün olduğu ölçüde bu ilaçların uzun etkili olanları tercih edilmeli, ilaçlamalar yapılırken kene aktivasyonu, birbirini izleyen periyotlarda farklı ilaçların kullanılması gibi durumlar da gözetilmelidir.
- Hayvanların mümkün mertebe kapalı alanlara alınarak ilaçlanması ve ilaçlamadan sonra bir-iki saat bekletilmesi gerekmektedir.
- İlaçlama çalışmaları kampanya tarzında yürütülmeli ve çalışmalar doğrudan İl Müdürlüğüne koordine edilmelidir.
- Hayvan Sağlığı, Yetiştiriciliği ve Su Ürünleri Şube Müdürlüklerince İl Müdürlüklerinde görevli Veteriner Hekim, Mühendis, Tekniker, Teknisyen, Biyolog, Tarım Danışmanı, Sözleşmeli personel vb tüm personele yönelik eğitim toplantısı yapılarak mücadelenin ayrıntıları ile kişisel korunma önlemlerinin anlatılmalıdır.
- İhtiyaç halinde illerde diğer kurum ve sivil toplum kuruluşlarından destek alınması, başta araç olmak üzere alet-malzeme ve diğer konularda İl Özel İdarelerinden destek alınması gerekmektedir.
- İlaçlamanın ilacın prospektüsüne uygun olarak yapılmasının sağlanması ve gereksiz ilaç kullanımının engellenmesi, sığırların 4 hafta sonra yeniden ilaçlanmasının ihmal edilmemesi gereklidir.
- Gerek mücadele öncesi ve gerekse mücadele esnasında bilinçlendirme ve bilgilendirme çalışmalarında yerel radyo ve televizyonlardan yararlanılması, panik yaratmayan, güven duyulan ve tutarlı açıklamaların yapılarak halkın aydınlatılması gerekmektedir.

2.6 VARROASIS

2.6.1 Varroa hastalığı arı yetiştiricilerini büyük ekonomik kayıplara uğratan hastalıklardan biridir. Yetiştiricilere hastalık hakkında bilgi verilerek, hastalık ile mücadelede asıl önemli noktanın bilinçli bir arıcılık olduğu anlatılacak ve gerekli bilgilendirmeler yapılacaktır.

2.6.2 Yetiştiricilerin arı sağlığında ruhsatsız ve veteriner hekimlerin kontrolü dışında etiket dışı ilaç kullandıkları veya ilaçları uygun zamanda kullanmadıkları bunun sonucunda da arı ürünlerinde kalıntı problemleri olduğu bilinmektedir. Yetiştiricilerle yaygın bir şekilde temas kurularak hastalıkların; doğru ilaçların doğru zamanda kullanılması ile önlenilebileceği hatırlatılacaktır.

2.6.3 Varroa ile mücadele için fiziksel, kimyasal, biyolojik ve hatta genetik yöntemler denenmekle birlikte en çok kimyasal yolla mücadele edilmektedir. Kimyasal yolla yapılan mücadele bazen yanlış uygulamalar sonucu arı akarları yanında kendisi de bir akar olan arıya da zarar vermektedir. Mücadelede kullanılması gereken ilaçlar, uygun dozları ve zamanı konusunda yetiştiricilere yapılacak eğitim çalışmalarına önem verilmelidir. Eğitimlerde akarlarda oluşabilecek dirençlilikten dolayı münavebeli ilaç kullanımının önemine dikkat çekilmelidir.

2.7 SCHMALLEMBERG HASTALIĞI

2.7.1 Hastalık ilk olarak Kasım 2011 de Almanya'da tespit edilmiş, daha sonra Hollanda, Fransa ve Belçika'da yoğun olmak üzere İngiltere, Lüksemburg ve İtalya'da da görülmüştür.

2.7.2 Schmallemborg virüsü, Akabane virüs gibi Bunyaviridae ailesinden bir virus olup, culicoides türü sinekler aracılığı ile hayvandan hayvana bulaştırılmaktadır. Virüsün insanlara geçebileceği ile ilgili bir bilgi henüz tespit edilmemiştir.

2.7.3 Yapılan çalışmalarda enfeksiyona yakalanan gebe koyunlarda 28-36 günler, sığırdaki ise 75-110 günler arasında fütusta enfeksiyon oluşturduğu ve genellikle anomalilere/abortlara sebep olduğu tespit edilmiştir.

2.7.4 Schmallemborg virüsü ile enfekte olmuş sığır ve koyunlar, boynu ve eklemleri yamuk, kafatasının içi su toplamış (hidrosefalik) kuzu ve buzağılar doğurmakta ya da ölü doğum yapmaktadır. Bazı kuzu ve buzağılar ise doğduktan hemen sonra ölmektedir. Hastalık koyunlar gibi keçilere de bulaşabilmekte ve oğlaklarda da aynı problemler gözlenmektedir.

2.7.5 Schmallemborg virüsü ile enfekte olmuş sığırlarda ishal, süt azalması ve ateş gibi genel semptomlar görülmekte, koyunlar da ise hiçbir belirti görülmemektedir.

2.7.6 Schmallemborg virüsünün Ülkemizde yayılmasının önlenmesi için öncelikle virüsün tespit edildiği ülkelerden ithal edilmiş hayvanların doğum sonuçları izlenmeli ve yukarıda açıklanan semptomların görülmesi durumunda alınan numuneler Schmallemborg virüsü yönünden de incelenmeli, bugün itibarı ile de hastalıkla mücadelede, sivrisineklerle mücadelenin dışında bir yöntem bulunmadığı dikkate alınarak, sivrisineklerle mücadele edilmelidir.

2.7.7 Enstitü Müdürlüklerine gelen atık materyaller schmallemborg virüsü yönünden analiz edilecek olup, söz konusu analiz sonuçları Genel Müdürlüğümüze bildirilecektir.

R- HAYVAN REFAHI

1. Hayvan sağlığı ile birlikte ele alınan hayvan refahı konusuna özel önem verilecektir.
2. Hayvanlarda acı ve ıstırap, yara bere, stres ve korkuya neden olacak hiçbir müdahaleye izin verilmeyecektir.
3. Gerek çiftlik hayvanlarının bakımı, beslenmesi, nakliyesi ve kesimi esnasında gerekse deneysel ve diğer bilimsel amaçlar için hayvan kullanımında eziyetten uzak ve minimum düzeyde heyecan, acı ve ıstırap duymalarını sağlayacak düzenlemelerin yapılması için eğitim ve yayım çalışmaları sürdürülecektir.
4. Salgın ve zoonoz hastalıkların kontrolü ve eradikasyonu nedeniyle yapılacak zorunlu itlaf işlemlerinde kamuoyu duyarlılığı dikkate alınarak önlem alınacaktır.
5. İtlaf edilmesi gereken hayvanların imhasında sağlık ve sanitasyon tedbirleri aksatılmayacak ve çevrenin korunmasına özen gösterilecektir.

T.C.
GIDA, TARIM VE HAYVANCILIK BAKANLIĞI
Gıda ve Kontrol Genel Müdürlüğü

Yukarıda belirtilen prensipler çerçevesinde 2014 yılı mücadele programının merkez ve taşra kurumlarımızda salgın, bulaşıcı ve paraziter hastalıklarla mücadele hizmetlerini fiilen yürütmekte olan tüm yönetici, veteriner hekim ve yardımcı sağlık personeli ile diğer görevliler tarafından aksatılmadan titizlikle uygulanması, genelge kapsamında illerde hizmet veren serbest veteriner hekimlerin eğitilmesi, uygulamalar esnasında hızlı haberleşme, çabuk ve güvenilir teşhis, zamanında müdahale, entegre gıda güvenliği yaklaşımı konusunda daha etkin görev alınması ve AB uyum sürecinde sürekli yenilenen mevzuat ve uygulamaların takip edilmesi, daha etkin kontrol ve denetim yapılması, bu genelgenin İl Müdürlüklerindeki ilgili tüm personele imza karşılığı tebliğ edilmesi, aynı zamanda ilgili kurum ve kuruluşlara duyurulması, gerekli koordinasyonunun sağlanması ve yenisi yayınlanıncaya kadar uygulamanın bu doğrultuda yapılması hususlarında gereğini önemle arz/rica ederim.

Prof. Dr. İrfan EROL
Bakan a.
Genel Müdür

DAĞITIM:

Gereği:

81 İl Valiliğine (İl Müdürlüğü),
Strateji Geliştirme Başkanlığına,
Hayvancılık Genel Müdürlüğüne,
Bitkisel Üretim Genel Müdürlüğüne,
Balıkçılık ve Su Ürün. Genel Müdürlüğüne,
Tarımsal Arş. ve Pol. Genel Müdürlüğüne,
Tarım Reformu Genel Müdürlüğüne,
Tarım İşletmeleri Genel Müdürlüğüne,
Personel Genel Müdürlüğüne,
Avrupa Birliği ve Dış İlişkiler Genel Müd.ne
Destek Hizmetleri Daire Başkanlığına,
Eğitim Yayım ve Yayınlar Dairesi Bşk.na
Tarım ve Kırsal Kal. Dest. Kur. Bşk.na
Vet. Kont. Mrk. Arş. Ens. Müd.ne
7 VKEM'ne,
Şap Enstitüsü Müdürlüğüne,
Atatürk Orman Çiftliği Müdürlüğüne
Et ve Süt Kurumu Genel Müdürlüğüne,
Veteriner Fakültesi Dekanlıklarına,
Türk Vet. Hek. Birliği Merkez Konseyine,
Bölge Veteriner Hekim Odalarına,

Bilgi:

Genelkurmay Başkanlığına,
İçişleri Bakanlığına,
Sağlık Bakanlığına,
Orman ve Su İşleri Bakanlığına,
Rehberlik ve Teftiş Başkanlığına,
Hukuk Müşavirliğine,
Yüksek Komiserler Kurulu Başkanlığına,
Türkiye Jokey Kulübü Başkanlığına,
Tarım Kredi Koop. Mer. Birliğine,
BESD-BİR,
Türkiye Yum.Ürt. Birliğine,
Türkiye Yem San. Birliğine,
TOBB,
TZOB,
SETBİR,
ET-BİR,
VISAD,
Türkiye Dam. Sığır Yet.Mer. Birliğine,
Türkiye Dam. Koyun-Keçi Yet.Mer.Birliğine,
Türkiye Arı Yet. Merk. Birliğine,
Türkiye Kasaplar Federasyonuna
Türkiye Kırmızı Et Üreticileri Mer. Birliğine
TESK